

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

FÖLDTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

**A Földtudományok Osztálya és bizottságainak
beszámolója a 2024. évről**

Budapest, 2025. február 1.

1051 Budapest, Nádor utca 7. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 411-6350 / Fax: +36 1 411-6122 / E-mail: fold@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

Tartalom:

Tartalom	1. oldal
A földtudomány feladata	2. oldal
A Földtudományok Osztálya és bizottságai összefoglaló beszámolója a 2024. évről	3. oldal
A Földtudományok Osztálya beszámolója a 2024. évről	16. oldal
A Bányászati Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	21. oldal
A Földtani Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	24. oldal
A Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	30. oldal
A Geofizikai Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	37. oldal
A Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	47. oldal
A Meteorológiai Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	58. oldal
A Paleontológiai Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	64. oldal
A Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	68. oldal
A Természetföldrajzi Tudományos Bizottság beszámolója a 2024. évről	73. oldal
A Földtudományi Doktori Bizottság beszámolója a 2024. évről	91. oldal
A Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság beszámolója a 2024. évről	93. oldal
Statisztikai adatok	97. oldal

A földtudomány feladata

A földtudomány a Föld alakját, erőtereit, felépítését, fejlődését, méreteit, térbeli tájékozását, a bolygó belsejében, felszínén és külső öveiben lejátszódó folyamatokat és ezek kölcsönhatásait vizsgálja, modellezi és jelzi előre. Ezen belül nagy figyelmet szentel az élő és élettelen földi szférák közötti kapcsolatok feltárásának. Jellemzője az időbeliség és térbeliség. A földtudomány célja megérteni a teljes földi rendszer múlt-, jelen- és jövőbeli viselkedését. Fontos integráló szerepe van nemcsak a társadalomtudományi, valamint az élő és élettelen természettudományi területek között, hanem egyben a fizika, kémia és biológia módszereinek alkalmazása révén az egész Föld és emberiség történetének, jelenének és várható fejlődési irányainak kutatásában is. Feladata a magyar földnek és a hazai környezet állapotának felmérése, értékelése, a tendenciák kimutatása és az eredmények közzététele.

A földtudomány nélkülözhetetlen a kormányzati döntésekhez szükséges alapinformációk megalkotásához is. Ilyenek többek között, az energiatermeléssel, nyersanyag-ellátottsággal, időjárás hatásokkal, vízügyi döntésekkel, természeti veszélyforrások elleni védelemmel, az életminőség javításával és a környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos döntések is. Fontos tevékenységet fejtenek ki az egyes tudományszakok a természeti adottságaink védelme, turisztikai célú hasznosítása, műemlékvédelmi-, illetve helyreállítási munkálatok terén is, amelyek jelentős hatással vannak az ország gazdasági teljesítőképeségére.

*(Pantó György – Ádám J. – Mészáros E.: Földtudomány
In: Glatz Ferenc (szerk.): Tudománypolitika Magyarországon II. A diszciplínák művelése.
2002 Budapest, MTA)*

Részletes beszámoló a Földtudományok Osztálya 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A tudományos osztály tisztségviselői:

Elnök: Haas János, az MTA rendes tagja

Elnökhelyettes: Kovács Zoltán, az MTA rendes tagja

2. A tudományos osztály tudományos, al- és munkabizottságai a tisztségviselők felsorolásával együtt:

Bányászati Tudományos Bizottság

Elnök: Szűcs Péter, az MTA levelező tagja

Titkár: Fajtli József, az MTA doktora

- **Bányászati, Geotechnikai és Nyersanyagelőkészítési Albizottság**

Elnök: Mucsi Gábor PhD

Titkár: Debreczeni Ákos PhD

- **Szénhidrogénipari és Geotermikus Albizottság**

Elnök: Zsuga János PhD

Titkár: Kovácsné Federer Gabriella PhD

- **Vízbányászati és Balneológiai Albizottság**

Elnök: Kovács Balázs PhD

Titkár: Dr. Oláh Csaba PhD

Földtani Tudományos Bizottság

Elnök: Mádlné Szőnyi Judit, az MTA doktora

Titkár: Hatvani István Gábor PhD

- **Geomatematikai Albizottság**

Elnök: Szatmári Gábor PhD

Titkár: Gulyás Sándor PhD

- **Hidrogeológiai Albizottság**

Elnök: Madarász Tamás PhD

Titkár: Szkolnikovics - Simon Szilvia PhD

- **Rétegtani Albizottság**

Elnök: Fodor László, az MTA doktora

Titkár: Szemerédi Máté PhD

- **Szedimentológiai Albizottság**

Elnök: Sztanó Orsolya PhD

Titkár: Bartha István PhD

Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság

Elnök: Rózsa Szabolcs, az MTA doktora

Titkár: Szűcs László István PhD

A bizottság nem működött albizottságot.

Geofizikai Tudományos Bizottság

Elnök: Lichtenberger János, az MTA doktora

Titkár: Barta Veronika PhD

A bizottság nem működött albizottságot.

Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság

Elnök: M. Tóth Tivadar, az MTA doktora

Titkár: Kis Viktória PhD

- Archeometriai Albizottság

Elnök: Bajnóczi Bernadett PhD

Titkár: Péterdi Bálint PhD

- Felsőoktatási Albizottság

Elnök: Márai Ferenc PhD

Alelnökök: Kovács János, az MTA doktora és Raucsikné Varga Andrea,
az MTA doktora

Titkár: Kis Annamária PhD

- Geonómiai és Planetológiai Albizottság

Elnök: Polgári Márta PhD

(Kordos László, a földtudomány doktora 2024. 09-ig)

Titkár: Bérczi Szaniszló, a földtudomány kandidátusa

- Környezetgeokémiai Albizottság

Elnök: Gondi Ferenc, a földtudomány kandidátusa

Titkár: Kovács Ivett PhD

- Kőzettani Albizottság

Elnök: Berkesi Márta PhD

Titkár: Aradi László Előd PhD

- Nanoásványtani Albizottság

Elnök: Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja

Titkár: Kovácsné Kis Viktória PhD

- Szerves Geokémiai Albizottság
működése jelenleg szünetel

Meteorológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Geresdi István, az MTA doktora
Titkár: Ferenczi Zita PhD

- Agro- és Hidrometeorológiai Albizottság
Elnök: Anda Angéla, az MTA doktora
Titkár: Somfalvi-Tóth Katalin PhD
- Éghajlati Albizottság
Elnök: Lakatos Mónika PhD
Titkár: Pongrácz Rita PhD
- Légkördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság
Elnök: Mészáros Róbert PhD
Titkár: Breuer Hajnalka PhD
- Légkörfizikai és Levegőkémiai Albizottság
Elnök: Haszpra László, az MTA doktora
Titkár: Leelőssy Ádám PhD
- Légköri Erőforrás Albizottság
Elnök: Szépszó Gabriella PhD
Titkár: Pieczka Ildikó PhD

Paleontológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Dulai Alfréd, az MTA doktora
Titkár: Szives Ottilia PhD (2023.11-ig Bodor Emese Réka PhD)

A bizottság nem működtet albizottságot.

Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság

Elnök: Kozma Gábor, az MTA doktora
Elnökhelyettes: Pap Norbert, az MTA doktora
Titkár: Pál Viktor PhD

- Gazdaságföldrajzi Albizottság
Elnök: Boros Lajos PhD
Titkár: Nagy Gábor, a földrajztudomány kandidátusa
- Politikai Földrajzi Albizottság
Elnök: Reményi Péter PhD
Titkár: Erőss Ágnes PhD

- Településföldrajzi Albizottság
Elnök: Csapó Tamás, a földrajztudomány kandidátusa (†)
Titkár: Bajmócy Péter PhD
- Történeti Földrajzi Albizottság
Elnök: Kókai Sándor, a földrajztudomány kandidátusa
Titkár: Csüllög Gábor PhD
- Turizmusföldrajzi Albizottság
Elnök: Aubert Antal, a földrajztudomány kandidátusa
Titkár: Michalkó Gábor, az MTA doktora
- Kartográfiai Albizottság
Elnök: Zentai László, az MTA doktora
Pődör Andrea PhD
Titkár: José Jesús Reyes Nuñez PhD
Nemerkényi Zsombor PhD
- Oktatási Albizottság
Elnök: Teperics Károly PhD
Titkár: Sütő László PhD

Természetföldrajzi Tudományos Bizottság

Elnök: Szabó Szilárd, az MTA doktora
Titkár: Jakab Gergely PhD

- Geoinformatikai Albizottság
Elnök: Gyenizse Péter PhD
Titkár: Szabó Gergely PhD
- Geomorfológiai Albizottság
Elnök: Telbisz Tamás, az MTA doktora
Titkár: Sipos György PhD
- Tájföldrajzi Albizottság
Elnök: Szilassi Péter, az MTA doktora
Titkár: Novák Tibor József PhD
- Talajföldrajzi Albizottság
Elnök: Pásztor László, az MTA doktora
Titkár: Takács Katalin PhD
- Kartográfiai Albizottság
Elnök: Zentai László, az MTA doktora

Pődör Andrea PhD
Titkár: José Jesús Reyes Nuñez PhD
Nemerkényi Zsombor PhD

- Oktatási Albizottság
Elnök: Teperics Károly PhD
Titkár: Sütő László PhD

3. A tudományos osztály ülései (csak időpont, helyszín, amennyiben volt meghívott előadó, az előadás leírása maximum 1500 karakterben szóközzel):

2024.01.23. hibrid ülés – *„Az MTA Doktori Tanácsa által tárgyalt doktori pályázatok sikerességének osztályonkénti összehasonlítása és a Tanács által tárgyalt egyéb témák bemutatása”*, Előadó: Csorba Péter, az MTA doktora, professor emeritus, Debreceni Egyetem Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszék

2024.02.20. hibrid ülés – *„Hogyan alkalmazkodik a biogén apatit kristálykémiája és nanoszerkezete az élettani funkcióhoz?”*, Előadó: Kis Viktória PhD, Energiatudományi Kutatóközpont Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet

2024.03.19. hibrid ülés – *„Kvantitatív hőmérséklet-rekonstrukciók másodlagos karbonátokból a kvarter gyors klímaváltozásaitól a PETM globális felmelegedéséig”*, előadó: Újvári Gábor, az MTA doktora, tudományos tanácsadó, CSFK Földtani és Geokémiai Intézet

2024.04.16. hibrid ülés – *„Tudományos előadás: Folyódelták, lejtő- és turbidit rendszerek: üledékképződés, kölcsönhatások és ökoszisztémái változások a Pannon-tóban”*, előadó: Sztanó Orsolya PhD, egyetemi docens, ELTE Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék

2024.06.18. hibrid ülés

2024.09.17. hibrid ülés – *„A felszínborítás és tájváltozás vizsgálatának lehetőségei és korlátai a kvantitatív elemzési módszerek tükrében”*, előadó: Szabó Szilárd, az MTA doktora, egyetemi tanár, a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézetének igazgatója

2024.10.22. hibrid ülés – *„Az Alföld metamorf aljzata - A litosztratigráfiától a rezervoárokig”*, előadó: M. Tóth Tivadar, az MTA doktora, egyetemi tanár, SZTE Geológia Tanszék

2024.11.19. hibrid ülés

2024.12.11. jelenléti ülés – hazai akadémikusok zárt ülése, BME Geotechnika és Mérnökgeológia Tanszék tárgyalója

4. A tudományos osztály 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl.

sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1500 karakter szóközökkel)

- **„MTA Földtani Tudományos Bizottság, albizottsági nap: rétegtani, geomatematikai, hidrogeológiai és szedimentológiai eredmények”**

Az ülés időpontja: 2024. április 30. (kedd) 9.15

Helyszín: MTA Kutatóház, Konferenciaterem

A Földtani Tudományos Bizottság szervezésében megvalósult eseményen először a bizottság albizottsági mutakoztak be, majd albizottságoként 2 kiemelt téma került napirendre, végül az albizottságokhoz tartozó nem akadémiai előadók mutakoztak be kiemelt figyelemmel a tudományos kutatásban és az utánpótlásképzésben való szerepükre.

- **„A Földtudományi Sokféleség Világnapja”**

Az ülés időpontja: 2024. október 11. (péntek) 9.30

Helyszín: Magyar Természettudományi Múzeum, Semsey-terem

A X. Földtudományok Osztálya, az osztály Földtani Tudományos Bizottsága, a Magyarhoni Földtani Társulat ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztálya és az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága előadóülése 2023-as középiskolai OKTV geoparkos földtudományi örökségvédelmi témában szereplő diákok munkáiról, hazai földtudományi értékek friss kutatási eredményeiről és az Országos Kéktúra földtudományi értékeiről.

- **„Természeti veszélyek és kockázatok: földtudományi lehetőségek a felismerésben, kezelésben, előrejelzésben”**

Az ülés időpontja: 2024. november 5. (kedd) 14.00

Helyszín: MTA Humán Tudományok Kutatóháza, Nagyterem

A 21. században számos természeti folyamat a gyarapodó népességet és anyagi javakat egyre nagyobb mértékben veszélyezteti. Közöttük vannak olyanok is, amelyek csak nagyon ritkán következnek be, de akkor súlyos hatásúak lehetnek. Mit tanulhatunk a múltból, milyen esélyünk van, mik ezek a veszélyek, mennyire lehet előre jelezni ezeket az eseményeket, mit tud adni ebben a tudomány? Előadóülésünkkel azt kívánjuk alátámasztani, hogy a tudományos ismeretek és ezek átadása a lakosságnak alapvető fontosságú. Habár a jövőbeli, potenciálisan romboló hatású természeti folyamatok előrejelzése bizonytalanságokkal terhelt, és ezt is fontos megérteni, számos példa mutatja, hogy a tudományos ismereteken alapuló felkészülés életet és akár anyagi javakat is menthet.

Összes youtube megtekintés: 1674

(<https://www.youtube.com/watch?v=umWl4EFEJFo>)

- **„Meteorológia a társadalom szolgálatában: a kutatástól az alkalmazásig (Meteorológiai Tudományos Napok 2024.)”**

Az ülés időpontja: 2024. november 14-15. (csütörtök-péntek) 9.30

Helyszín: Országos Meteorológiai Szolgálat (1024 Budapest, Kitaibel Pál u 1.), Díszterem

Az 50. Meteorológiai Tudományos Napok központi témája, a meteorológia a társadalom szolgálatában. A légkörben lejátszódó folyamatok jelentős hatással vannak a társadalomra, a mindennapi életünkre éppen ugyan úgy mint a gazdaság különböző területeire. A meteorológiai kutatások hozzájárulnak ahhoz, hogy jobban megértsük az időjárási rendszereket, és ezáltal egyre pontosabb előrejelzések készülhessenek mind rövidtávon, mind pedig hosszabb távon. A kutatás és az alkalmazás terén elért fejlődések révén a meteorológia számos területen támogatja a társadalmat, hozzájárulva a lakosság életkörülményeinek javításához, az energia biztonságához, de akár a szélsőséges időjárási események által generált katasztrófák negatív hatásainak csökkentéséhez. A folyamatos fejlődés és az új technológiák alkalmazása tovább növeli a meteorológiai szolgáltatások hatékonyságát és pontosságát, ami hozzájárul a társadalmi jóléthez és biztonságához. A tervezett előadások bemutatják az éghajlatváltozás, az időjárás előrejelzés, a légkörfizika, a levegőkémia és az agrometeorológia területén elért olyan kutatási eredményeket, amelyek hatékonyan hozzájárulnak a közjó szolgálatához.

5. A tudományos osztály díjai (az osztályhoz tartozó köztestületi tagok állami és szakmai kitüntetései, akadémiai elismerései, az osztály saját díjai):

Állami és egyéb kitüntetések (ABC sorrendben, a bizottságok beszámolóí alapján):

- **Barta Veronika** PhD - az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság „Év Kutatója” díj
- **Bertalan László** PhD - Pro Geographia díj (Magyar Földrajzi Társaság);
- **Bozsó István** PhD – Agócs Díj;
- **Böloni Gergely** PhD - Götz Gusztáv Publikációs Díj (Magyar Meteorológiai Társaság);
- **Eröss Anita** PhD - Pro Ingenio nívódíj (ELTE);
- **Diószeghy Márta** PhD - Miniszteri Elismerő Oklevél (Energiaügyi Minisztérium)
- **Faragó Tibor**, a földrajztudomány kandidátusa - Szakirodalmi Nívódíj (Magyar Meteorológiai Társaság);
- **Faragó Tibor**, a földrajztudomány kandidátusa - Hegyfoký Kabos emlékérem (Magyar Meteorológiai Társaság);
- **Gál Tamás Mátyás** PhD - Pro Meteorologia Emlékplakett (Energiaügyi Minisztérium);
- **Gyuris Ferenc** PhD - Az ELTE Ígéretes Kutatója díj;
- **Harangi Szabolcs**, az MTA levelező tagja - Az év ismeretterjesztő tudósa (Tudományos Újságírók Klubja);
- **Hartai Éva** PhD és **Molnár Ferenc** PhD - Pro Geologia Applicata Emlékérem (Magyarhoni Földtani Társulat, alkalmazott földtani eredmények elismerésére);
- **Hrabovszki Ervin** PhD - Semsey Andor Ifjúsági Emlékérem (Magyarhoni Földtani Társulat, publikációs díj);
- **Izsáki Beatrix** PhD - Götz Gusztáv Publikációs Díj (Magyar Meteorológiai Társaság);

- **Jung András** PhD - az ELTE Informatikai Kar kiváló oktatója;
- **Kalmár Dániel** PhD - az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság „Kiemelkedő Ifjú Kutatója” díj
- **Kullmann László** PhD - Pro Meteorologia Emlékplakett (Energiaügyi Minisztérium);
- **Magyar Imre**, az MTA doktora - Hantken Miksa Emlékérem (Magyarhoni Földtani Társulat, ősélettani és rétegtani tudományokban kimagasló eredmények elismerésére);
- **Mészáros Róbert** PhD - Steiner Lajos érem (Magyar Meteorológiai Társaság);
- **Michalkó Gábor**, az MTA doktora – Miniszteri Elismerő Oklevél (Belügyminisztérium);
- **Mindszenty Andrea**, az MTA doktora - Stefanovits Pál-éremdíj;
- **Ósi Attila**, az MTA doktora - Érem TDK témavezetésekért (ELTE TDK);
- **Pap Norbert**, az MTA doktora – Baranya vármegye Prima Díja;
- **Pál Márton** – EGU 2024 díjazott poszter (Európai Földtudományi Unió);
- **Pál-Molnár Elemér**, az MTA doktora - Pro Universitate-díj (SZTE Szenátus);
- **Putsay Mária** PhD - Schenzl Guidó-díj (Energiaügyi Minisztérium);
- **Rózsa Szabolcs**, az MTA doktora - Német Geodéziai Tudományos Bizottság levelező tag (Bayerische Akademie der Wissenschaften)
- **Soósné Dezső Zsuzsanna** PhD - Pro Meteorologia Emlékplakett (Energiaügyi Minisztérium);
- **Szabó Csaba** PhD - Vendl Mária emlékérem (Magyarhoni Földtani Társulat, krisztallográfiai, ásványtani, kőzettani, ércföldtani és geokémiai tudományokban kiemelkedő eredmények elismerésére);
- **Szakmány György** PhD - Lóczy Lajos emlékérem (Magyarhoni Földtani Társulat, tartósan eredményes oktatási és közművelődési tevékenység elismerésére);

Akadémiai díjak:

Az Alföld és a Dél-Dunántúl preneogén aljzatának komplex, kőzettani, szerkezetföldtani és rezervoárgeológiai tárgyú alap- és alkalmazott kutatásáért, a repedezett fluidumtároló- képződmények kutatásmódszertani fejlesztésében elért eredményeiért, továbbá az általa vezetett tanszéken kifejtett oktatás- és kutatásfejlesztési, valamint iskolateremtő munkájáért a elismeréseként Akadémiai Díjban részesült **M. Tóth Tivadar**, az MTA doktora, egyetemi tanár (SZTE Geológia Tanszék), aki a hagyományoknak megfelelően a közgyűlés első napján, ünnepélyes keretek között vehette át az elismerést.

A geokémia szakterületén belül a felszín alatti vizek és gázok geokémiájával, továbbá a szerves anyag bakteriális degradációjával kapcsolatos kutatásaiért, a földtani alap- és alkalmazott kutatások szerves geokémiai anyagvizsgálatában és értelmezésében betöltött szerepéért, valamint a fiatal kutatók szakmai fejlődését elősegítő oktatási tevékenységéért a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége Eötvös József-koszorúval tüntette ki **Vető Istvánt**, a földtudomány doktorát, a Magyar Állami Földtani Intézet nyugalmazott tudományos tanácsadóját.

Az osztály támogatásával Akadémiai Újságírói Díjban részesült **Márok Tamás**, a Szeged Televízió szerkesztője, műsorvezetője, aki 1997 óta magas színvonalon, hitelesen foglalkozik tudományos témákkal, népszerűsíti és a nagyközönség elé tárja a tudomány legújabb eredményeit, bemutatja a tudományos élet, az akadémiai világ jeles képviselőit. 2010 óta a *Kvantum* című tudományos magazinműsor szerkesztő-műsorvezetője, amelyben rendszeresen tudósít időszerű tudományos kérdésekről, emellett beszámol a dél-alföldi régió tudományos életéről, az ott folyó kutatásokról és elért sikerekről.

Temovski-Molnár Kata PhD, a HUN-REN ATOMKI (Atommagkutató Intézet) tudományos munkatársa Akadémiai Ifjúsági Díjában részesült. Pályamunkájának címe: *Magmás folyamatok eredetének és időbeliségének nyomozása nemesgázizotópok segítségével.*

Kapusi János, a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógus Kutatói Pályadíját nyerte el.

Szádeczky-Kardoss Elemér Díj:

A kuratórium döntése alapján 2024-ben „*Szádeczky-Kardoss Elemér Díj*”-ban részesülnek (a nevek abc sorrendben szerepelnek):

1. **Csikós Nándor** – természetföldrajz, térinformatika
2. **Kalmár Dániel** - geofizika
3. **Karádi-Kapiller Viktor** - paleontológia
4. **Müller Tamás** - geokémia
5. **Patkó Levente** – kőzettan, geokémia
6. **Szíjártó Márk** - hidrogeológia
7. **Temovski-Molnár Kata** – kőzettan, geokémia
8. **Topál Dániel** - meteorológia

MOL Tudományos Díj:

A „*MOL Tudományos díj*” pályázatot a díj kuratóriuma 2024-ben nem hirdette meg (a díj megújításával kapcsolatban 2019-ben megkezdett egyeztetések korábban megszakadtak).

6. **A tudományos osztály kiadványai** (az osztály akadémiai keretből támogatott kiadványai, folyóiratai, továbbá egyéb, nem akadémiai támogatású könyvek, tankönyvek, kiemelt publikációk):

A 2024. évi könyv- és folyóiratkiadási támogatási pályázatok lezárultával az osztály vezetése javaslatot tett az alábbi terv jóváhagyására és ezt követően a tervnek a Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság elé terjesztésére (6/2024. (I.23.) határozat):

I. Könyvpályázat:

Feltétlenül támogatandó kiadványok:

- **Gonda Tibor:** Utazástudomány: akadálymentesítési dimenziók

II. Folyóiratpályázat (66./2023. (IX.19.) határozat alapján meghívásra javasoltak):

- Földrajzi Közlemények
- Földtani Közlöny

7. A tudományos osztály által felvett új köztestületi tagok száma (nevek nélkül, tudományos bizottságonkénti bontásban):

- fő – Bányászati Tudományos Bizottság,
- 1 fő – Földtani Tudományos Bizottság,
- fő – Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság,
- 2 fő – Geofizikai Tudományos Bizottság,
- 2 fő – Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság,
- 2 fő – Meteorológiai Tudományos Bizottság,
- fő – Paleontológiai Tudományos Bizottság,
- 3 fő – Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság,
- 5 fő – Természetföldrajzi Tudományos Bizottság,

8. A tudományos osztály közreműködése az MTA doktora cím eljárásaiban (habitusvizsgálatok, védések, címodaítélések csak számszerűen, név és a disszertáció címének, illetve a habitusvizsgálatot végző tudományos/doktori bizottság megjelölésével):

Az Osztály a doktori eljárásban való közreműködésre doktori bizottságot működtet, amelyet az osztály illetékességi körébe tartozó tudományos bizottságok által választás útján delegált két-két fő (összesen 18 szavazati jogú tag) alkot, akik az MTA tagjai, vagy akadémiai doktorok lehetnek.

I. A Földtudományi Doktori Bizottság (FDB) habitusvizsgálati ügyben ülésezett:

2024. június 5.:

- **Hatvani István Gábor** - („*A hidrológiai ciklus különböző elemeiből származó környezeti adatok vizsgálata idősoros és többváltozós geometematikai módszerekkel*”).

2024. szeptember 2.:

- **Lukács Réka** - („*Cirkonalapú kutatások a Kárpát-Pannon térség neogén-kvarter Si-gazdag vulkáni képződményeinek korára, rétegtani szerepére és petrogenézisére*”).

2024. október 8.:

- **Novák Tibor József** - („*Tájváltozások hatása a talajok antropizációs folyamataira Magyarországon*”).

2024. június 5.:

- **Jakab Gergely Imre** - („*A szerves anyag tér- és időbeli változása Magyarország feltalajában*”).

II. A Földtudományok Osztálya osztályülése:

- 2024. január 23-án **Hámor Tamás** („*Jó kormányzás az európai bányászati és földtani igazgatásban*”) állásfoglalás cím odaítéléséről, továbbá **Kereszturi Ákos** („*Földtudományi módszerekkel a Földön kívüli víz nyomában*”) állásfoglalás cím odaítéléséről.
- 2024. március 19-én **Barcza Zoltán** („*Légköri üvegházhatású gázok felszíni mérlegének vizsgálata eddy kovariancia mérések és biogeokémiai modell segítségével*”) állásfoglalás cím odaítéléséről.
- 2024. április 16-án **Telbisz Tamás** („*Digitális terepmodellek alkalmazása a geomorfológiában, illetve a természet-társadalom kapcsolatok kvantitatív vizsgálatában*”) állásfoglalás cím odaítéléséről, továbbá **Tóth Gyula** („*A nehezségi erőter gradienseinek jelentősége és felhasználása a felsőgeodézia és a fizika egyes területein*”) állásfoglalás cím odaítéléséről.
- 2024. június 18-án **Hatvani István Gábor** („*A hidrológiai ciklus különböző elemeiből származó környezeti adatok vizsgálata idősoros és többváltozós geometematikai módszerekkel*”) habitusvizsgálata.
- 2024. szeptember 17-én **Lukács Réka** („*Cirkonalapú kutatások a Kárpát-Pannon térség neogén-kvarter Si-gazdag vulkáni képződményeinek korára, rétegtani szerepére és petrogenézisére*”) habitusvizsgálata, továbbá **Szilassi Péter** („*Tájváltozás Magyarországon 1990-2018 között: agroökológiai háttér, tájökológiai és környezeti következmények*”) állásfoglalás cím odaítéléséről.
- 2024. október 22-én **Novák Tibor József** („*Tájváltozások hatása a talajok antropizációs folyamataira Magyarországon*”) habitusvizsgálata, továbbá **Kern Zoltán** („*Barlangi jégüledékből nyert koradatok és geokémiai paraméterek értelmezése európai példákon*”), **Németh Károly** („*Monogenetikus vulkanizmus globális perspektívája, helye a vulkán geológiában és annak társadalmi hatása*”) és **Németh Péter** („*Aszteroida-becsapódásból köthető összetett gyémántszerkezetek*”) állásfoglalás cím odaítéléséről.
- 2024. november 19-én **Jakab Gergely Imre** („*A szerves anyag tér- és időbeli változása Magyarország feltalajában*”) habitusvizsgálata.

III. 2024-ben a következő védésekre került sor:

- 2024. február 13. (hagyományos védelem) – **Barcza Zoltán**
- 2024. március 11. (hagyományos védelem) – **Telbisz Tamás**
- 2024. március 20. (hagyományos védelem) – **Tóth Gyula**
- 2024. június 24. (hagyományos védelem) – **Szilassi Péter**
- 2024. szeptember 13. (hagyományos védelem) – **Kern Zoltán**
- 2024. szeptember 16. (hagyományos védelem) – **Németh Péter**
- 2024. szeptember 25. (hagyományos védelem) – **Németh Károly**

IV. 2024-ben a következő cím odaítélésekre került sor:

- 2024. február 16. – **Kereszturi Ákos**
- 2024. április 19. – **Barcza Zoltán**
- 2024. május 24. – **Telbisz Tamás, Tóth Gyula**
- 2024. szeptember 27. – **Szilassi Péter**
- 2024. november 15. – **Kern Zoltán, Németh Károly, Németh Péter**

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

A szakértői testületekben, továbbá szerkesztőbizottságokban való tagságot illetően az adatokat lásd a tudományos bizottsági beszámolóknál.

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések). Amennyiben ezek a kapcsolatok a tudományos bizottságokon keresztül valósulnak meg, elegendő az érintett tudományos bizottság beszámolójára történő utalás:

Az osztály döntése eredményeként javaslat született arra vonatkozóan, hogy az érintett földtudományi tudományos társaságok a 2023. évi pályázati támogatás arányainak figyelembevételével részesüljenek a 2024. évi akadémiai támogatási pályázati keretből, így az osztály ismételten javasolta az akadémiai támogatásban részesülő tudományos társaságok közé felvett (ABC sorrendben):

- Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság,
- Magyar Földrajzi Társaság,
- Magyar Geofizikusok Egyesülete,
- Magyarhoni Földtani Társulat,
- Magyar Meteorológiai Társaság és
- Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület

anyagi támogatását.

Budapest, 2025. február 1.

Haas János
osztályelnök

Kovács Zoltán
osztályelnök-helyettes

A tudományos osztály munkájának rövid összefoglalása

1. Összesítő és számszerű adatok:

A rövid összefoglaló tartalmazza az osztály, a vezetés (osztályelnök és osztályelnök-helyettesek) nevét, a bizottságok, a megtartott osztályülések és egyéb rendezvények, az MTA doktori eljárások, a felvett új köztestületi tagok, az osztály által támogatott/megjelentett kiadványok számát.

2. A legfontosabbnak tartott 1-3 osztályrendezvény rövid leírása: címe, a szervezők (partnerintézmények megnevezése), a rendezvény célkitűzése, témája, legfontosabb eredményei, látogatottsága, ill. nézettsége, sajtóvisszhangja.

3. Az osztály által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján (l. fentiekben a 10. pont szerint).

Alapadatok	
Osztályelnök:	Haas János, az MTA rendes tagja
Osztályelnök-helyettes(ek):	Kovács Zoltán, az MTA rendes tagja
Tudományos bizottságok száma:	9
Osztályülések száma:	9
Osztályrendezvények száma:	4
Az Osztály által felvett köztestületi tagok száma:	15
Az Osztály által támogatott könyvek száma:	1
Az Osztály által támogatott folyóiratok száma:	2
Az Osztály közreműködése doktori eljárásokban:	4 habitusvizsgálat, 7 doktori védés, 8 cím odaítélés
Kiemelt rendezvények, események, kapcsolatok bemutatása:	
A legfontosabb 1-3 osztályrendezvény bemutatása	„Természeti veszélyek és kockázatok: földtudományi lehetőségek a felismerésben, kezelésben, előrejelzésben” Az ülés időpontja: 2024. november 5. (kedd) 14.00

	<p>Helyszín: MTA Humán Tudományok Kutatóháza, Nagyterem</p> <p>A 21. században számos természeti folyamat a gyarapodó népességet és anyagi javakat egyre nagyobb mértékben veszélyezteti. Közöttük vannak olyanok is, amelyek csak nagyon ritkán következnek be, de akkor súlyos hatásúak lehetnek. Mit tanulhatunk a múltból, milyen esélyünk van, mik ezek a veszélyek, mennyire lehet előre jelezni ezeket az eseményeket, mit tud adni ebben a tudomány? Előadóülésünkkel azt kívánjuk alátámasztani, hogy a tudományos ismeretek és ezek átadása a lakosságnak alapvető fontosságú. Habár a jövőbeli, potenciálisan romboló hatású természeti folyamatok előrejelzése bizonytalanságokkal terhelt, és ezt is fontos megérteni, számos példa mutatja, hogy a tudományos ismereteken alapuló felkészülés életet és akár anyagi javakat is menthet.</p> <p>Összes youtube megtekintés: 1674 https://www.youtube.com/watch?v=umWl4EFEJFo</p>
<p>A legfontosabb, az MTA közfeladataihoz kapcsolódó, 1-3 jelentős siker, eredmény rövid bemutatása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A doktori minimumkövetelmények 2021-ben végrehajtott megújítása még 2024-ben is érezte pozitív hatását: az év során nyolc új akadémiai doktor nyerte el az MTA doktora címet. A pályázói aktivitás tehát – a korábbiakhoz képest – 2022-2023-ban is emelkedett volt. • Az osztály az év végén áttért az új akadémiai videokonferencia és valós idejű szavazási rendszer használatára. Ez segít fenntartani a jelenléti és online (hibrid) ülésezési formát, ezáltal a lehetőségekhez képest a lehető legnagyobb részvétel biztosítható az üléseken, amely elsőrendűen fontos a döntések legitimációjában.
<p>A legfontosabb 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat,</p>	<p>Az Osztály 2024 márciusában áttekintette az akadémiai támogatásban részesülő földtudományi illetőségű tudományos társaságok támogatásának aktuális kérdéseit. Az osztály döntése eredményeként</p>

együtműködés bemutatása	javaslat született arra vonatkozóan, hogy az érintett földtudományi tudományos társaságok a 2023. évi pályázati támogatás arányainak figyelembevételével részesüljenek a 2024. évi akadémiai támogatási pályázati keretből, így az osztály ismételten javasolta az akadémiai támogatásban részesülő tudományos társaságok közé felvett Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, a Magyar Földrajzi Társaság, a Magyar Geofizikusok Egyesülete, a Magyarhoni Földtani Társulat, a Magyar Meteorológiai Társaság és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület anyagi támogatását.
Rövid összefoglaló, az év értékelése	
A beszámoló rövid, 5-10 soros összefoglalása (kommunikációs záradék)	A Földtudományok Osztálya 2024. évi működése a korábbiakhoz hasonlóan hibrid ülésezési formában megvalósuló kapcsolattartás mellett zajlott. Az osztály elmúlt évi munkájában kiemelkedő sikerként könyvelhető el a doktori minimumkövetelmények megújítása eredményeként a doktori pályázatok számának emelkedett száma, amely a földtudományi doktori utánpótlás szempontjából kulcsfontosságú. A tudományos ismeretek közvetítése terén jelentős eredménynek tekinthető a 2024-ben megvalósult négy földtudományi rendezvény, konferencia, előadóiülés.

A Földtudományok Osztálya 2024 végén 881 hazai köztestületi tagot fogott össze. A földtudományi köztestületi tagok közül 121 fő kandidátus, 626 fő PhD, 105 fő a tudomány doktora, illetve az MTA doktora, 6 fő az MTA levelező tagja és 23 fő az MTA rendes tagja. A tiszteleti tagok létszáma 17 fő, a külső tagoké 14 fő. 2024-ben 21 fő kérte felvételét a köztestületi tagok közé.

Az Osztály általában havi rendszerességgel tart osztályüléseket: 2024-ben összesen kilenc alkalommal volt osztályülés. Az Osztály területén a Magyar Kutatási Hálózat összefogásával három ex-akadémiai kutatóintézet (Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet, Földrajztudományi Intézet, valamint a Földtani és Geokémiai Intézet) és több támogatott kutatócsoport működik. Az Osztály figyelemmel kíséri és a lehetőségekhez képest segíti is a Magyar Földrajzi Társaság tevékenységét, a Magyarhoni Földtani Társulattal szerződés szabályozta módon működik együtt.

Az Osztály testületi feladatait tudományos bizottsági hálózat segítségével látja el: a sokszínű földtudomány művelését támogatja azzal, hogy felügyelete alatt kilenc tudományos bizottság és egy osztályközi állandó bizottság működik. A bizottságok többségének albizottságai is vannak, az albizottságok száma csaknem 29.

Az Osztály köztestületi feladatai között első helyen említhető a tudományos minősítési rendszer működtetése, melynek keretében az MTA doktora tudományos címre benyújtott pályázatok elbírálásában 18 tagú külön doktori bizottság működik közre.

Az elmúlt évben az Osztály a bizottság bevonásával összesen tizenhárom doktori pályázattal foglalkozott, 2024-ben nyolc földtudományi szakember nyerte el az MTA doktora tudományos címet.

Az Osztály doktori minimumkövetelményeinek felülvizsgálati folyamata befejezését követően az MTA doktora tudományos cím megszerzése céljából a pályázati hajlandóság jelentős növekedése volt tapasztalható, amely egyelőre még csak a sajnálatos veszteségek létszámbeli pótlására elegendő.

Az Osztály 2024-ben is foglalmazott meg személyi javaslatokat különböző állami- és akadémiai díjakra, kitüntetésekre, megtette jelölését különböző akadémiai testületekbe.

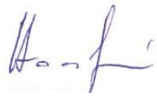
Az Osztály 2024-ben a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozathoz kapcsolódóan szervezte meg novemberi rendezvényeit, a programok részletes bemutatása az osztály beszámolójában olvasható.

Az Akadémia közfeladatainak ellátása részeként az Osztály a könyv- és folyóirat-kiadás támogatásában is részt vállal: 2024-ben az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottságának egyetértésével két rangos, az adott szakterület központi publikációs fórumaként nyilvántartott folyóirat és egy könyv támogatására nyílt lehetőség.

Az Osztály tagjai számos földtudományi szakmai folyóirat, periodika főszerkesztői, szerkesztői, vagy tagjai a szerkesztőbizottságoknak.

Az Osztály 2024 márciusában áttekintette az akadémiai támogatásban részesülő földtudományi illetőségű tudományos társaságok támogatásának aktuális kérdéseit. Az osztály döntése eredményeként javaslat született arra vonatkozóan, hogy az érintett földtudományi tudományos társaságok a 2023. évi pályázati támogatás arányainak figyelembevételével részesüljenek a 2024. évi akadémiai támogatási pályázati keretből, így az osztály ismételten javasolta az akadémiai támogatásban részesülő tudományos társaságok közé felvett Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, a Magyar Földrajzi Társaság, a Magyar Geofizikusok Egyesülete, a Magyarhoni Földtani Társulat, a Magyar Meteorológiai Társaság és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület anyagi támogatását.

Budapest, 2025. február 1.

Haas János
osztályelnök

Kovács Zoltán
osztályelnök-helyettes

A Bányászati Tudományos Bizottság

beszámolója

a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Bányászati Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Szűcs Péter

Titkár: Faitli József

Albizottságok:

Bányászati, Geotechnikai és Nyersanyagelőkészítési Albizottság

Elnök: Mucsi Gábor

Titkár: Debreczeni Ákos

Szénhidrogénipari és Geotermikus Albizottság

Elnök: Zsuga János

Titkár: Kovácsné Federer Gabriella

Vízbányászati és Balneológiai Albizottság

Elnök: Kovács Balázs

Titkár: Oláh Csaba

3. A bizottság ülései: Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalta ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel):

3.1. 2024. december 17: Vízbányászati és Balneológiai Albizottság on-line ülése

Főbb témák:

1. az albizottság feladatainak meghatározása,
2. az albizottság tagjainak bemutatkozása, a legfontosabb kutatási és érdeklődési körök bemutatása
3. a vízbányászat-vízellátás szakemberei és a balneológus és orvos szakemberek interdiszciplináris tématerületeinek áttekintése,
4. a balneológia legfontosabb új tudományos eredményei vízbányászati vízföldtani vetületeinek előzetes feltárása
5. problémafelvetések az albizottság szakmai működési területeire való tekintettel

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

4.1. 18th European Symposium on Comminution & Classification, 2024. június 24-26. Miskolc. Miskolci Egyetem. Ez egy nemzetközi konferencia sorozat, amelyet először 1964-ben rendeztek meg. A témája az „aprítás és osztályozás” amely a bányászatban és a városi bányászatban is kiemelt fontosságú. A szimpóziumon kb. 110-en vettek részt, öt kontinens 14 országából. Jelenléti formában valósult meg. A „Book of Extended Abstract of ESCC2024” 270 oldalas. Jelenleg két poszt-szimpózium kiadvány bírálata zajlik, az egyik a Chemical Engineering & Technology a másik a Geosciences & Engineering különszáma lesz. Jelentős média megjelenés kísérte, pl. Kossuth Rádió, Rádió M, Észak Magyarország, Miskolci Egyetem felületei, stb...

4.2. Sustainable Use of Natural Resources (SUN) Dialogue and Conference. 27-28. November 2024, University of Miskolc. Első alkalommal megrendezett konferencia, hagyományteremtő céllal, amely Közép-Európa és a Balkán országait célozta, azzal a céllal, hogy a természeti erőforrások felhasználását fenntartható módon valósítsuk meg. A konferencián kb. 100-an vettek részt, jelenléti formában, akik a megnevezett régióból érkeztek. Köztük 6 közép-európai ország bányászattal foglalkozó karának a dékánja. Jelentős média megjelenés kísérte.

5. **Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.** A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

5.1. Vízbányászati és Balneológiai Albizottság rendezvénye: Miskolci Akadémiai Esték, Dr. Oláh Csaba Zsolt főorvos: Balneoterápiától lézerkezelésen át az agyi katéteres műtétekig, 2024. szeptember 11. MTA MAB Székház. Kb. 80 fő résztvevő jelent meg.

6. **A bizottság köztestületi tagjainak díjai** (állami és szakmai elismerések az év során)

-

7. **A bizottság kiadványai** (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

Példaként négy QR cikk:

7.1. Abbadi A., Mucsi G.: A Review on Complex Utilization of Mine Tailings: Recovery of Rare Earth Elements and Residue Valorization. JOURNAL OF ENVIRONMENTAL CHEMICAL ENGINEERING 12: 3 Paper: 113118, 18 p. (2024)

7.2. Musaab A., A., M., Yetzabbel G., F., Szabó N., P., Szűcs P.: Assessing heterogeneous groundwater systems: Geostatistical interpretation of well logging data for estimating essential hydrogeological parameters. SCIENTIFIC REPORTS 14: 1 Paper: 7314, 17 p. (2024)

7.3. Faitli J., Abdulfattah Z., N., Kioko D., Nagy S.: Fundamental drying and agglomeration experiments with bio-fraction and refuse derived fuel for the development

of pyrolysis reactor feed. WASTE MANAGEMENT & RESEARCH 42: 9 pp. 715-721., 7 p. (2024)

7.4. Abbadí A., Rácz Á., Bokányi Lj.: Exploring the comminution process of waste printed circuit boards in recycling: a review. JOURNAL OF MATERIAL CYCLES AND WASTE MANAGEMENT 26: 3 pp. 1326-1348., 23 p. (2024)

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

Szunyog I.: Magyar Energetika folyóirat szerkesztőbizottsági tagság

Turzó Z., Szunyog I.: BKL Kőolaj és Földgáz szerkesztőbizottsági tagság

Takács G.: Associate Editor for the journal SPE Production and Operations

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)

A Bányászati Tudományos Bizottság és a három albizottsága a következő szervezetekkel alakított ki kapcsolatot, -leginkább a tagság által-: Debreceni Vízmű Zrt, Heves Megyei Vízművek Zrt, Mecsekérc Zrt, Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Földtani Igazgatóság, Betegápoló Irgalmasrend Budai Irgalmasrendi Kórház, Hévízgyógyfürdő és Szent András Reumakórház, Markhot Ferenc Kórház, Parádfürdői Állami Kórház, 3B Hungária Kft., MOL Nyrt., Mátrai Erőmű Zrt., OMYA Hungária Kft., COLAS Északkő Kft., KisAnalitika Kft., Weir Minerals Hungary Kft., Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, KŐKA Kő- és Kavicsbányászati Kft., Daniella Ipari Park Szolgáltató Kft., VERTIKÁL Zrt., PROFIKOMP Zrt., CEMKUT Kft., Ajkai Timföldgyár, stb.

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

A Földtani Tudományos Bizottság

beszámolója a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Földtani Tudományos Bizottság (FTB)

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Mádlné Szőnyi Judit DSc

Titkár: Hatvani István Gábor PhD

2.1. Geomatematikai albizottság

Elnök: Szatmári Gábor PhD

Titkár: Gulyás Sándor PhD

Szegedi Tudományegyetem, TTK Földtani és Őslénytani Tanszék

csigonc@gmail.com

06702458667

2.2. Hidrogeológiai Albizottság

Elnök: Madarász Tamás, PhD

Titkár: Dr. Szkolnikovics - Simon Szilvia, PhD

ELTE TTK Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék

szilvia.simon@ttk.elte.hu

+36 30 392 5727

2.3. Rétegtani Albizottság

Elnök: Fodor László, DSc (2022 szeptemberig Selmeczi Ildikó PhD)

email változás: lasz.fodor@yahoo.com

Titkár: Szemerédi Máté,

Szegedi Tudományegyetem, TTK, Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszék ELTE
FFI Kőzettan Geokémiai Tanszék, Vulkanológiai Kutatócsoport

szemeredi.mate@gmail.com

+36305679509

2.4. Szedimentológiai Albizottság

Elnök: Sztanó Orsolya PhD

Titkár: Bartha István

TDE ITS Kft. HU-1026 Budapest, Pasaréti út 46.

isti.bartha@gmail.com

3. A bizottság ülései

Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalt ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel):

A Földtani Tudományos Bizottság 2024-ben egy ülést tartott április 30-án, az MTA Földtani Tudományos Bizottság Albizottsági nap című rendezvényének keretében. Az operatív működéssel kapcsolatos ügyeket digitális platformon, online szavazások és levélfolyamok

formájában tárgyaltuk meg, ezzel biztosítva a rugalmas részvételt és időfüggetlen egyeztetést. Az online megbeszélések során többek között az MTA 200-hoz kapcsolódó kérdésekkel, a X. Osztály által a bizottság számára delegált feladatokkal, valamint szakmai jellegű ügyekkel foglalkoztunk.

A szakmai kérdések között szerepelt például a kifogásolható gyakorlatot folytató folyóiratok listájának felülvizsgálata, akadémiai díjakra történő javaslattétel, valamint a köztestületi tagság megítélése egy-egy fiatal PhD-hallgató jelentkezése esetében. Ezeket az ügyeket a bizottság tagjai digitális úton szavazták meg és vitatták meg, amely gyors és hatékony döntéshozatalt tett lehetővé.

4. **A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.** A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

4.1 A MTA Földtani Tudományos Bizottság: Albizottsági nap Ideje: 2024. április 30., 09:15-16:10 óra, MTA Kutatóház, Budaörsi út 45 konferencia terem

Résztevők száma: 55 fő

Az eseményen részt vett az FTB minden albizottsága, az albizottsági elnökök 15 percben bemutatták mind a négy albizottság történetét és jelenlegi munkáját, majd 2-2 fiatal kolléga mutatott be egy-egy kutatást és egy-egy ipari szereplő is előadott, aki az adott albizottsághoz köthető. Mádné Szőnyi Judit FTB elnök nyitóbeszédét követően összesen 18 előadás hangzott el, majd Haas János osztályelnök úr zárta az előadónapot.

4.2 A [Földtudományi Sokféleség Világnapja](#). Ideje: 2024. október 11., 9:30-14:30, Magyar Természettudományi Múzeum

Résztevők száma: 82 fő

A földtudományi sokféleség napja, mint az UNESCO által 2021-ben támogatást nyert, és idén harmadízben megünnepelt kezdeményezés lehetőséget teremtett, hogy a törvényhozók, a helyi irányítók és főleg a laikus nagyközönség figyelmét felhívjuk a Föld természeti értékeire, a felszínformák esztétikai szépségeire, kialakulásuk folyamatának különlegességeire, érdekességeire, valamint megőrzésük fontosságára. A szakmai programban hallhattuk a földtudományi örökség védelmével kapcsolatos színvonalas OKTV döntős középiskolás hallgatók előadásait, előadásokat, melyek geoparkjaink és nemzeti parkjaink különleges értékeiről szóltak, valamint betekintést kaphattunk a Tapolcai-medence fejlődéstörténetébe és földtanába annak apropóján, hogy a Föld 200 legjelentősebb geotópja közé választották. Harmadik programelemként Veres Zsolt szerző és Dr. Pál-Molnár Elemér kiadó mutatták be a „Geokéktúra – Az Országos Kéktúra földtudományi értékei” c. kötetet – a bemutatót Dr. Juhász Árpád moderálta.

4.3. Természeti veszélyek és kockázatok: földtudományi lehetőségek a felismerésben, kezelésben, előrejelzésben . Ideje: 2024. november 6., 14:00-17:00, Humán Tudományok Kutatóháza.

Résztevők száma: 70 fő személyesen + online résztvevők

Az eseményen a természeti veszélyek és kockázatok témakörét jártuk körbe, kiemelve a földtudomány szerepét a veszélyek felismerésében, kezelésében és előrejelzésében. A természeti veszélyek és kockázatok témakörében a földtudomány szerepe kiemelkedő a veszélyek felismerésében, kezelésében és valószínűségi előrejelzésében. A 21. században számos természeti folyamat a gyarapodó népességet és anyagi javakat egyre nagyobb mértékben veszélyezteti. Közöttük vannak olyanok is, amelyek csak nagyon ritkán következnek be, de akkor súlyos hatásúak lehetnek. Az esemény kilenc előadása bemutatta, hogy mit tanulhatunk a múltból, mik ezek a veszélyek, mennyire lehet előre jelezni ezeket az eseményeket, hogyan tud hozzájárulni a kockázatok felismeréséhez és elhárításához a (föld)tudomány? Előadóülésünkkel alátámasztottuk, hogy a tudományos ismeretek és ezek átadása a lakosságnak alapvető fontosságú. Habár a jövőbeli, potenciálisan romboló hatású természeti folyamatok előrejelzése bizonytalanságokkal terhelt, ezt is fontos megérteni. Számos példa mutatja, hogy a tudományos ismereteken alapuló felkészülés életet és akár anyagi javakat is menthet.

5. Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

5.1. A Geomatematikai albizottság

Az MTA FTB Geomatematikai Albizottság az MFT Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztállyal közösen szervezett online eseményt a nagyszerű Geomatek mindenkinek című sorozat részeként. Az esemény 2024 május 29-én 15 és 17h között került megtartásra Google Meet felületen mintegy 40 fő részvételével. Prof. Dr. Szarka László Csaba akadémikus „A múlt jelen, jövő klímaváltozásainak geomatematikája, geostatistikája”-címmel tartott előadást. Ezt követően Dr. Geiger János tudományos tanácsadó, ny. egyetemi docens nyújtott betekintést a support effekt hatásairól a becslésekben, azaz hogyan lehet egymáshoz kapcsolni a különböző térfogaton mért azonos tulajdonságokat?

5.2. A Hidrogeológiai albizottság

Az MTA FTB Hidrogeológiai Albizottság 2023 év végén új vezetőséget állított fel, amely a tagság megújítását, bővítését és fiatalok bevonását jelölte meg fontos feladatként. Bár a tagság hivatalos megújítása még nem történt meg, de a fiatal, minősítéssel rendelkező kollégák szakmai aktivitása jól látható. Ezt igazolja az a tény is, hogy az IAH (International Association of Hydrogeologists) 2024. szeptember 8. és 13. Davosban megrendezett 51. kongresszuson közel 20 hazai delegált vett részt, nagy többségük egyben az albizottság tagjai. Az eseményen a szakmai világszervezet elnökének, Szócs Teodórárt választották. A rendezvényen döntés született arról is, hogy 2026-ban Budapesten kerül megrendezésre a IAH világkongresszusa. A rendezés kezdeményezője az IAH Magyar Nemzeti Tagozata volt. A davosi eseményen elkezdődött a kongresszus szervezésével kapcsolatos tennivalók felvázolása is.

A 2024-es Tudományünnep kiemelt előadásai keretében 2024. november 12-én Mádlné Szőnyi Judit az albizottság tagja előadást tartott [„Aszályok és árhullámok szorításában – Új utak a tájleptéktű alkalmazkodásban”](#) címmel. Az est moderátora Simon Szilvia volt.

A 2024-évben az albizottság több tagja és szakmai szervezetei meghatározó súllyal vett részt két hazai nemzeti laboratóriumi projekt megvalósításban (Éghajlatváltozás Nemzeti Multidiszciplináris Laboratórium, RRF-2.3.1-21-2022-00014 és Víztudományi és Vízbiztonsági Nemzeti Laboratórium; RRF-2.3.1-21-2022-00008).

Az FTB áprilisi Albizottsági napján Madarász Tamás albizottsági elnök mutatta be a legfontosabb szakmai kihívásokat és eredményeket.

5.3. A Rétegtani albizottság

Az MTA FTB Rétegtani Albizottság elsődleges 2024-es feladata volt, a kétkötetes formációkönyv angol kiadása, amely Magyarország formációit írja le. Az albizottság 2024. évi fő tevékenysége az angol fordítás szakmai ellenőrzése, az angol nyelvi lektorral való egyeztetés voltak. A kötetek digitálisan is elérhetők a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH) honlapjáról: <https://sztfh.hu/%20tevekenysegek/foldtani-%20tevekenyseg/kiadvanyaink/>.

Az albizottság fő rendezvénye a két magyar és két angol kötet bemutatója volt 2024. december 13.-án, egy egész napos előadói során, a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében; résztvevők száma 47 fő. Társszervezők a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH), az MTA Földtudományok Osztálya, Magyar Rétegtani Albizottság és a HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Intézet voltak. Ennek során három bevezető előadás után kilenc részletesebb szakmai előadás következett, amelyek a kötetek fő fejezeteinek érdekességeit emelték ki.

A Rétegtani albizottság is részt vett az FTB albizottságokat bemutató előadói során, ahol egy bevezető és három szakmai előadás is elhangzott.

5.4. A Szedimentológiai albizottság

Az MTA FTB Szedimentológiai Albizottság 2024. február. 8-án megtartotta az évi rendes előadói során az ELTÉ-n és online, „Új eredményeink a szedimentológiában” címmel. Tíz előadást hallhattunk változatos tematikákkal. A hallgatóság meghaladta az 55 főt.

A 2006 óta rendszeresen, évente megrendezésre kerülő, a Magyarhoni Földtani Társulat Földtani Szakosztályával közös, két napos terepi rendezvény 2024-ben elmaradt..

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

- Mindszenty Andrea – Stefanovits Pál-émlékdíj
- Erőss Anita - Pro Ingenio nívódíj, ELTE

7. A bizottság kiadványai (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek)

Babinszki E., Piros O., Budai T., Gyalog L., Halász A., Király E., Koroknai B., Lukács R., M. Tóth T. (Eds): Lithostratigraphic units of Hungary I. Pre-Cenozoic formations. 276 p. Supervisory Authority for Regulatory Affairs (SARA), Budapest, Hungary.

Babinszki E., Piros O., Csillag G., Fodor L., Gyalog L., Kerésmár Zs., Less Gy., Lukács R., Sebe K., Selmeczi I., Szepesi J., Sztanó O. (eds.) (2024): Lithostratigraphic units of Hungary II. Cenozoic formations. 180 p. Supervisory Authority for Regulatory Affairs (SARA), Budapest, Hungary.

Oravec, É., Balázs, A., Gerya, T., May, D.A., Fodor, L. (2024): Competing effects of crustal shortening, thermal inheritance, and surface processes explain subsidence anomalies in inverted rift basins. — **Geology**, 52, (6), 447–452. <https://doi.org/10.1130/G51971.1>

Czauner, B., Szijártó, M., Sztanó, O., Mahrez, H., Molson, J., Oláh, S., Mádl-Szőnyi J. (2024). Re-interpreting renewable and non-renewable water resources in the over-pressured Pannonian Basin. **Sci Rep** 14, 24586 (2024). <https://doi.org/10.1038/s41598-024-76076-8>

Megjelent a magyarországi formációk rövid leírását és ábrázolását tartalmazó két kötet angol nyelvű kiadása, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságának és az MTA X.osztály Földani Bizottság Rétegtan Albizottságának közös munkája révén. <https://sztfh.hu/tevekenysegek/foldtani-tevekenyseg/kiadvanyaink/>. A munkában a Rétegtan Albizottsághoz tartozó számos szakember vett részt.

Megjelent a Magyarország Nemzeti Atlasza Természeti Környezet új, átdolgozott kiadása, a Földtan fejezet szerkesztői Haas János és Brezsnaynszky Károly. https://www.nemzeti atlasz.hu/MNA/2_2024.html

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény (bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

- Mádlné Szőnyi Judit az FTB elnöke Associate Editor: Discover Water, Geofluids, Italian Journal of Groundwater,
- A bizottság titkára Hatvani István Gábor szerkesztő az Open Geosciences, International Journal on Geomathematics-nél és társszerkesztő Central European Geology-nál.
- Fodor László a Rétegtani Albizottság elnöke szerkesztőbizottsági tag: Földtani Közlöny, Acta Geologica Slovaca, Geologija
- Sztanó Orsolya Földtani Közlöny főszerkesztője, Szerkesztőbizottsági tag: Geologica Carpathica, Acta Geologica Slovaca
- A nemzetközi Groundwater Project keretében megjelent Almási István és Szanyi János: Hydrogeology of the Pannonian Basin című szakkönyve; <https://gw-project.org/books/hydrogeology-of-the-pannonian-basin/>
- 2024. nyarától nyilvánosan elérhetővé és letölthetővé vált az összes vízrajzi adat, beleértve a felszín alatti vízrajzi állomásokat is. A "Vízügyi adatmegjelenítő és adatletöltő felület"; linkje: <https://data.vizugy.hu/>
- A természet alapú célzott felszínalatti vízpótlás, az ELTE hidrogeológusainak „NaBa-MAR koncepciója EU-s védjegylajstromba vétele megtörtént 2024-ben

- A Földtani Bizottság szakemberei részt vesznek a Carpath-Balkan Geological Association 2026-ban rendezendő kolozsvári konferenciájának szervezésében. Ez az egyik legnagyobb földtani szakembereket összefogó konferencia, mely a Közép-európai- térséggel foglalkozik.

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)

- IAEG (International Association for Engineering Geology and the Environment) Nemzetközi Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szövetség
- Szócs Teodóra President, IAH (International Association of Hydrogeologists),
- Mádlné Szőnyi Judit az IAH Regional Groundwater Flow Commission elnöke, Szkolnikovics-Simon Szilvia a titkára
- Együttműködés a Magyarhoni Földtani Társulat Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztályával, számos online és személyes előadóülés megszervezésében
- Mindszenty Andrea a FTB tagja,
 - póttagja a Professzorok Batthyány Köre elnökségének. IAS (International Association of Sedimentologists) nemzeti összekötője

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a **kormánytájékoztató** háttéranyagát.

A Bizottság egyik fontos szakmai lehetősége a geofizikusokkal együtt az új AdriaArray kutatói platformban való részvétele. Az alapvetően szeizmológiai kutatás célja az Alpi-mediterrán térség kéreg,- litoszféra- és köpenyrégiójának jobb leképezése, a geodinamikai folyamatok megértése, és ezen alap kutatások révén a terület földrengés-veszélyeztetettségének megértése és a kockázat csökkentése.

A Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság

beszámolója

a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Dr. Rózsa Szabolcs

Titkár: Dr. Szűcs László

3. A bizottság ülései:

2024. február 8. BME:

- Műszerkalibrációs ad hoc bizottság munkájának összefoglaló előadása: Beszámoló a hazai műszerkalibrálás aktuális helyzetéről. Előadó: Dr. Szűcs László
- MTA Tudományetikai Kódex véleményezése
- Javaslat MTA könyv- és folyóirattámogatási listájára Geodézia és Kartográfia folyóirat felvétele - megszavazva
- MTA200 Bicentenáriumi programjavaslatok
- Javaslat GNSS – ionosféra ad hoc bizottság létrehozására - megszavazva
- Javaslatok kérése kooptálandó tagokra

2024. október 10:

- Előadás: Integrált Műholdas Magassági Alapponthálózat (IMMA): generációváltás a geodéziai infrastruktúrákban. Előadó: Dr. Kenyeres Ambrus
- Beszámoló MTA könyv- és folyóirattámogatási listájára Geodézia és Kartográfia folyóirat felvételéről
- MTA200 Bicentenáriumi programjavaslatok aktuális helyzete
- Beszámoló az NNKP javaslatokról
- Döntés kooptálandó tagok szavazásáról

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.

- IUGG Nap 2024, Sopron: 2024. április 4-én szerveztük meg az első hazai IUGG napot, amelynek célja az volt, hogy bemutassuk az IUGG tagszervezeteinek tevékenységét. A GGTB a Nemzetközi Geodézia Szövetséget, annak felépítését és szolgáltatásait mutatta be a mintegy 50 résztvevőnek. A délutáni szakmai előadáson a GNSS meteorológiai alkalmazásairól tartottunk előadást.
- 2024. novemberében tartottuk meg a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvény sorozat keretében a Mérnökgeodézia konferenciát, mintegy 100 fő részvételével a Magyar Mérnöki Kamara Geodéziai és Geoinformatikai Tagozata és a BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszék szervezésében. A konferencián a korszerű geodéziai mérőrendszerek építőmérnöki alkalmazásait mutattuk be a résztvevőknek.

- 2024. március 21-én rendezte meg a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság a Földmérők Világnapja hazai rendezvényét mintegy 100 fő részvételével. A rendezvény témája az éghajlatváltozás és éghajlatkutatás és a geodézia szerepe e hatások megfigyelésében, az ellenállóképesség javításában („Éghajlat – A földügy, földmérés térinformatika, távérzékelés szerepe az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség fokozásában”).

5. Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.

Műszerkalibrációs ad-hoc bizottság:

A Műszerkalibrációs ad hoc bizottság munkájának összefoglaló előadása a Bizottság 2024. évi első ülésén történt, ennek címe: Beszámoló a hazai műszerkalibrálás aktuális helyzetéről. Az előadás összefoglalta a műszerkalibráció történetét, valamint tisztázott néhány alapfogalmat. Ezen belül kitért a geodéziában alkalmazott etalonokra, mértékegységekre. Majd foglalkozott a kalibráció jelenlegi jogi hátterével, különbséget téve az akkreditáció és a kalibráció között. Összefoglalta a hazai lehetőségeket és rávilágított, hogy bizonyos mérésfajták esetében a kalibráció jelenleg nem megoldott.

Ionoszféra ad-hoc bizottság:

A 25. napfoltciklus jelentős fennakadásokat okozott a gyakorló földmérők munkájában, ami ráirányította a figyelmet az ionoszféra vizsgálatok fontosságára. Hazánkban már több permanens GNSS hálózat működik, amelyek adatait a penci Kozmikus Geodéziai Observatórium és a BME Általános - és Felsőgeodézia Tanszéke is feldolgozza. Utóbbi óránkénti időbeli felbontással regionális ionoszféra térképeket is levezet. A HUN-REN Földfizikai és Űrkutatási Intézet az ionoszféra vizsgálatok regionálisan is jelentős intézménye. Ezen intézmények munkatársainak részvételével a GGTB ad hoc ionoszféra bizottságot hozott létre a szinergiák feltárására és a kutatási együttműködés elősegítésére.

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai

Rózsa Szabolcs:

- Bayerische Akademie der Wissenschaften, Német Geodéziai Tudományos Bizottság levelező tagjává választották.

7. A bizottság kiadványai (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

A GGTB űrgeodézia témakörben megkezdte az MTA alapításának 200. évfordulójára készülő tematikus számban egy összefoglaló cikkfejezet összeállítását.

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra

Dr. Tóth Gyula "A nehézségi erőter gradienseinek jelentősége és felhasználása a felsőgeodézia és a fizika egyes területein" című értekezésével MTA doktora címet szerzett.

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

A GGTB aktívan vesz részt a Nemzetközi Geodéziai Szövetség munkájában. Rózsa Szabolcs, a szervezet irányítóbizottságának tagja, a Kommunikációs és Küllkapcsolati Bizottságának elnöke. Tóth Gyula ugyanezen bizottság tagja, a hírlevelek szerkesztője.

Szerkesztőbizottsági tagságok:

Földváry Lóránt:

- Szerkesztő: Acta Geodaetica et Geophysica, Journal of Geodetic Science
- Főszerkesztő: Geodézia és Kartográfia

Papp Gábor:

- Geomatikai Közlemények (<https://geomatika.epss.hun-ren.hu/>)

Mentes Gyula:

- Journal of Applied Geodesy, De Gruyter

Tóth Gyula:

- Geodézia és Kartográfia

Biró Péter:

- Geodézia és Kartográfia; Szerkesztő Bizottság tagja

Varga Péter:

- Acta Geodaetica et Geophysica Advisory Board résztvevője.

Rózsa Szabolcs:

- Geodézia és Kartográfia (szerkesztőbizottság tagja)
- Acta Geodetica et Geophysica (szerkesztőbizottság tagja)
- Journal of Geodetic Science (szerkesztőbizottság tagja)

ESA projektek:

A tárgyévben két navigáció témában benyújtott ESA pályázat szerződés kötésére került sor és el is indult. Ezek:

(1) Verifiable AI/ML techniques for PNT Applications (főpályázó: IncQuery Labs): a pályázatban autonóm járművek navigációja során alkalmazott mesterséges intelligencia alkalmazásának ellenőrizhetőségével foglalkoznak. Automatizált döntési folyamatok során ugyanis a mesterséges intelligencia a fejlesztők szándékától eltérő, értelmetlen kimenetet is tud generálni. Ennek elkerülésére a „megmagyarázható mesterséges intelligencia” kifejlesztése a kutatók célja.

(2) WISDOM (főpályázó: C3S): a pályázatban eszközfejlesztést végeznek, amely űreszközök automatikus ütközésselkerülésére alkalmas. A tervezett fejlesztés abban az esetben képes az ütközés elkerülésére, ha mindkét érintett űreszköz fel van szerelve az említett eszközzel; az eszközök egymással kommunikálnak, és emberi beavatkozás nélkül hozzák meg az ütközés elkerüléséhez szükséges megfelelő pályamódosításokat.

Korábbi években indult, és 2024-ben is futó pályázatok az alábbiak voltak:

(3) Anti-GNSS Spoofing Solution for mobility (főpályázó: SagaX): egy olyan eszközt és egy azon futó algoritmust fejlesztenek, amely a GNSS-jelek hamisítását (spoofing) hivatott felismerni és kiszűrni. A célfelhasználók az autonóm járművek, így azok GNSS-chipkészletével és vezérlő platformjaival összekapcsolható eszközt ígérnek.

(4) ADGIL – ADG Innovation Lab (főpályázó: Emerson / NI Hungary): Az idén zárult pályázat keretében egy rádió navigációs profilú nyílt innovációs laboratóriumot (Open Innovative Lab) fejlesztettek, amely technikailag egy moduláris műszerekkel és szoftverekkel felszerelt szélessávú, többcsatornás, fázisigazított adó-vevő rendszer (Wideband Multichannel Phase Aligned Transceiver) takar. A laboratórium az akadémiai szereplők számára (szakdolgozatok, szakmai gyakorlatok, PhD-kutatások) is hozzáférhető.

(5) INGRIM – Integrated Galileo Reference Infrastructure and Technology Development for Height Modernization (főpályázó: Lechner Tudásközpont). A projekt kutatási célkitűzése a hazai magassági hálózatok fenntartásában és továbbfejlesztésében a korszerű űrgeodéziai eszközök integrálásának vizsgálata. A projekt keretében GNSS és műholdradar mérésekre alkalmas kollokált állomásokat hoztak létre, amelyek a hagyományos geodéziai technikákkal is mérhetőek (felsőrendű szintezés, gravimetria).

OTKA zsűri:

- Benedek Judit: OTKA 2023-ban és 2024-ben.
- Tóth Gyula: OTKA Földtudományok 2 zsűri tagság (2024.05.31-el megszűnt)

10. Kapcsolatok más szervezetekkel

BME: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem két tanszéke (Általános- és Felsőgeodézia, Fotogrammetria és Térinformatika) végez oktatást/kutatást és ipari megbízásokat a geodézia és geoinformatika tudományágában. Az ipari kapcsolatok kiterjednek országos jelentőségű nagyberuházások geodéziai munkálataira (Honvéd Főparancsnokság, Citadella, MVM Paks II beruházások), de az Általános- és Felsőgeodézia Tanszék építette ki és üzemelteti a zalaegerszegi autóiipari próbapálya, valamint a Paks2 Atomerőmű GNSS korrekciós szolgáltatását, emellett összesen 3 EUREF EPN permanens állomást üzemeltet hazánkban, amivel az Európai Geodéziai Vonatkoztatási Rendszer fenntartásában részt vevő hazai állomások felét a BME tartja fent. A BME Általános- és Felsőgeodézia Tanszéken 2024-ben kifejlesztettek egy GNSS alapú szenzorrendszert, amellyel valós időben határozható meg nagyméretű szerkezetek deformációi. A rendszert sikeresen alkalmazták a sátorlajújhelyi világrekorder nyílásközű kábelhíd, a Nemzeti Összetartozás Hídjának terheléspróbája és több hónapos monitoring mérései során.

A két tanszék részt vesz az Autonóm Rendszerek Nemzeti Labor valamint a Kooperatív Technológiák Nemzeti Laborok kutatásaiban, előbbiben a BME Lokalizációs kutatócsoportját, míg utóbbiban a Terepi térképezés kutatócsoportot vezetik. Az EELISA európai egyetemi hálózat keretében európai vezető egyetemekkel létesítettek közös oktatási programot településinformatikai mérnökök képzésére.

Az Általános- és Felsőgeodézia Tanszék látja el a Nemzetközi Geodéziai Szövetség (IAG) kommunikációs feladatait és üzemelteti a szervezet honlapját. 2024-ben a Fotogrammetria és Térinformatika tanszék munkatársai a NASA támogatásával szervezték meg a Nemzetközi Talajnedvesség Nyári Egyetemet (International Soil Moisture School), amely a talaj nedvességtartalmának távérzékelési technikáinak elsajátítása érdekében a világ számos országából vonzott résztvevőket.

A BME Tanszéke jelentős közéleti kapcsolatokkal rendelkezik: az egyetem munkatársai töltik be a Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság (ISPRS), valamint a Nemzetközi Geodézia Szövetség (IAG) és a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió (IUGG) nemzeti képviselői feladatait. Emellett az intézmény munkatársai vezető szerepet töltenek be a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság vezetésében (elnök, alelnök), A Magyar Mérnöki Kamara Geodéziai és Geoinformatikai Tagozatának vezetésében (elnök) is.

Az Európai Űrügynökség (ESA) Navigációs programbizottságában a BME két munkatársa látja el a delegálti és a tanácsadói feladatokat.

ÓE:

Az Óbudai Egyetemen két helyen zajlik geodézia és térinformatika tartalmú oktatás, egyrészt az Alba Régia Karon Székesfehérváron, másrészt az Ybl Miklós Építéstudományi Karon. A két helyen alapjaiban különböző mérnökök képzése történik, míg Székesfehérváron Földmérő és Földrendező képzés folyik a témában, az Ybl karon Építő- és Építészmérnök képzés történik. Mindkét kar szoros kapcsolatot tart fenn európai és Európán kívüli külföldi egyetemekkel, oktatási és kutatási területen egyaránt. Ez oktató- és hallgatócsere, közös képzések kialakítása és fejlesztése, valamint közös kutatások formájában valósul meg. Kapcsolatot tartunk a hazai geodéziát és építőipart irányító szervezetekkel (Minisztériumok, Kamarák, OKF, Lechner Tudásközpont, stb.) és az ipar képviselőivel. A Karok Részt vesznek a hazai Építész és Építőmérnök képzés megreformálására, iparral való egyeztetésére létrehozott munkabizottságokban.

FI:

A soproni intézet Geodézia Kutatási Egysége, mint a Lippmann-féle nanoradián felbontású dőlésmérők referencia felhasználója, folyamatos kapcsolatban áll a Lippmann Geophysikalische Messgerate GMBH-val (Németország), illetve annak partner vállalkozásával, a Schwartech Research Technology-val (Németország). A dőlésmérők évtized hosszúságú működtetése során szerzett tapasztalatai alapján ezen műszerek belső mérésvezérlő programjában már számos változtatást eszközöltek a gyártók. A műszerhez a FI készített egy autonóm, Raspberry Pi alapú adatgyűjtő rendszert is, amelyet a német cégek kiegészítő egységként ajánlanak vevőiknek.

A kutatási egység felügyeli az ausztráliai Victor Harbor-ban civil kezdeményezéssel létesített és a Seismological Association of Australia által működtetett The Peters Seismological Observatory-ban üzemelő Lippmann-féle dőlésmérőt. A mérésfelügyeleten túl a kutatási egység feladata az adatok feldolgozása és megosztása is az ausztrál műkedvelő amatőrökkel és az őket segítő, többnyire nyugállományú szakemberekkel.

KGO: A KGO 2024-ben is rendszeresen végezte az EUREF hálózat keretében a GNSS mérések analízisét. Emellett a beszámolási időszakban elkészült teljes Magyarországra a műholdradar interferometriával levezetett felszínmozgási adatbázisa.

MFTTT: A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság több nemzetközi szakirányos szervezet tagja, úgy mint:

- A Földmérők Nemzetközi Szövetsége (FIG)
- A Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság (ISPRS)
- A Nemzetközi Kartográfiai Szövetség (ICA)
- A Földmérők Európai Tanácsa (CLGE)

Az MFTTT emellett a FÖCIK (Földtudományi Civil Szervezetek Közössége) tagja, ellátja a geodézia legjelentősebb hazai, magyar nyelvű folyóiratának, a Geodézia és Kartográfia c. folyóiratnak a szerkesztői és kiadói feladatait. 2024-ben bevezették a hagyományos nyomtatott megjelenés mellett a folyóirat online elérését is. A folyóirat Scopus által indexált.

- 11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján.** Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

EUMETNET E-GVAP: A BME Általános és Felsőgeodézia Tanszéke az EUMETNET E-GVAP együttműködési program keretében végzi a Kárpát-medence területén a légköri nedvesség meghatározását GNSS adatok segítségével. 2024-ben a korábban Magyarországot lefedő GNSS hálózatot kiterjesztették Szlovénia teljes területére. Az eredményeiket óránként teszik közzé és adják át az Európai Meteorológiai Szolgálatok Hálózatának (EUMETNET), ezen keresztül számos meteorológiai szolgálat használja ezeket az adatokat a numerikus időjárás előrejelzések pontosítására, a rövid távú szélsőséges időjárási helyzetekre fókuszáló vészhelyzeti jelzések pontosítására.

A BME munkatársai egy közel valósídejű tomográfián alapuló eljárást fejlesztettek ki, amellyel a légkör nedvesség okozta refraktivitásának háromdimenziós modelljét is elő tudják állítani órás időbeli felbontással. A refraktivitásból a hőmérséklet ismeretében a vízgőzsűrűség számítható, így módon az eljárással a légköri nedvesség háromdimenziós modellezése is megvalósítható.

EUREF: Az Európai Geodéziai Vonatkoztatási Rendszer fenntartásához két intézmény járul hozzá hazánkban. A Lechner Tudásközpont Koszmosz Geodéziai Observatóriuma (KGO) 3 EUREF permanens állomást tart fent hazánkban (PENC, OROS, SPRN) és rutinszerűen végzi az Kárpát-medencében és környezetében elhelyezkedő GNSS állomások feldolgozását, a koordináták napi és heti szintű meghatározását. Emellett a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szintén három EPN állomást üzemeltet (BUTE, BME1, ZZON).

A KGO emellett vezető szerepet tölt be az EPN sűrítéssel kapcsolatos mérések feldolgozása terén, amelynek eredményeként még jobban megismerhetjük az európai kontinens jelenkori tektonikai deformációit.

Mur-Mürz Monitoring Network:

Mur-Mürz Monitoring Network – A jelenleg is aktív, az osztrák – magyar határ közelében sűrűn lakott területeket átszelő Mura - Mürz törésvonal szeizmo-tektonikus folyamataihoz kapcsolódó hosszúperiódusú és tranzien (pl. földrengések) jelenségek megfigyelésére, magyar (HUN-REN FI) – osztrák (GeoSphere Austria) összefogással létrejött egy 5 állomásból álló hálózat 2023-ban. Az állomások egy része a magyar illetve az osztrák szeizmológiai hálózat részét is képezi, így a jövőben lehetőség nyílik a folyamatosan, 5 Hz mintavételi gyakorisággal rögzített dőlésmérési idősorok felhasználására a szeizmo-tektonikai kutatásokban. Ennek első lépéseként a kutatók sikeres kísérletet tettek a szeizmológiai és kőzetdőlési adatok konzisztens információ tartalmának demonstrálására 9, közelmúltban kipattant helyi földrengés szeizmológiai adatoktól független epicentrum meghatározásán keresztül. Több eljárást is implementáltak ehhez, amik közül a 3-paraméteres időkésés inverzió bizonyult a legmegbízhatóbbnak, a szeizmológiai epicentrum meghatározások eredményeihez viszonyítva. Erre alapozva a tranzien kőzetdőlés hullámformák további vizsgálatai következnek illetve módszereket dolgoznak ki pre- és posztszeizmikus kőzetdeformációk kimutatására, pl. a mesterséges intelligencia alkalmazásával.

A Geofizikai Tudományos Bizottság

beszámolója

a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Geofizikai Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Dr. Lichtenberger János, MTA doktora

Titkár: Dr. Barta Veronika, PhD

3. A bizottság ülései:

Ideje: 2024. november 25., 14.00 óra

Helyszín: HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet, 9400 Sopron,
Csatka E. u. 6-8.

Napirend:

1. A Geofizikai Tudományos Bizottság elnökének megnyitója.

2. A régi-új soproni Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet bemutatkozása

2.1 Általános bemutatkozás, Heilig Balázs

2.2 Az ionoszféra hullámszerű anomáliái – részvétel a T-FORS Horizon
Europe projektben, Barta Veronika

3. A geofizikus képzés helyzete az ELTE-n, Timár Gábor

4. Egyebek.

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

IUGG Nap a HUN-REN FI-ben

2024. április 4-én a soproni HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet (FI) adott otthont a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió (IUGG) Magyar Nemzeti Bizottsága (MNB) által első alkalommal megszervezett egynapos előadóülésnek és szakmai találkozóknak: az IUGG Napnak (<https://iugg.epss.hu/iuggnap/>). A rendezvény sikerességét jól mutatja, hogy azon körülbelül 40 kutató vett részt, a résztvevők közel felét fiatal kutatók tették ki, 15 szóbeli előadás hangzott el, valamint 16 poszter is bemutatásra került.

Az IUGG megalapításának 105. évfordulójának évében megtartott rendezvényen a résztvevőket elsőként Dr. Kovács István János és Prof. Sierd Cloething a FI megbízott igazgatója és tudományos főtanácsadója köszöntötte, akik beszédükben külön

köszöntötték Dr. Wesztergom Viktort, a FI nemrég nyugdíjba vonult igazgatóját. Dr. Rózsa Szabolcs, az IUGG MNB elnökének köszöntője után a rendezvény az IUGG 8 tagszervezetének (IAG, IACS, IASPEI, IAMAS, IAVCEI, IAHS, IAPSO, IAGA) és a tagszervezetekhez kapcsolódó hazai tudományos tevékenységeknek a bemutatásával folytatódott a tagszervezetek nemzeti képviselőinek tolmácsolásában.

A délutáni szekció a nemzeti képviselők által felkért előadók szakmai előadásával indult, ahol többek között a müográfia geofizikai alkalmazásairól, óceáni áramlások laboratóriumi vizsgálatáról és a légkör globális műholdas navigációs rendszerek segítségével történő monitorozásáról hallhattak egy-egy izgalmas előadást a résztvevők. A nap az IUGG MNB jövőbeli terveinek ismertetése után egy kerekasztal-beszélgetéssel zárult, amelynek a résztvevői: Dr. Rózsa Szabolcs (IUGG MNB elnök, IAG nemzeti képviselő), Dr. Kalmár Dániel (IASPEI nemzeti képviselő), Dr. Harangi Szabolcs (IAVCEI nemzeti képviselő), Dr. Heilig Balázs (IAGA nemzeti képviselő), Dr. Gribovski Zoltán (IAHS nemzeti képviselő), Dr. Kovács István János (FI megbízott igazgató) és Dr. Weidinger Tamás (ELTE Meteorológiai Tanszék) voltak. A beszélgetés résztvevői egyetértettek abban, hogy az IUGG MNB kiváló lehetőséget jelent a hazai intézetek és a különböző tudományágak közötti szorosabb együttműködés elősegítésére, fontos szerepet játszhat a külföldön élő magyar kutatókkal történő kapcsolattartás erősítésében, valamint jó lehetőséget biztosíthat fiatal kutatóknak a földtudományokhoz kapcsolódó hazai kutatásokba történő bekapcsolódásba.

TOPO-EUROPE Workshop

2024. október 14-16. Sopron, Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet (FI)

A HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet 2024-ben is megszervezte a nemzetközi TOPO-EUROPE workshop-ot Sopronban október 14-17. között.

A TOPO-EUROPE egyik fő célkitűzése interdiszciplináris fórum biztosítása az Európa legfiatalabb tektonikai folyamataival kapcsolatos ismeretek és információk megosztásához. További fontos cél az európai léptékű multidiszciplináris kutatás előmozdítása és ösztönzése, a kutatói mobilitás növelése és az utánpótlásképzéshez való hozzájárulás. A kezdeményezés lehetőséget teremt a résztvevők számára, hogy aktívan bekapcsolódjanak az európai geodinamikai és geofizikai kutatásokba a TOPO-EUROPE által megcélzott „természetes laboratóriumokban”. A műhely-beszélgetésekre épülő együttműködések jelentősen hozzájárulnak a HUN-REN céljaihoz a megújuló energia, a klímaváltozás és a földtani veszélyek kutatása terén.

Inverziós Ankét 2024

A hagyományosan két évente megrendezett konferenciát 2024. november 18-19-én tartottuk Miskolcon a MAB TABT székházban. A konferencián a hazai geofizikai inverziós kutatások jelentős eredményeinek bemutatására 21 előadás keretében került sor. A rendezvény keretében köszöntöttük Prof. Dr. Gyulai Ákos professzor emeritust 80 éves születésnapja alkalmából. A kétnapos konferencia 4 magyar és 2 angol nyelvű

blokkokból állt. Az előadások anyagából lektorált folyóirat megjelentetését tervezzük 2025-ben.

5. **Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.** A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)
-

6. **A bizottság köztestületi tagjainak díjai** (állami és szakmai elismerések az év során)

- Bozsó István, Agócs díj
 - Kalmár Dániel, Szádeczky-Kardoss Elemér díj
 - Kalmár Dániel, az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság „Kiemelkedő Ifjú Kutatója” díj
 - Barta Veronika, MTA VEAB, „Év Kutatója” díj
-

7. **A bizottság kiadványai** (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

Q1/D1 rangsorolós közlemények

- Abdelrahman, Moataz M. G. ; Szabó, Norbert P., Integrated workflow incorporating the Hurst exponent and interval inversion for evaluating groundwater formations, HYDROGEOLOGY JOURNAL 32 : 2 pp. 487-507. , 21 p. (2024)

- Barta, V., Bozóki, T., Süle, D. P., Kouba, D., Mielich, J., Raita, T., & Buzás, A. (2024). Ionospheric Absorption Variation Based on Ionosonde and Riometer Data and the NOAA D-RAP Model over Europe During Intense Solar Flares in September 2017.

- Berényi, K. A., Perrone, L., Sabbagh, D., Scotto, C., Ippolito, A., Kis, Á., & Barta, V. (2024). Ionosonde Measurement Comparison during an Interplanetary Coronal Mass Ejection (ICME)- and a Corotating Interaction Region (CIR)-Driven Geomagnetic Storm over Europe. UNIVERSE, 10(9). <http://doi.org/10.3390/universe10090344>

- Fodor, C., Varga, P., & Sneeuw, N. (2024). Impact of tidal friction on the motion of lithospheric plates and earthquake activity. TERRA NOVA, 36(1), 8–14. <http://doi.org/10.1111/ter.12685>

- Haszpra, L. (2024). Multi-decadal atmospheric carbon dioxide measurements in Hungary, central Europe. *ATMOSPHERIC MEASUREMENT TECHNIQUES*, 17(15), 4629–4647. <http://doi.org/10.5194/amt-17-4629-2024>
- Hencz, M., Németh, K., Spránitz, T., Biró, T., Karátson, D., & Berkesi, M. (2024). Evolution and polycyclic nature of a maar-diatreme volcano as constrained by changing external factors. *JOURNAL OF VOLCANOLOGY AND GEOTHERMAL RESEARCH*, 453. <http://doi.org/10.1016/j.jvolgeores.2024.108158>
- Hencz, M., Biró, T., Németh, K., Szakács, A., Portnyagin, M., Cseri, Z., ... Karátson, D. (2024). Lithostratigraphy of the ignimbrite-dominated Miocene Bükk Foreland Volcanic Area (Central Europe). *JOURNAL OF VOLCANOLOGY AND GEOTHERMAL RESEARCH*, 445. <http://doi.org/10.1016/j.jvolgeores.2023.107960>
- Jánosi, D., & Tél, T. (2024). Overview of the advances in understanding chaos in low-dimensional dynamical systems subjected to parameter drift. *PHYSICS REPORTS-REVIEW SECTION OF PHYSICS LETTERS*, 1092, 1–64. <http://doi.org/10.1016/j.physrep.2024.09.003>
- Jánosi, D., & Károlyi, G. (2024). Macroscopic transport in mixed phase space Hamiltonian systems and the role of a distinct time-scale for the power-law decay. *CHAOS*, 34(8). <http://doi.org/10.1063/5.0216731>
- Khan, S., Kovács, I. J., Fedortchouk, Y., Feichter, M., Szabó, C., & Tóth, T. M. (2024). Multistep evolution of harzburgitic mantle underneath pipe 200 kimberlite, northern Lesotho: a study on xenoliths and their implication on diamond-barren nature of pipe 200 kimberlite. *INTERNATIONAL JOURNAL OF EARTH SCIENCES*, 113(7), 1689–1713. <http://doi.org/10.1007/s00531-024-02462-2>
- Koptev, A., & Cloetingh, S. (2024). Role of Large Igneous Provinces in continental break-up varying from “Shirker” to “Producer.” *NATURE COMMUNICATIONS*, 5.
- Koucká Knížová, P., Potužníková, K., Podolská, K., Šindelářová, T., Bozóki, T., Setvák, M., ... Barta, V. (2024). Impacts of Storm “Zyprian” on Middle and Upper Atmosphere Observed from Central European Stations. *REMOTE SENSING*, 16(22). <http://doi.org/10.3390/rs16224338>
- Mororó, E. A. A., Berkesi, M., Zajacz, Z., & Guzmics, T. (2024). Rare earth element transport and mineralization linked to fluids from carbonatite systems. *GEOLOGY*, 52(4), 240–244. <http://doi.org/10.1130/G51531.1>

- Mohammed, Musaab A. A.; Flores, Yetzabbel G. ; Szabó, Norbert P. ; Szűcs, Péter, Assessing heterogeneous groundwater systems: Geostatistical interpretation of well logging data for estimating essential hydrogeological parameters, *SCIENTIFIC REPORTS* 14 : 1 Paper: 7314 , 17 p. (2024)
- Mohammed, Musaab A. A.; Szabó, Norbert P. ; Szűcs, Péter, Multi-step modeling of well logging data combining unsupervised and deep learning algorithms for enhanced characterization of the Quaternary aquifer system in Debrecen area, Hungary, *MODELING EARTH SYSTEMS AND ENVIRONMENT* 10 : 3 pp. 3693-3709. , 17 p. (2024)
- Mohammed, Musaab A.A.; Szabó, Norbert P. ; Kilik, Roland ; Szűcs, Péter, Examining innovative unsupervised learning techniques on wireline logging data for automated characterization of complex groundwater system, *RESULTS IN ENGINEERING* 23 Paper: 102594 , 10 p. (2024)
- Mohammed, Musaab A.A.; Szabó, Norbert P. ; Szűcs, Péter, Robust estimation of hydrogeological parameters from wireline logs by integrating semi-supervised deep neural networks and global optimization-based regression methods, *GROUNDWATER FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT* 27 Paper: 101348 , 14 p. (2024)
- Nóra, L., Thomas, P. L., Levente, P., László, E. A., Márta, B., Peter, M. E. T., ... István, J. K. (2024). Formation of amphibole lamellae in mantle pyroxene by fluid-mediated metasomatism: A focal plane array FTIR study from the Carpathian-Pannonian region. *AMERICAN MINERALOGIST*, 109(1), 87–102. <http://doi.org/10.2138/am-2022-8662>
- Patkó, L., Liptai, N., Aradi, L. E., Török, K., Kovács, Z., Kővágó, Á., ... Berkesi, M. (2024). Fossil metasomatized and newly-accreted fertile lithospheric mantle volumes beneath the Bakony-Balaton Highland Volcanic Field (central Carpathian-Pannonian region). *LITHOS*, 482–483. <http://doi.org/10.1016/j.lithos.2024.107701>
- Porkoláb, K., Békési, E., Győri, E., Broerse, T., Czecze, B., Kenyeres, A., ... Wéber, Z. (2024). Present-day stress field, strain rate field and seismicity of the Pannonian region: overview and integrated analysis. *GEOLOGICAL SOCIETY SPECIAL PUBLICATIONS*, 554(1). <http://doi.org/10.1144/SP554-2023-219>
- Sători, G., Bozóki, T., Williams, E., Prácer, E., Herein, M., Albrecht, R. I., & Beltran, R. P. (2024). How Do Schumann Resonance Frequency Changes in the Vertical Electric Field Component Reflect Global Lightning Dynamics at Different Time Scales? *JOURNAL OF GEOPHYSICAL RESEARCH: ATMOSPHERES*, 129(19). <http://doi.org/10.1029/2024JD041455>

- Szabó, Norbert Péter, Hyperparameter inversion of well logs for the simultaneous estimation of volumetric and zone parameters, GEOPHYSICS 89 : 4 pp. D205-D219. , 15 p. (2024),
<https://doi.org/10.1190/geo2023-0497.1>

- Szárnya, C., Mošna, Z., Igaz, A., Kouba, D., Verhulst, T. G. W., Koucká Knížová, P., ... Barta, V. (2024). Technical Possibilities and Limitations of the DPS-4D Type of Digisonde in Individual Meteor Detections. REMOTE SENSING, 16(14). <http://doi.org/10.3390/rs16142658>

- Szűcs, Péter ; Dobróka, Mihály ; Turai, Endre ; Szarka, László ; Ilyés, Csaba ✉ ; Hamdy Eid, Mohamed ; Péter Szabó, Norbert, Combined inversion and statistical workflow for advanced temporal analysis of the Nile River's long term water level records, JOURNAL OF HYDROLOGY 630 Paper: 130693 , 24 p. (2024)

- Velasco Herrera, V. M., Soon, W., Babynets, N., Muraközy, J., Tlatov, A. G., Nagovitsyn, Y. A., ... Velasco Herrera, P. A. (2024). Reconstructing daily group sunspot numbers since the maunder minimum with objective inter-calibration algorithms. ADVANCES IN SPACE RESEARCH, 73(5), 2788–2815.
<http://doi.org/10.1016/j.asr.2023.12.011>

Folyóirat különszám/Egyéb fontos publikációk

- Az NKP-projekt (Magyarország szeizmotektonikai veszélyeztetettségi térképének megalkotása és elemzése, 2018-1.2.1-NKP-2018-00007) eredményeinek összefoglalása egy külön Földtani Közöny számban jelent meg:
<https://ojs3.mtak.hu/index.php/foldtanikozlony/issue/view/1142>

- Szabó, Norbert Péter (szerk.) ; Virág, Zoltán (szerk.), Új eredmények a műszaki föld- és környezettudományban 2024: A Műszaki Földtudományi Kar konferencia kiadványa, Miskolc, Magyarország : Miskolci Egyetem Műszaki Föld- és Környezettudományi Kar (2024) , 235 p., ISBN: 9789633583500

- Szarka László Csaba: Föld, ember, éghajlatváltozás. Gazdálkodás 68, 4, 338-447,
<https://doi.org/10.53079/GAZDALKODAS.68.4.t.pp.338-347->

- Szarka László Csaba: A jelenkori felmelegedés lehetséges hatótényezőiről. Magyar Tudomány 185, 2, 244-259.

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):
.....

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény (bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia

közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

Szakértői tevékenység

Bondár István, MTA doktora

NKFIH GEOINT zsűri, elnök

Bolyai Kollégium Földtudományi kuratórium, tag

Győri Erzsébet, PhD

BM OKF Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság, tag

Heilig Balázs, PhD

Úrkutatósi Tudományos Tanács, elnöki tanácsadó

Magyar ESA delegáció, SSA tanácsadó

Lichtenberger János, MTA doktora

Úrkutatósi Tudományos Tanács, tag

ESA Science Programme Committee, magyar képviselő

Timár Gábor, MTA doktora

Úrkutatósi Tudományos Tanács, tag

Wesztergom Viktor, CSc

BM OKF Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság, tag

Szerkesztőbizottsági tagság

Ádám Antal, MTA rendes tag

- Acta Geodetica et Geophysica, tanácsadó testület, tag

Barta Veronika, PhD

- Special Issue, „Advances in Near-Earth Space and Atmospheric Physics from Ground-Based and Satellite Observations”, Remote Sensing, tag

Bodoky Tamás, kandidátus

- Magyar Geofizika, főszerkesztő

Dobróka Mihály, MTA doktora

- Acta Geodetica et Geophysica, tanácsadó testület, tag

Galsa Attila, PhD

- Magyar Geofizika, tag

Heilig Balázs, PhD

- Acta Geodaetica et Geophysica, Space Physics, szerkesztő

Kiss János, PhD

- Magyar Geofizika, tag

Lichtenberger János, MTA doktora

- Acta Geodaetica et Geophysica, szerkesztő

Pethő Gábor, PhD

- Magyar Geofizika, tag
- Szabó Norbert Péter, MTA doktora
 - Acta Geodaetica et Geophysica, szerkesztő
 - Magyar Geofizika, tag
 - Geosciences and Engineering, tag
 - MFK kari kiadvány – vendégszerkesztő
- Szarka László, MTA rendes tag
 - Acta Geodetica et Geophysica, tanácsadó testület, tag
- Szűcs István, kandidátus
 - Geosciences and Engineering (<https://ojs.uni-miskolc.hu/index.php/geosciences>)
 - Szerkesztőbizottsági tag, lektor
- Timár Gábor, MTA doktora
 - Acta Geodaetica et Geophysica, szerkesztő
 - Geodézia és Kartográfia, tag
- Verő József, MTA rendes tag
 - Acta Geodetica et Geophysica, tanácsadó testület, tag
- Völgyesi Lajos, MTA levelező tag
 - Acta Geodetica et Geophysica, tanácsadó testület, tag
- Wesztergom Viktor, CsC
 - Acta Geodaetica et Geophysica - szerkesztő

Nemzetközi szervezetekben való tagság

- Barta Veronika, PhD
 - IAGA Interdivisional Commission on History, Co-chair;
 - URSI Commission G, Ionosonde Network Advisory Group, tag
 - European Geosciences Union, tag
- Bodoky Tamás, kandidátus
 - BGS (Balkan Geophysical Society), honorary member
- Bondár István, MTA doktora
 - International Federation of Digital Seismograph Networks (FDSN), Executive Committee
 - FDSN Working Group IV, CTBTO Relations, Chair
 - Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organisation (CTBTO), Working Group B, Waveform Expert Group, member
 - IASPEI Working Group on Reference Events for Improved Locations, member
 - IASPEI Working Group on Global 3D models for Seismic Observatory Applications, member
 - IUGG Hungarian National Committee, IASPEI representative, 2016-2022
 - Seismological Society of America, member
 - European Geophysical Union, member
- Dobróka Mihály, MTA doktora
 - European Association of Geoscientists andEngineers (EAGE), tag,

- Society of Exploration Geophysicists (SEG), tag
- Győri Erzsébet, PhD
- Seismological Society of America, tag
- Heilig Balázs, PhD
- IAGA III.5 'ULF Waves' Working Group
 - E-SWAN 'Operational activities, infrastructure, data, and models' Working Group
 - Swarm DISC Advisory Board
- Lichtenberger János, MTA doktora
- URSI tag
- Mártonné Szalay Emő, földtudomány doktora
- European Geosciences Union, tag
- Sátori Gabriella, MTA doktora
- European Geosciences Union, tag
 - AGU, tag
- Szabó Norbert Péter, MTA doktora
- European Association of Geoscientists and Engineers (EAGE), tag
- Szalai Sándor, MTA doktora
- European Association of Geoscientists and Engineers (EAGE), tag
- Szarka László, MTA rendes tag
- Climate Intelligence World Climate Declaration, CLINTEL WCD Ambassador

Nemzetközi együttműködések

T-FORS (TRAVELLING IONOSPHERIC DISTURBANCES FORECASTING SYSTEM) HORIZON EUROPE projekt, résztvevő partnerek: National Observatory of Athens (Görögország, konzorciumvezető), INGV (Olaszország), ONERA (Franciaország), Institute of Atmospheric Physics (Csehország), Leibniz Institute of Atmospheric Physics (Németország), Observatori de l'Ebre (Spanyolország), Royal Meteorological Institute (Belgium) és Borealis Global Design Ltd. (Bulgária). Magyarországot a HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet képviseli.

Adria Array széleskörű európai nemzetközi együttműködés, amelynek célja, az Adriai-lemez és peremvidékének szeizmikus monitorozása sűrűn elhelyezett állomások segítségével, a régió aktív tektonikájának megértése érdekében. A projektben a Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet vesz részt.

Szemléletformálás

Szarka László Csaba a klíma-energia témakörben a fizikai-.földtudományi szemléletű paradigmaváltást javasol. https://pbk.info.hu/wp-content/uploads/2024/12/PBK_ENERGIA_MCS_2024_12_29.pdf

- 10. Kapcsolatok más szervezetekkel** (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)

Együttműködés egyetemekkel

ELTE, Geofizikai és Űrtudományi Tanszék, Földtudományi Doktori Iskola
ME, Geofizikai Intézeti Tanszék, Mikoviny Sámuel Földtudományi Doktori Iskola
PTE, Műszaki és Informatikai Kar, Smart Technológiák Intézet
SZTE Környezettudományi Doktori Iskola

Együttműködés az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal – azonnali szeizmológiai tájékoztatás

.....

- 11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján.** Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

.....

A Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság
beszámolója
a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: M. Tóth Tivadar

Titkár: Kovácsné Kis Viktória

3. A bizottság ülései: Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalta ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel):

A tudományos bizottság szakmai tevékenységét az albizottságokon keresztül fejtette ki, melyet az 5. pontban részletezünk. Bizottsági ügyekben kétszer tartottunk online ülést:

- 2024. április 15, online ülés, téma: az MTMT honlapján szereplő, a "norvég lista" alkalmazása. A bizottság 23 tagja közül 14-en voltak jelen (60,9%-os határozatképesség). Kialáított közös vélemény: az MTA tekintsen el a "norvég" és bármilyen listák automatikus alkalmazásától. Továbbá, a GÁK TB a kifogásolható gyakorlatot folytató folyóiratok listájának alkalmazását a habituszvizsgálatban tartja támogatandónak.
- 2024. november 18, online ülés, téma: a borsönyi aranyércesedéssel kapcsolatos, sajtómegjelenésre szánt rövid szakmai tájékoztató anyag megvitatása és elfogadása. A bizottság 23 tagja közül 16-en voltak jelen (69,5%-os határozatképesség). A GÁK TB előzetesen felkérte Földessy Jánost és Molnár Ferencet az anyag összeállítására. Továbbá, a TB az ülésre meghívta Török Kálmánt, a 2020-as SZTFH megbízásából készített jelentés összeállítóját. Az ülésen konszenzust alakítottunk ki a sajtómegjelenésre szánt anyag tartalmára vonatkozóan, ami azóta elérhető az MTA honlapján (https://mta.hu/data/dokumentumok/x_osztaly/Egyeb/1_melleklet_X_o_Borzsony_arany_GAK_TB_allasfoglalas_oe_E_20241118.pdf) és a sajtó meg is találta (pl. <https://telex.hu/gazdasag/2024/12/05>)

További, aktuális ügyeket a TB elektronikus levelezés útján vitatta meg. Ezek az alábbiak voltak:

- MTÜ₂₀₂₄ programjavaslat (2024. április)

- Javaslat az MTA bicentenárium (MTA200) alkalmából megvalósítandó „Határtalan történet” című szabadtéri mű tartalmához (2024. május)
- észrevételek és javaslatok az NKKP pályázati rendszerével kapcsolatban (2024. október)
- Jelölések Eötvös Koszorúra, Széchenyi Díjra, Akadémiai Díjra
- A bizottság 2024-ben elektronikus úton 2 fő köztestületi belépéséről/átjelentkezéséről szavazott (Mozgai Viktória, Palcsu László)

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.

Az MTA Geokémiai, Ásványtani és Kőzettani Tudományos Bizottságának (GÁK TB) szakmai tevékenységében Albizottságainak aktivitása meghatározó. A tudományos eredmények az Albizottságok által szervezett rendezvényeken kerülnek bemutatásra és megvitatásra. A rendezvények tételes felsorolása és a szakmai program részletes összefoglalója az albizottságok rendezvényeiként vannak feltüntetve az 5. pontban.

5. **Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.** A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szöveggel)

Archaeometriai Albizottság

Elnök: Bajnóczi Bernadett

Titkár: Péterdi Bálint

Időpont: 2024. október 29., 9:30-17:00

Helyszín: Magyar Nemzeti Múzeum, Díszterem

Társrendezők: Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat, Magyar Nemzeti Múzeum, az Archeometriai Műhely folyóirat szerkesztőbizottsága

Részvevők: Az előadóülésen mintegy 50 fő vett részt.

Rendezvény címe: „**AM20. Jubileumi ülés az Archeometriai Műhely folyóirat alapításának 20. évfordulója alkalmából.**”

Rövid értékelés: Az Archeometriai Műhely folyóirat alapításának 20. évfordulója alkalmából tartott előadóülés meghívott neves külföldi előadók részvételével zajlott. Az előadások az archeometria egyes részterületeit fedték le, mint kormeghatározás, régészeti leletek (kőzetek, fémek, stb.) anyagának azonosítása, a nyersanyag származási helyének meghatározása, melyek segítenek a nyersanyagok régészeti elterjedésének (távolsági nyersanyagok) és az interkulturális kapcsolatok feltérképezésében. Az eredmények bemutatása mellett új vizsgálati módszerek, laboratóriumok, nemzetközi projektek és pályázatok bemutatására is kitértek.

A színvonalas előadásokat szakcikké szerkesztett változatban az Archeometriai Műhely Q2 besorolású open access elektronikus folyóirat 2025-ös évfolyamában tervezzük a szélesebb szakmai közönséggel is megismertetni.

Geonómiai és Planetológiai Albizottság

Elnök: Kordos László (2024. szeptembertől Polgári Márta)

Titkár: Bérczi Szaniszló

Rövid értékelés: 2024-ben 7 előadóülést tartottunk, melyek tematikája alább olvasható. Az előadásokat az albizottsági tagok számára online elérhetővé tettük, és ezekről elektronikus felvétel is készült. Ezekkel a felvételekkel azt tervezzük, hogy egy saját felületen, idővel mások számára is hozzáférhetővé tesszük. Azért van a késleltetés, mert az előadások egy részéről már vannak ugyan publikált anyagok, de lehetnek olyan előadások (előadórészek) is, amik nincsenek még publikálva.

- 2024, február 7. Hargitai Henrik egy. docens. (ELTE BTK és KAVÜCS) előadása:

Bolygótérképek adatbázisa Flagstaffban, Arizonában

Hargitai Henrik tagtársunk tanulmányúton járt az USGS-ben, Flagstaffban, Arizonában Fulbright ösztöndíjjal. Arizonában. Flagstaff kutatási hely az Észak Arizonai Egyetemhez tartozott (NAU).

- 2024, március 13.

Kereszty Zsolt (Magyar Meteoritikai Társaság) előadása:

A ribbeck meteorit (Németország) megtalálásának története (kőzetminták bemutatásával). Expedíciójuk során, 4 db példányt találtak. A vizsgálatokról jövőre előadás készül majd.

- 2024, április 17.

Előadó: Gucsik Arnold (Eszterházy Károly egyetem) előadása:

A Dart és a Hera űrexpedíció

A két űrkísérlet az aszteroida összetételének és belső szerkezetének tanulmányozását szolgálja, valamint annak mérését célozza, hogy a kisbolygóba történő becsapódás ütközése következtében a kisméretű aszteroida pályája kimutatható mértékben megváltozott-e.

- 2024, május 23.

Vincze Miklós (ELTE TTK Anyagfizika Tanszék) előadása:

Bolygólegkőri áramlások laboratóriumi modellezése

A beeső napsugárzás különbsége miatt a bolygó (Föld) sarkai és az egyenlítő között hőmérsékletkülönbség van. amely elindítana egy észak-déli vagy déli-északi irányú áramlási rendszert a légkörben, de a Föld forog, ezért a Coriolis-erő „betekeri” az áramlásokat és létrejönnek a ciklonok és anticiklonok. Ezt modellezzük a kísérleti elrendezésben. *Az előadás után az Albizottság megköszönte Kordos László elnök úr 2 cikluson át végzett munkáját és a tisztújításban szavazott a 12 fővel megjelent tagság. Az Albizottság új*

elnöke Dr. Polgári Márta, az MTA doktora lett egyhangú szavazással. A titkár személye nem változott.

- 2024, szeptember 18.

Elnökváltás, gondolatok tervek: Polgári Márta, az MTA doktora, (CSFK FGI)

Mozgai Viktória PhD (CSFK FGI) előadása: - a Seuso kincsek komplex anyagvizsgálata

Történeti áttekintés, fémművességi technológiai műveletek, anyagvizsgálati mérések.

- 2024, október 17.

Németh Péter (MTA doktora, HUN-REN CsFK) előadása: Aszteroida-bechapódás során keletkező összetett gyémántszerkezetek

A Canyon Diablo vasmeteorit fémes FeNi anyagában elhelyezkedő sötét zárványokból oldott ki gyémántszemcséket. Ezekben a komplex iker-összenövéses gyémánt szerkezeteket vizsgálta TEM-mel és más módszerekkel. Az atomsorok felbontásáig hatoló módszerrel azt találták, hogy a meteorit „gyémántja” rendezetlenül egymás mellett található köbös és hexagonális gyémánt-tartományok mozaikja.

- 2024, november 20,

Sipos Péter (PhD CSFK, FGI) előadása: Vas- és karbonát kiválások a talajban (vizes élőhelyek vasháztartása)

A vas- és a karbonát-kiválások a főszereplők: göbecsek, vaskéreg, bevonatok, hártványok, ferromangán göbecsek, meszes kiválások.. Morfológia: környezeti hatások kiolvasása az alakból (Göbecseken a bevonat belül mangánosabb, kívül vasasabb.) Összetételi mérések: Hortobágy, Püspökladány. A vaskiválás mindig nano méretű. Van-e szerepe a talajjelölényeknek, van-e mikrobiális szerep a talajásványok létrejöttében? (A bakteriális rásegítés kérdése.)

Ezeket túl, alkalmi bemutató előadásokat tartottunk a NASA holdkőzetekről. (Ezek kölcsönzése 1993 őszén kötött kölcsönzési egyezményvel kezdődött. A 30 éves megemlékezést a minták beérkezésének évfordulóján, 2024-es 55. LPSC-n tettük meg egy közleménnyel): Sz. Bérczi, M. Polgári, I. Gyollai, H. Hargitai, A. Gucsik, Sz. Kárpáti, I. Ságodi, Gy. Hudoba, P. G. Vizi (2024): 30 Years Loan of the NASA Lunar Sample Educational Set to the Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary, 55th Lunar and Planetary Science Conference, Houston, #2275

Felsőoktatási Albizottság (FOA)

Elnök: Máday Ferenc

Alelnökök: Kovács János, Raucsikné Varga Andrea

Titkár: Kis Annamária

Időpont: 2024. december 06-07.

Helyszín: Miskolci Egyetem (ME) Nyersanyagkutató Földtudományi Intézet, Alkalmazott Ásványtani Intézeti Tanszék

Rendezvény címe: **XI. Ásványtani, kőzettani és geokémiai felsőoktatási műhelyek találkozója**

Rövid értékelés: A rendezvényen összesen 6 műhely (BME, DE, ELTE, ME, PE, PTE) képviselői vettek részt. A találkozó első napján a házigazda műhely mutatkozott be. A Miskolci Egyetem (ME), Nyersanyagkutató Földtudományi Intézet, Alkalmazott Ásványtani Intézeti Tanszékének általános bemutatása (Mádai Ferenc és Szabó Norbert Péter) után a vendéglátó intézet kutatói (Kristály Ferenc, Leskó Máté, Szakáll Sándor, Zajzon Norbert) és doktoranduszai (Balassa Csilla, Mohamed Ayed Ibrahim Fahd) ismertették friss kutatási eredményeiket. Ezután betekintést nyerhettünk a laboratóriumokba.

A második nap első programpontjaként Kis Annamária (BME) koordinálásával „Felsőoktatási pillanatfelvétel és társadalmi kapcsolatok (közoktatás, versenyek, hallgatói utánpótlás)” témakörét beszéltük át. Majd Máday Ferenc (ME) ismertette a „Challenge-based learning”, mint a mesterképzéseken egy hatékony oktatási módszert. Az utolsó programpontban Kovács János (PTE) irányításával a társadalmi együttműködési és műszeres kapcsolatok megvitatására került sor.

A rendezvényen a regisztráltak száma 15 fő volt. 2025 novemberében a rendezvény házigazdája a Szegedi Tudományegyetem, Geológia Tanszéke lesz.

Környezetgeokémiai Albizottság

Elnök: Gondi Ferenc

Titkár: Kovács Ivett

A Környezetgeokémiai Albizottság 2024-ben nem tartott előadóülést. Azonban több egyeztetés is történt külföldi szakmai partnerekkel, egy 2025-ös online ülés szervezése kapcsán. A megbeszélések tárgyát képezte, a szakmai közönség számára izgalmas és innovatív kutatási témák megvitatása.

A Környezetgeokémiai Albizottság tevékenységében az elmúlt esztendőben nemzetközi kapcsolatépítésre és szűk körben tartott konzultációkra került sor, innovatív és határterületi kutatási témák tárgyában. A soron következő előadóülés szervezése is megkezdődött, amely 2025-re húzódott.

A nemzetközi kapcsolatok fejlődésének eredményeképpen a tervezett ülésen hazai előadók mellett külföldi kollégák előadásaira is számíthatunk, jelen állás szerint Spanyolországból, Angliából és Erdélyből is. A terveink szerint személyes részvétellel zajlana az esemény, de egyes előadók és résztvevők természetesen webes felületen is csatlakozhatnak majd. Az időpont szervezés alatt van, várhatóan május reális lehet.

Kőzettani Albizottság

Elnök: Berkesi Márta

Titkár: Aradi László Előd

Időpont: 2024. május 7.

Helyszín: online **előadóülés**

Rövid értékelés: Az előző évekhez hasonlóan a program kialakításához a közettannal és geokémiával foglalkozó műhelyeket megkereste az albizottság vezetése, hogy javasoljanak olyan előadásokat, amelyekben a szerzők a közelmúltban már publikált (vagy in press) vagy rendkívül aktuális eredményeiket mutatják be. Az előadóülést Maros Gyula (SZTFH) nyitotta meg a Földtani Intézet „Art-Geo” palotájáról szóló előadásával, melynek apropója az épület 125 éves évfordulója volt. Az online előadóülés résztvevői nagy érdeklődéssel hallgatták a 8 elhangzott szakmai előadást, amelyek az utóbbi időszakban megjelent közzétani és geokémiai témájú nemzetközi, magas rangú (Q1/D1) publikációk eredményeit mutatták be.

Időpont: 2024. május 7.

Helyszín: online előadóülés

Rendezvény: **14. Közzétani és Geokémiai Vándorgyűlés**

Rövid értékelés: Az MTA GÁK Közzétani Albizottság a Magyarhoni Földtani Társulat Ásványtan-Geokémia Szakosztályának közös találkozója, a 14. Közzétani és Geokémiai Vándorgyűlésre 2024-ben is sor került, szeptember 19. és 21. között Telkibányán (<https://14kgvgy.atomki.hu/>). A vándorgyűlést idén a Debreceni Egyetem és az ATOMKI munkatársai szervezték. A konferencián a 70 résztvevő összesen 35 előadást és 23 posztert hallgatott, illetve tekintett meg a két nap során. A terepbejáráson résztvevők a Tokaji-hegység vulkáni felépítményeivel ismerkedhettek meg Bózsva, Pálháza és Sátoraljaújhely legszebb feltárásai révén. A terepbejárást a terület vulkanosztratigráfiájának kiváló ismerője, Szepesi János vezette. A konferencia tudományos bizottsága 3-3 hallgatót díjazott előadás és poszter kategóriákban.

Nanoásványtani Albizottság

Elnök: Pósfai Mihály

Titkár: Kovácsné Kis Viktória

Időpont: 2024. január 18-19. (csütörtök-péntek)

Helyszín: Veszprém, Pannon Egyetem, Konferenciaközpont

Résztvevők: 62 fő

Rendezvény címe: **19. Téli Ásványtudományi Iskola „Ásványok és vizualitás”**

Rövid értékelés: 21 előadás hangzott el, zömében magyar nyelven, hazai szakterületi közösség előtt. Az első nap zárásaként megemlékeztünk a Pannon Egyetem alapításának 75., illetve Némecz Ernő: Agyagásványok című könyve megjelenésének 50. évfordulójáról.

A rendezvényen 21 előadás hangzott el. Az első előadásblokk karbonátokkal foglalkozott (Lázár Anett, Németh Péter), majd a Baladon üledékképződésének jelenlegi (Nyíró-

Kósa Ilona, Pósfai Mihály) és múltbeli (Magyari Enikő) (nano)ásványtani folyamatairól hallottunk.

Az első nap délutánja változatos tematikát kínált: review jellegű előadást hallottunk a 3D elektrondiffrakciós tomográfiáról (Dallos Zsolt) és a kabai meteorit ásványtanáról (Viczián István), és két környezeti ásványtani kutatás eredményeivel ismerkedtünk meg (Gelencsér Orsolya, Mona Maghsoudlou).

Idei mottóinkhoz, „Ásványok és vizualitás”, leginkább a csütörtök esti blokk kapcsolódott. Weiszbürg Tamás a Pannonhalmi Főapátság 18. századi ásványgyűjteményét, illetve annak történetét és reambulációs munkálatait mutatta be. Takács József a gyémánttőzsdék zárt és sajátos világába kalauzolta a hallgatóságot.

Az első nap zárásaként egy különleges programot szerveztünk, megünnepeltük a Pannon Egyetem alapításának 75., illetve Nemezc Ernő Agyagásványok című könyve megjelenésének 50. évfordulóját. Nemezc professzor ásványtani munkásságát idézve Pósfai Mihály rövid felvezetője után Hartyáni Zsuzsanna, Raucsik Béla, Viczián István, Németh Tibor, Szabó Csaba, Weiszbürg Tamás, Zsirka Balázs, Gelencsér András, Dódony István ösztötte meg szakmai és személyes emlékeit a professzorról.

A péntek délelőtti blokkban a Bodai Agyagkő Formáció radionuklid-visszatartó képességéről (Osán János), két előadásban biogén szubmikrométeres struktúrák morfológiai jellemzéséről (Maróti Boglárka, Hegedűs Máté), egy különleges biomineralizációs termék, a tejkő ásványtani jellemzéséről (Kovács János) hallottunk, majd a szekciót a rónabányai barnaszén öngyulladás által létrehozott egzotikus ásványtársulás vizsgálati eredményei zárták (Horváth Laura). Az utolsó blokk földtani és teleptani vonatkozású előadásokat tartalmazott (Raucsik Béla, Varga Andrea, Kiss Gabriella, Molnár Ferenc és Biró Máté).

Az egyes előadásokat élénk vita követte, amely a kávészünetekben és csütörtök este a Sport vendéglőben is folytatódott. A résztvevők egy népes csapata Molnár Zsombor idegenvezetésével a PE Nanolab-ban is látogatást tett.

Az iskola részletes programja és a rövid absztraktok megtalálhatóak a rendezvény honlapján: <http://mposfai.hu/TAI/tai.htm>.

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

- **M. Tóth Tivadar**, az MTA doktora, a GÁK TB elnöke, a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke, a Szegedi Tudományegyetem Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára az **MTA Akadémiai Díjában** részesült.

Indoklás: Alföld és a Dél-Dunántúl preneogén aljzatának komplex, kőzettani, szerkezetföldtani és rezervoárgéológiai tárgyú alap- és alkalmazott kutatásáért, a repedezett fluidumtároló képződmények kutatómódszertani fejlesztésében elért eredményeiért, továbbá az általa vezetett tanszéken kifejtett oktatás- és kutatófejlesztési, valamint iskolateremtő munkájáért.

- **Vető Istvánt**, a földtudomány doktorát, a Magyar Állami Földtani Intézet nyugalmazott tudományos tanácsadóját Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége **Eötvös József-koszorúval** tüntette ki.

Indoklás: A geokémia szakterületén belül a felszín alatti vizek és gázok geokémiájával, továbbá a szerves anyag bakteriális degradációjával kapcsolatos

kutatásaiért, a földtani alap- és alkalmazott kutatások szerves geokémiai anyagvizsgálatában és értelmezésében betöltött szerepéért, valamint a fiatal kutatók szakmai fejlődését elősegítő oktatási tevékenységéért.

- **Temovski-Molnár Kata**, a HUN-REN ATOMKI (Atommagkutató Intézet) tudományos munkatársa **Akadémiai Ifjúsági Díj**ban részesült. Pályamunkájának címe: Magmás folyamatok eredetének és időbeliségének nyomozása nemesgázizotópok segítségével.
- **Hrabovszki Ervin:** a Magyarhoni Földtani Társulat **Semsey Andor Ifjúsági Emlékéremmel** tüntette ki (publikációs díj)
- **Pál-Molnár Elemér: Pro Universitate-díj**, SZTE (Szenátus)
- **Szakmány György:** a földtudományok terén végzett kiemelkedő, illetve tartósan eredményes oktatási és közművelődési tevékenység elismerésére **Lóczy Lajos emlékplakettel** tüntette ki a Magyarhoni Földtani Társulat
- **Szabó Csaba:** krisztallográfiai, ásványtani, kőzettani, ércföldtani és geokémiai tudományokban kiemelkedő eredményeinek elismerésére **Vendl Mária emlékéremmel** tüntette ki a Magyarhoni Földtani Társulat
- **Hartai Éva és Molnár Ferenc:** az alkalmazott földtan területén a gyakorlatban tartósan kiemelkedő színvonalon végzett munkájuk elismeréseképpen **Pro Geologia Applicata Emlékéremmel** tüntette ki a Magyarhoni Földtani Társulat
- **Harangi Szabolcs:** **Az év ismeretterjesztő tudósa** díjat kapta a Tudományos Újságírók Klubja tagjainak szavazata alapján

7. A bizottság kiadványai (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

- Patkó, L., Liptai, N., Aradi, L.E., Török, K., Kovács, Z., Kővágó, Á., Gergely, Sz., Kovács, I.J., Szabó, Cs., Berkesi, M. (2024). Fossil metasomatized and newly-accreted fertile lithospheric mantle volumes beneath the Bakony-Balaton Highland Volcanic Field (central Carpathian-Pannonian region). **Lithos**, 482-483, 107701 **IF:2.9**
- Mororó, E.A.A. ; Berkesi, M. ; Zajacz, Z. ; Guzmics, T.: Rare earth element transport and mineralization linked to fluids from carbonatite systems **Geology** 52 : 4 pp. 240-244. , 5 p. (2024) **IF:4.8**
- Dong, ZG., Zhang, BL., Gyollai, I., Fintor, K., Szabó, M., Kovács, I., Gao, J., Zhang, LC., Polgári, M., Wang CL. (2024). Microbial contribution to the formation of the Carboniferous sedimentary manganese deposits in northwestern China. **Ore Geology Reviews** 170 (2024) 106124. **IF:3.2**
- Bujtor, L.; Gyollai, I.; Szabó, M.; Kovács, I.; Polgári, M. (2024). Bacteria-Driven Fossil Ecosystems as Paleointicators of Active Continental Margins and the Role of Carbonate Sediment-Hosted Vents in Geodynamic Reconstructions. **Minerals** 2024, 14, 125. <https://doi.org/10.3390/min14020125> **IF:2.5**
- Hargitai, H.I. Broz, P. (2025): Clusters of irregular patches on the Moon: A new GIS-based catalog. **Icarus**, 429 **IF:2.5**
- Pósfai, M., Molnár, Z., Nyirő-Kósa, I., Rácz, K., Pekker, P., Istvánovics, V. (2024) Carbonate mineral formation in the vicinity of blooming algae in a shallow lake. In:

Geomicrobiology, Volume 2: Natural and anthropogenic settings. Staicu, L. and Barton, L. eds., Springer Nature, 261-280.

- Xu, H., Gregg, J., Hobbs, F., Pósfai, M. (2024) The dolomite problem is not solved: Comment on Dissolution enables dolomite crystal growth near ambient conditions by Kim et al. 2023. **Science eLetters**, Mar 19, 2024.
- Molnár, Z., Pekker, P., Rečnik, A., Pósfai, M. (2024) Formation and properties of spindle-shaped aragonite mesocrystals from Mg-bearing solutions. **Nanoscale**, **16**, 2012-2021. **IF:5.8**
- Dziuba, M. V., Müller F. D., Pósfai, M., Schüller, D. (2024) Exploring the host range for genetic transfer of magnetic nanoparticle synthesis. **Nature Nanotechnology**, **19**, 115-123. **IF:38.1**
- Lange-Enyedi, NT ; Németh, P; Borsodi, AK ; Spötl, C ; Makk, J, Calcium carbonate precipitating extremophilic bacteria in an Alpine ice cave. **Scientific Reports** **14** : 1 Paper: 2710 (2024) **IF:3.8**
- Schwarcz, H.P. ; Nassif, Nadine ; Kovacs Kis, Viktoria: Curved mineral platelets in bone **Acta Biomaterialia** **183** pp. 201-209. , 20 p. (2024) **IF:9.4**
- Mozgai, V; Villa, I ; Bajnóczi, B ; Szenthe, G: The early medieval origins of copper ore extraction in the Carpathian Mountains. **Archaeological and Anthropological Sciences** **16** : 10 Paper: 159 (2024) **IF: 2.1**

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):

- **Haranginé Lukács Réka** (HUN-REN CSFK FGI) pályázati eljárásra bocsátotta MTA doktori értekezését. Az értekezés címe: Cirkonalapú kutatások a Kárpát–Pannon térség neogén-kvarter Si-gazdag vulkáni képződményeinek korára, rétegtani szerepére és petrogenézisére
- **Németh Károly** (HUN-REN FI) 2024. szeptember 25-én nyilvános vita keretében az MTA Könyvtár és Információs Központban 100%-os értékeléssel (summa cum laude minősítés) megvédte MTA doktori értekezését „Monogenetikus vulkanizmus globális perspektívája, helye a vulkán geológiában és annak társadalmi hatása” címmel.
- **Németh Péter** (HUN-REN CsFK) 2024. szeptember 16-án nyilvános vita keretében, a HungaroMet – Díszteremben (1024 Budapest, Kitaibel Pál utca 1.) Központban 100%-os értékeléssel (summa cum laude minősítés) megvédte MTA doktori értekezését, melynek címe „Aszteroida-bechapódáshoz köthető összetett gyémántszerkezetek”.

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok,

nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

- **Németh Károly** jelentős szerepet játszott abban, hogy a **Balaton-felvidék vulkáni területet** az IUGS (International Commission of Geoheritage) nemzetközi szervezet a **világ legjelentősebb 200 földtani örökségi helyszíne közé választották:** https://iugs-geoheritage.org/geoheritage_sites/inverted-landscape-of-a-plio-pleistocene-phreatomagmatic-monogenetic-volcanic-field-in-the-bakony-balaton-upland/
- **Pósfai Mihály** a szerkesztőbizottság tagjaként egy **új folyóirat indításában** vett részt. A **Geo-Bio Interfaces** című folyóiratot a **Cambridge kiadó adja ki és a Mineralogical Society of Great Britain** felügyeli. A folyóirat célja az ásványtan-geokémia és a biológia határterületére sorolható témákban megbízható publikációs platform biztosítása.

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)

Együttműködés oktatási intézményekkel, múzeumokkal

- A bizottság jelentős része hazai felsőoktatási intézmény oktatója.
- Weiszburg Tamás a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem professzora.
- Harman-Tóth Erzsébet az ELTE Természettudományi Múzeum igazgatója
- Pál-Molnár Elemér az SZTE-n professzori kinevezést kapott

Együttműködés szakmai szervezetekkel

- Legtöbb bizottsági tag a Magyarhoni Földtani Társulat tagja, többen tisztségviselők az MFT-ben.
- M. Tóth Tivadar, a GÁK elnöke, a Magyarhoni Földtani Társulatban elnöki posztot tölt be.
- MMT (Magyar Meteoritikai Társaság) Az Albizottság több tagja vesz részt aktívan a Társaság munkájában: Kereszty Zs. elnök, s a tagok közül: Polgári M., Gyollai I., Bérczi Sz.)
- Raucsikné Varga Andreát választották az MTA Szegedi Akadémiai Bizottság Föld- és Környezettudományi Szakbizottságához tartozó Földtudományi Munkabizottság elnökének (2023-2026)

Kutatók és társadalom

- Bérczi Szaniszló a NASA holdközvetek témakörben tartott előadásokat az országban

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

- A kőzetan, a geokémia és a környezettudomány szakterületein tevékenykedő hazai, de bátran kijelenthetjük, nemzetközi szakmai közösség kiemelkedő alakja (albizottságunk tagja) **Szabó Csaba**, akinek kiválósága előtt a Földtani Közlöny 154/3-as, 2024-ben megjelent kötete tiszteletét fejezi ki azzal, hogy az egész kötetet neki ajánlja. Az ünnepi kötetet Sztanó Orsolya főszerkesztő a Magyarhoni Földtani Társulat nevében adta át a Sopronban a **HUN-REN Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet** által szervezett TOPO-EUROPE workshopon.
- **Haranginé Lukács Réka (HUN-REN CsKF)** vezetésével új Lendület kutatócsoport kezdi meg működését (PannonVulkán, <https://pannonianvolcano.hu/node/3>): Szunnyadástól a vulkánkitörésig: a litoszférát átszelő magmatározók jelentősége. A kutatócsoport petrológiai monitorozás és petrokronológia alkalmazásával tárja fel a magmás folyamatokat, azok időtartamát és a kitörések idejét. Erre a Kárpát-Pannon térség egy különleges természeti laboratóriumot nyújt, mivel itt az elmúlt 20 millió évben nagyon változatos összetételű magmák törtek különböző módon a felszínre, melyek analógiát jelentek a jelenleg aktív és jövőbeli vulkánkitörések, az azokat megelőző folyamatok és az érkező előjelek mélyebb megértéséhez.
- Egy új, négyéves projekt (**EXCITE2.0**) indult 2024-ben a **Pannon Egyetem Nanolab** részvételével, az EU Horizont program 14,5 millió Eurós támogatásával. Az Utrechti Egyetem vezetésével 26 földtudományi képalkotó laboratórium alkot konzorciumot, mely ingyenes hozzáférést biztosít a legmodernebb elektronmikroszkópos, röntgentomográfiás, Raman és egyéb spektroszkópos technikákhoz. A veszprémi elektronmikroszkópos laboratóriumot a Környezeti Ásványtan Kutatócsoport működteti (**Pósfai Mihály vezetésével**). Az új projekt keretében 2024 őszén a csoport Szlovénia, Hollandia, Ausztrália, Dél-Korea, Norvégia intézeteiből fogadott kutatókat, továbbá távoli felhasználók (Egyesült Királyság és Németország) számára is végeztek méréseket. (<https://excite-network.eu/researchfacility/university-of-pannonia-2/>).

A Meteorológiai Tudományos Bizottság

beszámolója

a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Meteorológiai Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Geresdi István

Titkár: Ferenczi Zita

3. A bizottság ülései:

Időpont: 2024. február 13. (kedd), 14 óra.

Helyszín: HungaroMet Zrt., Budapest II., Kitaibel Pál utca 1

Tárgyalt ügyek:

1. HungaroMet Zrt. vezérigazgatójának tájékoztatója az intézmény átalakulásáról,
2. 2024 évi Meteorológia Tudományos Napok (MTN) programjának megvitatása,
3. Egyebek.

Időpont: 2024. június 7. (péntek), 14 óra.

Helyszín: online

Tárgyalt ügyek:

1. MTN programjának véglegesítése
2. Albizottságokról történt szavazás eredményének ismertetése
3. Egyebek

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.

Az **50. Meteorológiai Tudományos Napok**, amelynek megszervezésében valamennyi Albizottság részt vett, és saját szekciókban mutatta be a képviselt terület tudományos eredményeit.

Időpont: 2024. november 16-17.

A rendezvény látogatottsági adatai: 100-120 fő

cím: **Meteorológia a társadalom szolgálatában: a kutatástól az alkalmazásig**

A légkörben lejátszódó folyamatok jelentős hatással vannak a társadalomra, a mindennapi életünkre éppen ugyanúgy, mint a gazdaság különböző területeire. A meteorológiai kutatások hozzájárulnak ahhoz, hogy jobban megértsük az időjárási rendszereket, és ezáltal egyre pontosabb előrejelzések készülhessenek mind rövidtávon, mind pedig hosszabb távon. A kutatás és az alkalmazás terén elért fejlődések révén a meteorológia számos területen támogatja a társadalmat, hozzájárulva a lakosság életkörülményeinek javításához, az energia biztonságához, de akár a szélsőséges időjárási események által generált katasztrófák negatív hatásainak csökkentéséhez. A folyamatos

fejlődés és az új technológiák alkalmazása tovább növeli a meteorológiai szolgáltatások hatékonyságát és pontosságát, ami hozzájárul a társadalmi jóléthez és biztonsághoz. Az előadások bemutatták az éghajlatváltozás, az időjárás előrejelzés, a légkörfizika, a levegőkémia és az agrometeorológia területén elért olyan kutatási eredményeket, amelyek hatékonyan hozzájárulnak a közjó szolgálatához.

5. Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.

Légköri Erőforrások Albizottság

2024. május 30-án két előadásra került sor. Elsőként dr. Dobi Ildikó, az albizottság elnöke áttekintette az albizottságban a vezetése alatt szervezett eseményeket és kitekintett a tervekre. Ezt követően Sinkovics Bálint, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamos Energia Tanszékének tudományos segédmunkatársa mutatta be doktori kutatását, melynek keretében a nem mért háztartási méretű kiserőművek villamosenergia-rendszerre gyakorolt hatásait vizsgálja. Végül a jelenlevők megválasztották az albizottság új tisztségviselőit, az elnökségre dr. Szépszó Gabriellát, a HungaroMet munkatársát, a titkári pozíciót pedig dr. Pieczka Ildikó, az ELTE Meteorológiai Tanszékének munkatársa viszi tovább.

Légkörfizikai és Levegőkémia Albizottság

Az MTA Meteorológiai Tudományos Bizottságának Légkörfizikai és Levegőkémiai Albizottsága 2024-ben egy vitaülést tartott. A 2024. május 7-i ülés fókuszában az éghajlat módosítását célzó geomérnöki beavatkozások politikai vonatkozásai álltak. A HungaroMet Nonprofit Zrt. székházában megtartott rendezvény előadója Pásztor János, a Carnegie Climate Governance Initiative ügyvezető igazgatója, az ENSZ korábbi főtitkárnak tanácsadója, klímaváltozási ENSZ főtitkárhelyettes (2015-2016) volt. Előadását „Az 'üvegház Föld' elkerülése” címen tartotta meg, melyet élénk vita követett. A rendezvényen mintegy 30 fő vett részt.

Éghajlati Albizottság

2024.05.07. Éghajlati Albizottság alakuló ülés, közös szervezés a Légkörfizikai és Levegőkémiai Albizottsággal
Pásztor János: Az „üvegház Föld” elkerülése - Lehetőségek az éghajlatváltozás kezelésére akkor, amikor a világ a nemzetközileg elfogadott globális hőmérsékleti határ túllépésének időszakába lép.

Légkördinamikai és Szinoptikus Meteorológiai Albizottság

2024. április 12., 10 óra, ELTE TTK, Dél-kelet-ázsiai egyetemi kutatók előadásai
Eun Soon Im (Hong Kong University) - Regional climate modelling for assessing anthropogenic influences on extreme heat stress in China

Seon Ki Park (Ewha Womans University) - Superparameterization: Combinational Optimization of Parameters and Parameterization Schemes

Az előadások a regionális éghajlati modellezés és annak kivitelezhetőségét mutatták be különböző szempontok alapján, különböző skálakon alkalmazva. Az előadásokra a HungaroMet éghajlati modellezési szakemberei, a regionális éghajlati modellezéssel foglalkozó kutatók, valamint érdeklődő magyar és külföldi PhD és magyar mesterszakos hallgatók egyaránt érkeztek különböző intézményekből.

2024. április 23., 14 óra, ELTE TTK Tóth Zoltán (NOAA) - What is wrong with forecasts? - A discourse on forecast error c. előadás

Tóth Zoltán az amerikai időjárás előrejelzés fejlesztési laboratóriumának kutató munkatársa, elsősorban ensemble előrejelzési technikákkal foglalkozik. Előadásában az előrejelzési hiba tulajdonságairól, annak szerepéről beszélt, mely előadást beszélgetés követett. Az előadáson aktív numerikus prognosztikával foglalkozók, PhD hallgatók és egyetemi hallgatók egyaránt részt vettek.

Agrometeorológiai Albizottság

A 2024-es év során egy hivatalos rendezvényen vettünk részt, mely ebben az évben szemben a korábbi online ülésekkel, személyesen volt. Részt vettünk a LXV. Georgikon Napok Tudományos Konferencián [65th Georgikon Days Scientific Conference] 2024. május 17-18-án Keszthelyen. A nemzetközi konferencia mottója a „Fókuszban a mesterséges intelligencia” volt, melyhez kevesebb előadás tudott közvetlenül csatlakozni. Az Agrometeorológiai Albizottság külön szekciót kapott az alábbi kiemeléssel: KÖRNYEZETTUDOMÁNYI SEKCIÓ.

Az MTA X. Földtudományok Osztály, Meteorológiai Tudományos Bizottság, Agrometeorológiai Albizottság keretében tartott ülés.

Az előadások 2024. május 18-án péntek délután kerültek megtartásra. Mind a kilenc jelentkező megérkezett, s megtartották előadásukat, melyből három angol nyelven, a többi magyarul lett bemutatva. Emellett négy poszter is ismertetésre került. Az előadásokat, poszter ismertetést vita követte. A szekció keretében megemlékeztünk a 100 éve született Győri Dánielről, a Georgikon egykori neves talajtan professzoráról is. A levezető elnök Dr. Anda Angéla, a titkár Dr. Kocsis Tímea docensasszony voltak.

A konferencia előtt megjelent az Összefoglaló kötet, Pőr, Csilla és Szabó-Soós, Adrienn és Szabó, Péter (Szerk.). (2024) LXV. Georgikon Napok Tudományos Konferencia [65th Georgikon Days Scientific Conference] Keszthely, 2024. május 17-18.: Kivonatkötet. Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus, Keszthely. 204 p. ISBN 9786156338105.

A válogatott előadásokat a Campus Georgikon for Agriculture c. folyóiratának különszámába (Vol. 28 No. Suppl. 2 (2024): 65th Georgikon Days Scientific Conference) lehetett közlésre benyújtani, amely már megjelent, s a honlapon elérhető.

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

- Szakirodalmi Nívódíj (Magyar Meteorológiai Társaság): **Faragó Tibor** (2021)
Közös környezetünk és a globalizáció: árnyak és remények. Akadémiai Kiadó, Budapest. ISBN 978-963-454-730-3
- Hegyfokya Kabos emlékérem (Magyar Meteorológiai Társaság): **Faragó Tibor**
- Schenzl Guidó-díj (Energiaügyi Minisztérium): **Putsay Mária**
- Steiner Lajos érem (Magyar Meteorológiai Társaság): **Mészáros Róbert**
- Pro Meteorologia Emlékplakett (Energiaügyi Minisztérium): **Gál Tamás Mátyás, Soósné Dezső Zsuzsanna, Kullmann László**
- Miniszteri Elismerő Oklevél (Energiaügyi Minisztérium): **Diószeghy Márta**
- Götz Gusztáv Publikációs Díj (Magyar Meteorológiai Társaság): **Bölöni Gergely, Izsák Beatrix**

7. **A bizottság kiadványai** (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt (Q1 ésD1 besorolású) cikkek):

Haszpra, L., 2024: Multi-decadal atmospheric carbon dioxide measurements in Hungary, central Europe, Atmos. Meas. Tech., 17, 4629-4647, <https://doi.org/10.5194/amt-17-4629-2024>.

Dezső Zs., Pongrácz R., **Bartholy J.** (2024): Surface urban heat island in Budapest during heat waves and droughts – comparing the summers of 2003, 2007 and 2022. Urban Climate, 55, 101899. <https://doi.org/10.1016/j.uclim.2024.101899>

Kocsis, T; Pongrácz, R; Hatvani, IG; Magyar, N; **Anda, A**; Kovács-Székely, I Seasonal trends in the Early Twentieth Century Warming (ETCW) in a centennial instrumental temperature record from Central Europe HUNGARIAN GEOGRAPHICAL BULLETIN (2009-) 73: 1 pp. 3-16., 14 p. (2024)

Hoffer, A., Meiramova, A., Tóth, A., Jancsek-Turóczy, B., Kiss, G., Rostási, A., Levei, E. A. Marmureanu, L., Machon, A., **Gelencsér, A.** (2024) Assessment of the contribution of residential waste burning to ambient PM₁₀ concentrations in Hungary and Romania, Atmos. Chem. Phys, 24, 1659–1671, <https://doi.org/10.5194/acp-24-1659-2024>

Anda, A; Simon-Gáspár, B; Simon, Sz; Soós, G; Menyhárt, L Modeling Risk in Fusarium Head Blight and Yield Analysis in Five Winter Wheat Production Regions of Hungary AGRICULTURE 14: 7 Paper: 1093, 18 p. (2024) <https://doi.org/10.3390/agriculture14071093>

Dayoub, Evan Bassam; Tóth, Zoltan; **Anda, Angela**: A preliminary observation in evaluating maize evapotranspiration and plant features under meteorological variables and biochar effect ARCHIVES OF AGRONOMY AND SOIL SCIENCE 70: 1 pp. 1-18., 18 p. (2024) <https://doi.org/10.1080/03650340.2024.2398039>

Horváth, L., Szabó, A., & **Weidinger, T.** (2024). Conception and parameterization of field-scale models for simulating ammonia loss from fertilized lands: a review. Modeling Earth Systems and Environment, 1-22. <https://doi.org/10.1007/s40808-024-02037-9>

Faragó Tibor, 2024: Our Common Environment and Globalization – Shadows and Hopes. Akadémiai Kiadó, 236 p. ISBN 978 963 664 075 0 e-ISBN 978 963 664 076 7 <https://doi.org/10.1556/9789636640767>

Péter Szűcs, Mihály Dobróka, Endre Turai, **László Szarka**, Csaba Ilyés, Mohamed Hamdy Eid, Norbert Péter Szabó, Combined inversion and statistical workflow for advanced temporal analysis of the Nile River's long term water level records, Journal of Hydrology, Volume 630, 2024, 130693, ISSN 0022-1694, <https://doi.org/10.1016/j.jhydrol.2024.130693>.

Varga, Á. J., & **Breuer, H.** (2024). Evaluation of multiple surface-, satellite-, reanalysis-, and WRF model-based gridded precipitation datasets over south-east Central Europe. Atmospheric Research, 298, 107138. <https://doi.org/10.1016/j.atmosres.2023.107138>

Varga, Á. J., & **Breuer, H.** (2024). Sensitivity analysis of snow depth and surface air temperature to various WRF/Noah-MP model configurations in Central Europe. Atmospheric Research, 311, 107659. <https://doi.org/10.1016/j.atmosres.2024.107659>

Peterka, A., Thompson, G., & **Geresdi, I.** (2024). Numerical prediction of fog: A novel parameterization for droplet formation. Quarterly Journal of the Royal Meteorological Society. <https://doi.org/10.1002/qj.4704>

Varga-Balogh, A., Leelőssy, Á., Varga, L., & **Mészáros, R.** (2024). An algorithm to analyse long-term tendencies of pressure systems over Europe. International Journal of Climatology, 44(11), 4032-4045. <https://doi.org/10.1002/joc.8566>

Lóczy, D., Dezső, J., **Weidinger, T.**, **Horváth, L.**, Pirkhoffer, E., & Czigány, S. (2024). Soil Moisture Conservation through Crop Diversification and Related Ecosystem Services in a Blown-Sand Area with High Drought Hazard. Plants, 13(4), 494. <https://doi.org/10.3390/plants13040494>

Skarbit, N., **Unger, J.**, & **Gál, T.** (2024). Evaluating the Impact of Heat Mitigation Strategies Using Added Urban Green Spaces during a Heatwave in a Medium-Sized City. Sustainability, 16(8), 3296. <https://doi.org/10.3390/su16083296>

Guo, Y., **Unger, J.**, & **Gál, T.** (2024). Model Development for Estimating Sub-Daily Urban Air Temperature Patterns in China Using Land Surface Temperature and Auxiliary Data from 2013 to 2023. Remote Sensing, 16(24), 4675. <https://doi.org/10.3390/rs16244675>

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra:

nem volt ilyen

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

-

10. Kapcsolatok más szervezetekkel:

A Légköri Erőforrás Albizottság tagjai részt vettek a Magyar Meteorológiai Társaság 2024. évi vándorgyűlésének megszervezésében, melynek fókuszában a megújuló energia szektor meteorológiai támogatása állt. A rendezvények számos, a témában fejlesztést végző intézmény munkatársa vett részt és tartott előadást, pl. a BME, az

ELTE, a Debreceni Egyetem, az ALTEO, a MAVIR és a meteorológiai szolgálat képviselőiben.

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

A pán-európai üvegházgáz-megfigyelő hálózat (ICOS) 2024. évi őszi **Közyűlésének** a magyarországi megrendezése (ATOMKI-ELTE).

A Pannon-medence szinte zárt szerkezete miatt kiváló természetes vizsgálati terület a víz- és energiaháztartás tanulmányozására. Ezt kihasználva a PANNEX a World Climate Research Programme (WCRP) Global Energy and Water Exchanges Project (GEWEX) egyik network programjaként 2016-ban indult szerveződésnek. A résztvevők elsősorban a területen részben vagy egészben található országok kutatói; rendszeres találkozókat szervezünk a kutatások ismertetésére, közös kutatások indítására. 2024-ben Budapesten került megrendezésre a **7. PANNEX munkaértekezlet**.

A Paleontológiai Tudományos Bizottság

beszámolója

a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Paleontológiai Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Dulai Alfréd DSc

Titkár: Szives Ottilia PhD

3. A bizottság ülései: Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalt ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel):

Formális üléseink nem voltak (sem offline, sem online), a felmerülő kérdéseket és feladatokat kör e-mailek révén oldottuk meg. 2024 során a X. Osztálytól érkező alábbi ügyekben küldtük el javaslatainkat, véleményünket:

- Bélyeg témajavaslatok 2025-re (Géczy Barnabás professzor úr születésének 100. évfordulója 2025-ben; a Pannon-tó endemikus Mollusca faunája (balatoni kecskeköröm és társai); az ipolytarnóci lelőhely egykor és ma, a legújabb kutatások és eredmények tükrében)
- Bizottsági tag delegálása a Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottságba (Magyari Enikő)
- Javaslat Eötvös Koszorúra (Hably Lilla)
- Javaslat Széchenyi Díjra (Pálfy József)
- Javaslat Akadémiai Díjra (Magyar Imre)
- Bizottsági tag delegálása a Magyar Tudomány 2025-ös tematikus számának szerkesztőbizottságába (Galács András)
- Emlékérem tematikus javaslatok 2026-ra (Jánossy Dénes, Kadic Ottokár)

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

Nem volt hivatalos rendezvényünk 2024-ben

5. Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény

látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

- Nincs Albizottságum, vagy munkabizottságunk

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

Magyarhoni Földtani Társulat Hantken Miksa Emlékérme az ősélettani és rétegtani tudományokban kimagasló eredmények elismerésére (Magyar Imre)
ELTE TDK Érem TDK témavezetésekért (Ósi Attila)

7. A bizottság kiadványai (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

Vörös, A. (2024): The Middle Jurassic brachiopods of the Transdanubian Range, Hungary. – *Geologica Hungarica, Series Palaeontologica*, 61: 1-116.

Ósi, A. Barrett, P.M., Nagy, A.L., Szent, I., Vásárhelyi, L., Magyar, J., Segesdi, M., Csiki-Sava, Z., Botfalvai, G. & Jó, V. (2024): Trophic evolution in ornithopod dinosaurs revealed by dental wear. – *Nature Communications*, 15: 7330.

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

Szerkesztőbizottsági tagságok:

Főzy István: a legrégebbi magyar nyelvű földtudományi folyóirat, az 1870-ben alapított Földtani Közlöny szerkesztőbizottsági tagja

Ósi Attila és Pálfy József az Akadémiai Kiadó idegen nyelvű földtani folyóiratának szerkesztőbizottsági tagjai

Pálfy József: *Geologica Carpathica*

Szives Ottilia: *Cretaceous Research*

Dulai Alfréd: *Cainozoic Research*

Bírálatok:

A bizottság valamennyi tagja évi rendszerességgel bírál nemzetközi és hazai szakcikkeket.

Rekrutáció:

A bizottság valamennyi tagja rendszeresen végez rekrutációs, tudománynépszerűsítő tevékenységet, tart előadásokat, ír ismeretterjesztő cikkeket, készít on-line tartalmakat.

Hazai és nemzetközi szervezeti tagságok:

A Paleontológiai TB tagjai között majd minden jelentős nemzetközi őslénytani szervezet tagja megtalálható, mint például:

MFT Őslénytani és Rétegtani Szakosztály
European Association of Vertebrate Paleontologists
International Geological Correlation Programme
International Organisation of Paleobotany
International Union for Quaternary Research
International Union of Geodesy and Geophysics
International Union of Geological Sciences (IUGS), International Commission on Stratigraphy (ICS):

- Jurassic Subcommission
- Berriasian Working Group
- Lower Cretaceous Ammonite Working Group

Regional Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések):

A **Magyarhoni Földtani Társulat** és az MTA X-es osztálya közti kapcsolat igen nagy múltra nyúlik vissza. Az MTA alumni programon kívül a Magyarhoni Földtani Társulaton keresztül számos iskolásokat célzó ismeretterjesztő programban vesznek részt. Mohr Emőke az Év ősmaradványa program vezetője.

A Paleontológiai Tudományos Bizottság tagjai valamennyi jelentős hazai földtudományi oktatási intézetben jelen vannak. Bizottságunk tagja, Ósi Attila vezeti az egyetlen hazai Őslénytani Tanszéket (ELTE).

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

A Nemzetközi Rétegtani Bizottság (ICS) a legnagyobb és legrégebbi tudományos szervezete a Földtani Tudományok Nemzetközi Uniójának (IUGS). Elsődleges célja a Földtörténeti Időskála pontosítása minél precízebb rétegtani adatok alapján, mely időskála Földünk történetének fundamentuma. Bizottságunk tagjai közül kerül ki több munkacsoport és albizottság alelnöke, titkára és tagjai.

- Az MTA Paleontológiai TB tagjai és az ELTE TTK Őslénytani Tanszék munkatársai által vezetett nemzetközi kutatócsoport 2019 óta folytat ásásokat az erdélyi Valiora település közelében. Az innen származó első dinoszaurusz-maradványokat még báró Nopcsa Ferenc tanulmányozta az 1900-as évek elején. Az innen előkerült maradványok világszerte ismertek. A valiorai völgyben újonnan indult ásások 5 éve zajlanak, és nem csak új leletanyagok felfedezését eredményezték, hanem a medence geológiai felépítésének és a dinoszauruszok egykori élőhelyeinek megismeréséhez is hozzájárultak.
- Az INQUA Magyar Nemzeti Bizottsága a Negyedidőszaki Kutatások Nemzetközi Uniójának (International Union for Quaternary Research, INQUA) magyarországi szervezete. A hazai szervezet elnöke Magyarai Enikő. Működését az INQUA “Status and Bye – Laws”, valamint a Magyar Tudományos Akadémia idevonatkozó érvényes szabályai határozzák meg. Az INQUA Magyar Nemzeti Bizottság felügyeletét a Magyar Tudományos Akadémia X. Földtudományi Osztálya látja el. Az INQUA 2023-ban megfogalmazott legfőbb célja, hogy gyakorlati szempontból támogassa a geológiai értelemben vett közelmúlt környezeti változásainak megismerését.

A Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság

beszámolója

a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Kozma Gábor, az MTA doktora

Elnökhelyettes: Pap Norbert, az MTA doktora

Titkár: Pál Viktor, PhD

3. A bizottság ülései: Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalt ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel):

a., 2024. március 5. Pécs

- Az MTA Doktori Tanácsa 2023. évi munkájának legfontosabb tapasztalatai (Prof. dr. Csorba Péter)

- A 2024. évi Földrajztudományi Nap az Akadémián rendezvény megbeszélése

- Egyebek

Az ülésen döntéshozatal nem történt

b., 2024. október 1. – on-line ülés

- Dr. Bottlik Zsolt MTA doktora cím megszerzésére benyújtott anyagának megvitatása

- Hírek és információk az MTA és a X. Osztály tevékenységéről

- Egyebek

A Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság nagydoktor tagjai támogatták Bottlik Zsolt az MTA doktori címre a pályázat beadását

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

.....

5. Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

a., Gazdaságföldrajzi Albizottság

Az albizottság társszervezője volt a „Központilag vezérelt újraparosítás és az átalakuló gazdasági térszerkezet Magyarországon – Eredmények, kérdőjelek, következmények” című vitaülésnek (2024. november 8., Szeged). A rendezvény hibrid formában valósult meg, 4 vitaindítót előadással a hazánkban zajló újraparosítás témaköréből, részben esettanulmány jelleggel, ugyanakkor a résztvevők az élén vita során a szélesebb elméleti és koncepcionális kérdéseket is megvitatták.

Az albizottság tagjai az MRTT vándorgyűlésén angol nyelvű szekciót szerveztek „*Anchoring productive capital beyond the core: Small towns and peripheral industrialization in Europe*” címmel. A szekció külföldi résztvevői Csehországból, Németországból, Szlovéniából, hazai előadói pedig Békéscsabáról, Debrecenből és Pécsről érkeztek.

b., Politikai Földrajzi Albizottság

2024. december 12-én került bemutatásra Magyarország Nemzeti Atlaszának három új kötete, közte az Állam és nemzet. A kötetbemutatón Gulyás Balázs, a HUN-REN elnöke, Freund Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, valamint Kincses Áron, a KSH elnöke méltatta a munkát. A kötet megalkotásában több mint száz hazai és nemzetközi kutató vett részt, így a Politikaiföldrajzi Albizottság tagjai közül is többen.

c., Településföldrajzi Albizottság

Az albizottság legjelentősebb éves rendezvénye a Településföldrajzi konferencia, amely 2024. április 4-5-én Bükön került megrendezésre. A konferencián 25 fő vett részt a szűkebb szakma köréből, megvitatta a településföldrajz számos aktuális kérdését. A konferencia központi témája a hazai településföldrajz általános helyzetének áttekintése volt, a plenáris előadások ennek megfelelően a részdiszciplína egy-egy nagyobb szegmensét tekintették át. Ennek szellemében az előadások vázolták a településföldrajz hazai és nemzetközi trendjeit, bemutatták a településföldrajzzal is foglalkozó hazai doktori iskolákat, illetve az immár 20 éves Településföldrajzi Konferencia múltját. A konferencia második napján a szekcióelőadások a településföldrajz és határterületeinek legkülönbözőbb témáit ölelték fel, előkerültek a városok, falvak, a külterületek földrajzi kérdései, a szuburbanizáció és a településfejlesztés témái is.

d., Történeti Földrajzi Albizottság

Az albizottság szervezésében három jelentősebb konferenciára került sor:

- 2024. május 14.: Konferencia Frisnyák professzor 90. születésnapjára (Nyíregyháza) (Tiszteletkötet címe: Táj, társadalom, kultúra, szerk. Kókai S.- Csüllög G.) 46. tanulmány, 603 oldal)
- 2024. szept. 16.: Tájhasználat és antropogén tájformálás a Zempléni-hegységben és környékén (895-1920), Sárospatak, 13 előadás
- 2024. november 12-14.: 40. Nyírségi Földrajzi Napok, Nyíregyháza, 18 előadás

e., Turizmusföldrajzi Albizottság

Az Albizottság tagjai közreműködésével valósult meg 2024. augusztus 27-31. között lezajlott Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU) 35. kongresszusa amelynek az Írországbéli Dublin City University (DCU) adott otthont. Az Albizottság tagjai szervezték és

koordinálták a „Post-pandemic tourism mobilities: displaying emerging and resurging trends” elnevezésű szekciót, amelyben két blokkban összesen 9 előadás hangzott el. Az előadások után lezajlott szakmai vita jó lehetőséget adott a tudományos és szakmai párbeszédre, a nemzetközi hálózatépítésre. A szekció az IGU Globility munkacsoport ernyője alatt került lebonyolításra és a kongresszuson a munkacsoport új vezetőséget is választott, Michalkó Gábor, a Turizmusföldrajzi Albizottság titkára az Executive Committee tagja maradt.

A PTE TTK FFI Turizmus Tanszéke, az MFT Turizmusföldrajzi Szakosztálya és az MTA Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottságának Turizmusföldrajzi Albizottsága szervezésében került sor „A jubileumok éve” című XII. Országos Turizmus Konferenciájára. (Pécs, 2024. november 15.). A konferenciasorozat az ezredfordulón indult és azt követően minden második évben került megrendezésre, így már összességében 24. éve teremt lehetőséget szakmai eszmecserére.

A konferencia témáját a szekcióülések címszavaival lehet röviden bemutatni:

1. szekció: 20 éve az Európai Unióban, turizmus stratégiák, fejlesztések és eredmények

2. szekció: Innovációk, kihívások és válaszok a pandémia után

3. A vidéki turizmus 30 éve

A három plenáris előadás mellett 31 szekcióelőadás hangzott el, melyeket egy absztraktkötetben jelentettünk meg.

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

Dr. Gyuris Ferenc, PhD – Az ELTE Ígéretes Kutatója díj

Dr. Michalkó Gábor, MTA doktora – Miniszteri Elismerő Oklevél

(Belügyminisztérium)

Dr. Pap Norbert, MTA doktora – Baranya vármegye Prima Díja

7. A bizottság kiadványai (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

a., Könyvek, tankönyvek (bold betűtípussal a bizottsághoz tartozó szerzők)

Kocsis K. (főszerk.) 2024: Magyarország Nemzeti Atlasza 1. Állam és nemzet, HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet, Budapest, 207p.

Kocsis K. (főszerk.) 2024: National Atlas of Hungary 1. State and Nation, HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet, Budapest, 199p.

Kocsis K. (főszerk.) 2024: Magyarország Nemzeti Atlasza 2. Természeti környezet (2., átdolgozott kiadás), HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet, Budapest, 188p.

Michalkó, G., Rátz, T., & Donka, A. (szerk.) (2024). A helyek arcvonásai. Kodolányi János Egyetem, HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézet, Magyar Földrajzi Társaság. Székesfehérvár–Budapest. (Turizmus Akadémia könyvsorozat 13.)

Pap, N. (szerk.) (2024) The Battle of Mohács, 1526. History of Warfare series No. 146. Brill Academic Publisher, Leiden–Boston, 533. ISBN 9789004707498

b., Kiemelt cikkek (bold betűtípussal a bizottsághoz tartozó szerzők)

- Assylkhanova, A., Nagy, G., Morar, C., Teleubay, Z., & **Boros, L.** (2024). A critical review of dark tourism studies. *Hungarian Geographical Bulletin*, 73(4), 413-435. (D1 besorolású folyóirat)
- Süli, D., **Boros, L.**, & **Pál, V.** (2024). The role of music festivals in shaping destination branding and image in two Hungarian regional centers. *Geojournal of Tourism and Geosites*, 53(2), 657-667. (Q1 besorolású folyóirat)
- Dadkhah, M.; **Bujdosó, Z.** & Dávid, L. D. (2024). Transitioning from net-zero to climate-positive supply chains. *Oeconomia Copernicana*, 15(2), 359-366. (D1 besorolású folyóirat)
- Egedy, T.**, Szigeti, C., & Harangozó, G. (2024). Suburban neighbourhoods versus panel housing estates—An ecological footprint-based assessment of different residential areas in Budapest, seeking for improvement opportunities. *Hungarian Geographical Bulletin*, 73(2), 165-184. (D1 besorolású folyóirat)
- Gyuris, F.**, Jobbitt, S., & Győri, R. (2024). Hungarian Geography between 1870 and 1920: Negotiating Empire and Coloniality on the Global Semiperiphery. *Annals of the American Association of Geographers*, 114(4), 652–670. (D1 besorolású folyóirat)
- Kiss, É.**, & Uzzoli, A. (2024). Spatial patterns of the Hungarian Healthcare Industry Support Program in connection with Industry 4.0 technologies during the COVID-19 pandemic. *Regional Statistics*, 14(2), 283-306. (D1 besorolású folyóirat)
- Csomós, G., Farkas, J. Z., & **Kovács, Z.** (2024). A GIS-based assessment of different income groups' access to multiple types of green areas in Budapest, Hungary. *Habitat International*, 146, 103054. (D1 besorolású folyóirat)
- Kozma, G.**, Saidi, F. A., & **Molnár, E.** (2024). Local economic development strategies in a medium-sized city on the European periphery: a path to become an economic center of Eastern Central Europe importance. *Frontiers in Political Science*, 6, 1335735. (Q1 besorolású folyóirat)
- Sebrek, Sz. Sz., Pérez Garrido, B., & **Michalkó, G.** (2024). Why are unfavorable signs of overtourism ignored by urban politics?: An attention-based explanation of no intervention. *Tourism Planning and Development*, 21(6), 703-711. (Q1 besorolású folyóirat)
- Kökény, L., Birkner, Z., & **Michalkó, G.** (2024). Daring routine: examining the tourists' risk perception attitudes through the characteristics of travel frequency and revisit frequency. *Current Issues in Tourism*, 1-7. (D1 besorolású folyóirat)
- Nagy, E.**, Mihály, M., & Tagai, G. (2024). Towards a greener future? Environment and economic recovery in old industrial regions. *European Planning Studies*, 32(11), 2403-2421. (Q1 besorolású folyóirat)
- Nagy, E.**, Bródy, L. S., & Mihály, M. (2024). Locked In: Reindustrialisation and the Production of Multiple Marginalities in an Old Mining Town of Hungary. *Antipode*, 56(6), 2273-2292. (D1 besorolású folyóirat)
- Nagy, G.** (2024). Hosszú távú folyamatok, trendfordulók, területi típusok a vármegyei lakáspiacokon, 2008-2022. *Területi Statisztika*, 64(6), 731-756. (Q1 besorolású folyóirat)
- Reményi, P., Baklacioğlu, N., Ö., & **Pap, N.** (2024). Shahids and martyrs : conflicting national narratives and places of memory in Kosovo. *Hungarian Geographical Bulletin*, 73(3), 215-230. (D1 besorolású folyóirat)

Pénzes J. (2024). A magyarországi belföldi vándorlás néhány területi jellemzője, 1990–2022. *Területi Statisztika*, 64(6), 779–800. (Q1 besorolású folyóirat)

Máté, É., Pirisi, G., & **Trócsányi, A.** (2024). Spatial representations in a marginal and disconnected rural region in Hungary. *Applied Geography*, 170, 103360. (D1 besorolású folyóirat)

Trócsányi, A., Karsai, V., & Pirisi, G. (2024). Formal urbanisation in East-Central Europe. *Hungarian Geographical Bulletin*, 73(1), 49–72. (D1 besorolású folyóirat)

Tóth, G. (2024). Spatial pattern of Olympic medals Environment and Planning B-Urban Analytics And City Science, 51(5), 1174–1177. (D1 besorolású folyóirat)

Tóth, G., & Nagy, Z. (2024). Eltérő vagy azonos fejlődési pályák? A hazai nagyvárosok és vonzáskörzeteik 2001 és 2021 közötti változása. *Területi Statisztika*, 64(2), 150–176. (Q1 besorolású folyóirat)

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):

Bottlik Zsolt: A posztsovjet tér etnikai földrajza a kezdetektől 2010-ig

A Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság nagydoktor tagjai támogatták az MTA doktori címre a pályázat beadását.

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

A bizottság tagjaihoz köthető eredmény

- Boros Lajos – a Településfejlesztési Díj bíráló bizottságának tagja

- Bujdosó Zoltán – főszerkesztő: Acta Carolus Robertus

- Egedy Tamás – felelős szerkesztő: Földrajzi Közlemények

- Gyuris Ferenc – tanácsadó sorozatszerkesztő: Springer kiadó „Historical Geography and Geosciences” könyvsorozat

- Kiss Éva elnök: a Nemzetközi Földrajzi Unió (IGU) Commission on the Dynamics of Economic Spaces (CDES) Bizottsága

- Kocsis Károly – szerkesztőbizottság elnöke: Magyarország Nemzeti Atlasz

- Kókai Sándor – főszerkesztő: Történeti Földrajzi Közlemények (a folyóirat a Történeti Földrajzi Albizottság gondozásában jelenik meg)

- Kovács Zoltán – Academia Europaea tagja

- Kovács Zoltán – EUGEO (European Society for Geography) elnöke

- Kovács Zoltán – főszerkesztő: Hungarian Geographical Bulletin

- Michalkó Gábor – szerkesztőbizottság elnöke: Turizmus Bulletin

- Molnár Ernő a Tér és Társadalom, valamint a city.hu folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja

- Nagy Gábor – az International Journal of European Studies szerkesztőbizottsági tagja
- Pap Norbert – a Szentágotthai János Kutatási Központban alapított Történeti és Politikai Földrajzi Kutatási Centrum vezetője
- Pál Viktor – szerkesztő: GeoMetodika
- Tímár Judit – sorozatszerkesztő: New Geographies of Europe, Palgrave Macmillan, könyvsorozat,
- Tóth Géza – főszerkesztő: Területi Statisztika, Regional Statistics

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)

A Gazdaságföldrajzi Albizottság tagjainak közreműködésével együttműködési megállapodást írt alá a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kara, illetve a Magyar Könnyűipari Szövetség (2024. november 6.). A szervezettel folytatott lassan évtizedes együttműködés jegyében Molnár Ernő részt vett évente megrendezett Könnyűipari Szakmai Napon, ahol „Lokális környezet és vállalati stratégiák. Három ruhaipari cég fejlődése geográfus szemmel” címmel tartott előadást

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

A Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság Szegedi Tudományegyetemhez köthető tagjai fontos szerepet játszanak az Európai Unió H2020-as Phoenix-pályázatában, amely arra keres megoldásokat, milyen válaszokat adhatunk a klímaváltozás és az energetikai válság okozta kihívásokra. A kilenc ország intézményeit magában foglaló projekt keretében a kutatók két hazai területen, Szegeden és a Balaton régiójában végeznek vizsgálatokat. A kutatás feltárja, hogy az adott régió lakosai, döntéshozói és gazdasági szereplői mennyire nyitottak azokra a változásokra, amelyek az energiaválság és a klímaváltozás kapcsán várhatóak.

A Politikai Földrajzi Albizottság tagjai igen fontos szerepet töltenek be az MTA által finanszírozott, "Mohács 1526-2026 Rekonstrukció és emlékezet" (az ELKH BTK és a PTE tagjaiból álló) kutatócsoport munkájában. A mohácsi csata 500 éves évfordulójának közeledtével elsősorban a szélesebb közvéleményt is érdeklő fontos kérdések kutatására fókuszáltunk. Meghatároztuk a csata centrumterületét, beleértve Földvár falu helyét, tisztáztuk a keresztény és oszmán haderők nagyságát és fegyvernemi megoszlását, a harcrendek kezdeti pozícióját, a csata menetét és azokat az eddig nem vizsgált fontos tényezőket (pl. a tüzfegyverek különbsége), amelyek jelentős szerepet játszottak a magyar vereségben. Sor került a csata régészeti lenyomatainak és az ütközethez kapcsolódó emlékezeti tereknek a vizsgálatára is. Jelentős előrelépés, hogy

a Mohácsi-síkon sikerült lehatárolni a második mohácsi csata (1687. augusztus 12.) egyik jelentős előcsatározásának a helyét. Ez nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy a mohácsi csata helyszíne körüli vitákat lezárja. Az említettek mellett a Gül Baba Türbéje Örökségvédő Alapítvánnyal való együttműködésben az I. Szulejmán szultán szigetvári (turbéki) mauzóleuma körüli kutatások is folytatódtak. Ennek során a síremlék tágabb környezetét vizsgáltuk át modern műszeres módszerekkel, terepbejárással, leletek felgyűjtésével. Egyértelmű lett, hogy Turbék város kiterjedése jóval nagyobb a korábban véltnél, az oszmán kori leletanyag a felszínen 80 hektáron figyelhető meg. Az erődön belül az északnyugat-délkeleti irányú korai palánkfal egy szakaszát is sikerült feltárni, továbbá több mint hatvan olyan régészeti objektumot (tárolóvermek, hulladékgödrök, árkok, kút stb.), amelyekből gazdag oszmán kori leletanyag került elő. A fémdetektoros felméréseken ékszereket, ezüst- és aranypénzeket találtunk, a geofizikai felmérés pedig olyan régészeti korú falszakaszokat azonosított, amelyek eddig nem ismert oszmán kori épületekhez tartoznak.

A Természetföldrajzi Tudományos Bizottság
beszámolója
a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Természetföldrajzi Tudományos Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Szabó Szilárd DSc

Elnökhelyettes: Lóczy Dénes DSc

Titkár: Jakab Gergely PhD

3. A bizottság ülései: Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalta ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szöközőkkel):

2024. 01. 30. 10:00; online, Webex-ülés

A Bizottság szükségesnek tartja a bizottságban elnökhelyettes választását. A jelenlevők felvették Karátson Dávidot és Lóczy Dénest a tudományos bizottság elnökhelyettesei jelölőlistájára. A levezető elnök röviden ismertette az albizottsági tisztségviselők választásának szabályait. Szabó Szilárd Pásztor László bizottsági tagot kérte fel a Talajföldrajzi Albizottság tagságának megszervezésére és a vezetőség megválasztásának levezénylésére. A Bizottság további munkára érdemesnek találta a javaslatot az „akadémiai doktori cím megszerzése előtti meghallgatásról”, a kérdést a javaslat átdolgozása után, egy későbbi alkalommal újra napirendre tűzi. Szabó Szilárd rámutatott a „Norvég lista” alapján történő publikált tanulmányok minősítésének hibáira.

2024. 03. 05. 11:30 Pécsi Tudományegyetem 7624 Pécs, Ifjúság útja 6.

Együttes ülés a Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottsággal. A nyílt, tudományos ülésen felkért előadók emlékeztek meg Printz Gyula munkásságáról és a pécsi földrajz oktatás száz évéről. Az ezt követő zárt ülésen a két bizottság megvitatta a tudományos minősítés a publikálás és a tudományterület disszeminálásának aktuális kérdéseit.

2024. 06. 12. 14:00 online, Webex ülés

Jakab Gergely, majd Novák Tibor József előzetes meghallgatása akadémiai doktori pályázathoz. A vitát követően a Bizottság MTA akadémiai doktori címmel rendelkező tagjai egyhangúlag támogatták mindkét pályázót abban, hogy kisebb javítások és a szükséges adatlapok elkészítése után mielőbb adják be jelentkezésüket az akadémiai doktori cím megszerzésére. Szabó Szilárd kérdéssel fordult a Bizottság tagjaihoz a 2025-ben esedékes Magyar Földrajzi Konferencia kapcsán: a 2023-ban, Nagyváradon megrendezett konferencián nem volt jelentkező a következő konferencia megszervezésére, így, ha más jelentkező nincs, a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézete elvállalja a szervezést.

2024. 11. 29. 08:00 online, Zoom ülés

Horváth Erzsébet és Szalai Zoltán előzetes meghallgatása akadémiai doktori pályázathoz. Ezalkalommal, a Bizottság tagjai közül felkért bírálók az elkészült dolgozatokat is véleményezték. A Bizottság mind az előadásokat mind a dolgozatokat

megvitatta, majd a jelzett pontosítások elvégzése után a D.Sc fokozattal rendelkező tagok egyhangúan támogatták mindkét dolgozat benyújtását és az eljárás megindítását.

4. **A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.** A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)
5. **Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással.** A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

Geoinformatikai Albizottság:

- elnök: Gyenizse Péter, PhD (Pécsi Tudományegyetem),
- titkár: Szabó Gergely, PhD (Debreceni Egyetem)

Geomorfológiai Albizottság:

- elnök: Telbisz Tamás, DSc (Eötvös Loránd Tudományegyetem),
- titkár: Sipos György, PhD (Szegedi Tudományegyetem).

Tájföldrajzi Albizottság:

- elnök: Szilassi Péter, DSc (Szegedi Tudományegyetem),
- titkár: Novák Tibor József, PhD (Debreceni Egyetem).

Talajföldrajzi Albizottság:

- elnök: Pásztor László, DSc (HUN-REN ATK TAKI),
- titkár: Takács Katalin, PhD (HUN-REN ATK TAKI).

A Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottsággal közös albizottságok:

Kartográfiai Albizottság

- elnök: Zentai László, DSc (Eötvös Loránd Tudományegyetem),
Pődör Andrea PhD (Óbudai Egyetem)
- titkár: José Jesús Reyes Nuñez, PhD (Eötvös Loránd Tudományegyetem),
Nemerkényi Zsombor PhD (HUN-REN CSFK)

Oktatási Albizottság:

- elnök: Teperics Károly, PhD (Debreceni Egyetem),
- titkár: Sütő László, PhD (Eszterházy Károly Egyetem).

A Geoinformatikai Albizottság részéről

2024. május 24. 14:15h; Helyszín: Debreceni Egyetem, GEOMAT épület 105-ös terem, továbbá Webex közvetítés

A Geoinformatikai Albizottság albizottsági ülést tartott Debrecenben 2024. május 24-én 14:15–16 óra között a XV. Térinformatikai Konferencia és Szakkiállítás

kísérőrendezvényeként. Az ülésen zajlott la az albizottság vezetőségének választása is, ahol a korábbi elnök és titkár kapott ismét bizalmat egy újabb ciklusra. Felkért (vitaindító) előadó volt: Dr. Halmai Ákos (PTE). Az előadás címe: „Földtudományi példák a DeepLearning gyakorlati hasznosítására” Az előadás után moderált beszélgetés zajlott a témában. A vitába több kolléga az internetes közvetítésen keresztül kapcsolódott be.

Fizikailag jelenlévők száma: 12 fő (+ internetes közvetítés) Jelenléti ív a mellékletben látható.

2024. május 23-24-én került megrendezésre a Debreceni Tudományegyetemen a XV. Országos Térinformatikai Konferencia és Kiállítás. A Konferenciára összesen 160 résztvevő érkezett, és 14 kiállító vett részt. A hazai mellett a külföldi érdeklődők számára ismét volt két angol nyelvű szekció is. *A részletes program a mellékletben olvasható.*

2024. május 22 - 24. között rendezte az Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Kara Székesfehérváron a GISopen 2024 konferenciát. *A részletes program a mellékletben olvasható.*

2024. június 14-én került sor az országos „Lányok a geoinformatikában” című roadshow záróversenyére. Az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézete „Lányok a geoinformatikában” címmel a tavaszi félévben roadshow-t indított magyarországi iskolákba. Ennek keretében játékos és érdekes programokon keresztül ismertette meg a 7. osztályos vagy annál magasabb évfolyamokra járó általános és középiskolásokkal a geoinformatikát, a GPS-es adatrögzítést, valamint a drónkezelés alapjait. A program megvalósulását a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint a Nemzeti Tehetség Program támogatta (NTP-STEM-23-0016). Az országos kitelepülések során kollégáink 19 általános és középiskolában népszerűsítették a Karon is elérhető térinformatikai-térképtudományi képzési palettát játékos, interaktív pontgyűjtő programokon keresztül. Az országos versenyen a 25 legmagasabb pontszámot elért lány vett részt tíz különböző iskolából. A programról részletesebben: <https://terkep.elte.hu/content/stempont-komplex-pa-lyaorientacio-s-e-s-tehetse-ggondozo-program.t.39546>

2024. szeptember 27-én Miskolcon, a Szinva Örökség Napok keretében tudományos konferencia került megrendezésre, ahol a téma a Szinva geográfiája volt. A rendezvényen a **Miskolci Egyetem** 4 földrajzos oktatója mutatta be a terület földrajzi adottságait a geoinformatika eszközeivel.

2024. szeptember 27-én, a Kutatók Éjszakája keretében a PTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézetének oktatói változatos foglalkozásokat tartottak az érdeklődőknek: Interaktív digitális terepasztal-bemutató, Térképolvasási stratégiák a legújabb országos felmérésben stb.

2024. szeptember 27-én a Kutatók Éjszakája keretében a Szegedi Tudományegyetem, Geoinformatikai, Természet- és Környezetföldrajzi Tanszék munkatársai 'Drónok harca' címmel tartottak foglalkozást az érdeklődőknek. Szervező: Dr. Tobak Zalán egyetemi oktató (résztvevők: kb.60 fő)

2024. szeptember 27-én a Kutatók Éjszakája programsorozatban az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet számos programmal képviseltette magát:

- Drónos akadálypálya: a résztvevők a drónvezetés alapjait próbálhatták ki játékos körülmények között.
- Készíts saját földgömböt: glóbuszok készítése hagyományos technikával.
- Térképész játszóház, nemcsak gyerekeknek: különféle térképes kreatív játékok minden korosztálynak.
- Térképész szabadulószoza: geodéziai, távérzékelési és térképész feladatok megoldásával lehet kijutni.
- Találj utat! – Fedezd fel játékosan az ELTE Lágymányosi Kampuszát: Kvízzel egybekötött beltéri navigációs játék a kampuszon.

A **GIS-Day keretében 2024. november 20-án a Debreceni Egyetem Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszéke** háromhelyszínes bemutatót tartott. Több mint száz érdeklődő hallgatta meg az összefoglaló előadást, mely a GIS teljes vertikumáról adott áttekintést Dr. Túri Zoltán és Dr. Szabó Gergely közreműködésével. A következőkben Dr. Bertalan László a VR felhasználási lehetőségeit mutatta be a diákoknak, ezzel párhuzamosan pedig Dr. Szabó Loránd és Dr. Szabó Gergely a távérzékelés legújabb módszereiről tartott elméleti és gyakorlati bemutatót.

2024. november 20-án a Geoinformatika nemzetközi világnapján (GIS Day) a Miskolci Egyetem, Műszaki Föld- és Környezettudományi Karának oktatói-kutatói, valamint ipari partnerei tartottak előadásokat a geoinformatika gyakorlati alkalmazási területeiről, kihívásairól. Az elhangzott előadások a talajinformáció-vezérelt mezőgazdaság GIS támogatásáról, folyómedrek szonáros felméréséről, térinformatikai tervezési feladatok megoldásáról, az LTK Kozmikus Geodéziai Observatórium tevékenységéről, a HM Zrínyi nemzetközi térképészeti tevékenységről szóltak. A rendezvényt - első ízben - szakmai konferencia követte, ahol 11 előadás hangzott el a GIS legkülönbözőbb alkalmazási területeiről. *Részletes program a mellékletben látható.*

2024. november 20-án 10-15h között rendezte meg a PTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézet GIS Day-t, mely során több mint 100 középiskolás és egyetemista hallgatónak tartottak gyakorlati jellegű foglalkozásokat az intézet munkatársai (3D modellezés, drón reptetés, webGIS, hagyományos és radaros felvételek kiértékelése, GIS szoftverek, térképkészítés...).

2024. november 20-án a Térinformatikai Világnap (GIS Day) alkalmából doktoranduszok mutatták be munkájukat egy félnapos workshopon az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézetében:

- Anusha Kundathil: Investigating Mechanical Stress Responses in Plants: A Hyperspectral and Image-Based Study of Red-Edge and Reflectance Shifts
- Khelali Meriem: Remote Sensing and GIS for Exploring Fire Risk Assessment Maps on August 19, 2022, in El Tarf
- Amani Kinganora Sanga: Remote sensing-based detection of landscape transformations in arid and semi-arid regions of Africa
- Kalamkas Yessimkhanova: Climate zones change in Kazakhstan
- Drisela Kraja: Towards a clearer map: balancing tectonic, geological and study area layers in GIS
- Zsófia Sárközy: The multi-step process of route planning on terrain

- Mátyás Magyar: Visual historical gazetter of Romania's Nord-Vest development region
- Dániel Balla: What's up in web mapping: available libraries, features, performance

2024. november 20-án 10 - 13 óra között tartották a GIS Day-t az Óbudai Egyetem Alba Regia Karán. A rendezvény keretében a szokásos verseny és előadások zajlottak. A résztvevők köre elsősorban középiskolai diákok, kb 70 fő.

<http://gisday.amk.uni-obuda.hu/>

<https://amk.uni-obuda.hu/merd-meg-mutasd-meg-3/>

2024. november 22-én tartotta a GIS Day-t a Szegedi Tudományegyetem, Természet- és Környezetföldrajzi Tanszéke és Légkör- és Téradattudományi tanszéke. Személyes és online formában (hibrid) tartott, gyakorlati feladatokkal összekötött előadások az EO Browser és az ArcINFO online szoftverek, platformok alkalmazásával középiskolás diákoknak a geoinformatika népszerűsítése céljából. Szervezők: Dr. Kovács Ferenc, Dr. Tobak Zsolt egyetemi oktatók, valamint Balogh Bence Márton, Gubucz Gábor, Soti Márkó PhD hallgatók. A rendezvényen kb.20 fő vett részt.

2024. december 17-én a Kartográfiai vállalat megalakulásának 70. évfordulója alkalmából rendezett konferenciát az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet a Cartographia Kft-vel közösen. *A részletes program a mellékletben olvasható.*

A Geomorfológiai Albizottság részéről

2024. február 1. XIII. TÁJTÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA, hivatalos weboldal: <https://uni-eszterhazy.hu/geonature-konferencia>

EKKE honlap: [https://uni-eszterhazy.hu/geonature/xiii-tajtorteneti-tudomanyos-Nemzeti Tehetség Program \(Tehetséggondozás\) – EKKE Táj kutatások – Természetvédelem Tehetségműhely: Online megvalósuló TDK-kurzus, 2024 – tudományos utánpótlás nevelés](https://uni-eszterhazy.hu/geonature/xiii-tajtorteneti-tudomanyos-Nemzeti_Tehetség_Program_(Tehetséggondozás)_%20%E2%80%93_%20EKKE_T%C3%A1jkutat%C3%A1sok_%20%E2%80%93_%20Term%C3%A9sv%C3%A9delem_Tehets%C3%A9gm%C3%BAhely:_Online_megval%C3%B3sul%C3%B3_TDK-kurzus,_2024_%20%E2%80%93_%20tudom%C3%A1nyos_ut%C3%A1np%C3%B3tl%C3%A1s_nevel%C3%A9s)

2024. április 26. FÖLDRAJZ 100 Szeged:-A szegedi földrajzi felsőoktatás centenáriuma szakmai konferencia. SZTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézet, A konferencia célja, hogy bemutassa a 2024 évben centenáriumát ünneplő földrajzos (földrajztanár és geográfus) képzés a Dél-Alföldi régió társadalmi, gazdasági fejlődésében betöltött szerepét, valamint az Alföld tudományos kutatásához és a régió fejlődéséhez való hozzájárulását.

PRINZ 100 – Százéves a pécsi földrajzi felsőoktatás. PTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézet 2024-ben volt éppen száz éve, hogy Pécsen megkezdődött a geográfia oktatása az egyetemen. Ennek okán rendezvénysorozatot szervezett a PTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézet, melynek az egyik kitüntetett és ünnepélyes alkalma a PRINZ 100 volt.

A Kartográfiai Albizottság részéről

2024 December 17: Az utóbbi nyolc évben szervezett Térképészeti Tudományos Nap helyett 2024-ben az albizottság támogatta a „**Cartographia 70**” tudományos konferencia megszervezését, amit a volt Kartográfia Vállalat alapításának a 70. évfordulója alkalmából tartottak. A rendezvényt a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság (MFTTT) Szakmatörténeti Szakosztálya és a Cartographia Kft. szervezte az ELTE Informatikai Karának és az albizottság támogatásával. A konferencián több mint 100 kolléga vett részt és két szekciójában 12 tudományos előadás hangzott el. Az előadók között több albizottsági tagot is találunk.

Az Oktatási Albizottság részéről

- **2024. 10. 14.** Így tanítom a földrajzot - szakmódszertani konferencia – a Nyíregyházi Egyetem Turizmus és Földrajztudományi Intézete és az MTA X. Földtudományi Osztály Természet- és Társadalomföldrajzi Bizottság Oktatási Albizottsága

A konferencián Bácskainé Pristyák Erika és Teperics Károly is az előadók között szerepelt.

- **2024. 11. 20.** Állandóság és változás az oktatásban: a tudományos eredmények gyors követése és értékelése - IV. Oktatásmódszertani konferencia, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem. szervezőbizottság tagja: Sütő László; előadóként szerepeltek az Albizottság tagjai közül: Homoki Erika, Sütő László

Az Albizottság tagjai közül többen az Akadémiai Közoktatás-fejlesztési Kutatási Program kutatócsoportjaiban dolgoznak. Szűkebb értelemben a földrajzhoz kapcsolódó a „*MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport (vezetője: Kádár Anett)*”, tágabb értelemben a „*MTA-DE Korai Természettudomány-tanulás Kutatócsoport (vezetője: Revákné Markóczy Ibolya)*” tagságuk okán vettek részt oktatási konferenciákon (pl.: Budapest, 2024. 05. 25. *A kutatócsoportok féltidős beszámolója*)

Az MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoportban az Albizottság tagjai közül Varga Gábor, Pirkhofer Ervin, Szilasi Péter, Sütő László, Teperics Károly, Arday István dolgoznak, a MTA-DE Korai Természettudomány-tanulás Kutatócsoportban Teperics Károly.

A Tájföldrajzi Albizottság részéről

2024. szeptember 5. Albizottsági ülés, MATE Tudástranszfer Központ (Mezőgazdasági Eszköz- és Gépejlődés-történeti Szakmúzeum), Gödöllő, Páter Károly u. 1. (résztvevők száma: 23 fő). Tárgyalt ügyek:

- *IALE-tagság (The International Association for Landscape Ecology) és a magyar IALE-bizottság létesítésének előnyei, adminisztrációs követelményei.* Előterjesztő: Centeri Csaba, bemutatta az IALE-tagság feltételeit, ismertette a nemzeti tagszervezetek (chapterek) működését. A nemzeti tagszervezet megalakulásához szükséges dokumentáció követelményeit, és menetét.
- *A Szádeczky Kardoss Elemér Díj 2024. évi felhívásának ismertetése.* Előterjesztő: Túri Zoltán ismertette a Szádeczky Kardoss Elemér Díj 2024. évi pályázati felhívásának követelményeit, a pályázat benyújtásának határidejét.

- *Egyebek*, Előterjesztő: Szilassi Péter, szorgalmazza, az MTA célkitűzéseivel összhangban a magyar, mint tudományos nyelv használatának erősítését a publikálásban, a magyar nyelvű táj/környezet témájú publikációk számát növelni kell. Tájékoztatta a tagságot, hogy a Tájföldrajzi Albizottság titkári feladatait 2024. július 1-től Novák Tibor veszi át. Szorgalmazta a doktori fokozatot szerzett kollégák motiválását, hogy jelentkezzenek az MTA köztestületébe és utána a Tájföldrajzi Albizottságba.

2024. február 1-2., XIII. Táj történeti Tudományos Konferencia, Eger, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Szervezők: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Földrajz és Környezettudományi Intézete és Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszéke. A tájhasznosításának és tájalakításának történetét kutató szakembereknek hagyományos találkozója. A fórum lehetőséget nyújtott több szakma képviselőjének, hogy a legújabb táj történeti kutatások eredményeit egymással megismertessék, és új szakmai együttműködések alapozzanak meg. A konferencia szervezésében az albizottság számos tagja tevékenyen részt vett, sok további tagunk előadott. <https://uni-eszterhazy.hu/geonature-konferencia/m/konferencia-felhivas>

2024. április 3-5. XIX. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia, Debrecen, HUN-REN Atommagkutató, Szervezők: a HUN-REN Atommagkutató és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvári Kar, Környezettudomány Tanszék. A konferencián az albizottság több tagja részt vett, előadott. A konferencia célja a Kárpát-medencében folyó környezeti kutatások legfrissebb eredményeinek ismertetése, valamint az elméleti és a gyakorlati problémák megvitatása volt. <https://kmtk2024.atomki.hu/program/>

2024. április 26. FÖLDRAJZ 100 Szeged –A szegedi földrajzi felsőoktatás centenáriuma című szakmai konferencia, Szeged, SzTE Földrajz- és Földtudományi Intézete, Szeged, Egyetem utca 2., Szervező: Szegedi Tudományegyetem Földrajz- és Földtudományi Intézete. A szegedi földrajztanár és geográfusképzés centenáriumi rendezvénysorozatának központi ünnepségén az előadók a földrajztudomány legújabb eredményeinek fenntartható várostervezésben, tájtervezésben történő alkalmazási lehetőségeit mutatták be. Résztevők száma kb 100 fő. A sajtónyilvános konferencián a területfejlesztésért, oktatásért felelős minisztériumok államtitkári szinten képviseltették magukat, emellett sok önkormányzat, a Kiskunsági Nemzeti Park és civil szervezet tisztségviselője is jelen volt a rendezvényen. <https://u-szeged.hu/sztehirek/sajtoarchivum-2024-240409/sajtomeghivo-foldrajz;> <https://www.delmagyar.hu/helyi-kultura/2024/04/a-szegedi-foldrajzi-felsooktatas-centenariumat-unnepeltek-galeria>

2024.június 20. Workshop-előadás: Egy klímaadaptív földhasználati rendszer megvalósítása az Alföld egykori vizes élőhelyein, Budapest, HUN-REN ATK TAKI, Herman Ottó u. (Pinke Zsolt, Kozma Zsolt, Ács Tamás előadása)

2024. szeptember 5-6. X. Magyar Tájökológiai Konferencia, Gödöllő, MATE, Páter Károly u., Szervező: A MATE Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék. A konferencia célja volt táj kutatással foglalkozó hazai szakemberek közötti eszmecsere elősegítése, továbbá lehetőséget biztosított a szakterület új eredményeinek bemutatására. A tudományos konferencia fő témája "Az Európai Zöld Megállapodás stratégiai céljainak megvalósítását szolgáló

tájléptékű megoldások" volt. A több mint száz résztvevő tájtörténet, tájrégészet, örökségvédelem, természet- és tájvédelem, ökológia, geográfia, agrár- és vidékfejlesztés, erdészet, vízgazdálkodás, tájépítészet, tájtervezés, terület- és településtervezés, ökológiai közgazdaságtan, szakigazgatás és szakpolitika irányából közelítettek meg ezt a témát. A konferencia során a került sor a Tájé földrajzi Albizottság ülésére is, amelynek témája tudományterületünk nemzetközi szervezeteivel (IALE) történő szorosabb együttműködés lehetőségének megvitatása volt. <https://konferencia.uni-mate.hu/>, <https://youtu.be/RCqqvfjFKfo?si=3f4dZL4jivhHZtk4>

2024. szeptember 27. A Szinva geográfiája, Miskolc, Miskolcon, a Szinva Örökség Napok keretében tudományos konferencia került megrendezésre, ahol a téma a Szinva geográfiája volt. A rendezvényen a Miskolci Egyetem 4 földrajzos oktatója mutatta be a terület földrajzi adottságait a geoinformatika eszközeivel. Bővebb információ: <https://tab.mta.hu/miskolci-teruleti-bizottsag/esemenyek/2024/szinva-orokseg-napok>

2024. október. 9. Tájkarakterről Tervezőknek (TKTE). Bp., AM-Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya, tervezők számára szervezett, a tájkarakterről szóló képzés. A képzés MÉK akkreditációja megtörtént. A képzés keretében az albizottság több tagja adott elő (Pádárné Török Éva, Konkoly-Gyuró Éva, Boromisza Zsombor).

2024. november 11 és 18. Magyar Tudomány Ünnepe, Eger, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Földrajz és Környezettudományi Intézetben, Eger, Leányka út 6., (Dobos Anna és Sütő László előadásai)

2024. november 20. Geoinformatika nemzetközi világnapja, Miskolc, Miskolci Egyetem, Műszaki Föld- és Környezettudományi Kar, A ME, Műszaki Föld- és Környezettudományi Karának oktatói-kutatói, valamint ipari partnerei tartottak előadásokat a geoinformatika gyakorlati alkalmazási területeiről, kihívásairól. Az elhangzott előadások a talajinformáció- vezérelt mezőgazdaság GIS támogatásáról, folyómedrek szonáros felméréséről, térinformatikai tervezési feladatok megoldásáról, az LTK Kozmikus Geodéziai Observatórium tevékenységéről, a HM Zrínyi nemzetközi térképészeti tevékenységről szóltak. A rendezvényt szakmai konferencia követte, ahol 11 előadás hangzott el a GIS legkülönbözőbb alkalmazási területeiről. A rendezvényen 40 érdeklődő hallgató vett részt.

2024. november 20. Workshop-előadás: Egy klímaadaptív földhasználati rendszer megvalósítása az Alföld egykori vizes élőhelyein, Hortobágy, Hortobágyi Nemzeti Park Látogató Központ, (Pinke Zsolt előadásával)

2024. december 7., A Talaj Nemzetközi Napja, Miskolc, Szeleta Park, <https://fb.me/e/5mdfuiNWS>

2024. december 11. CSSI Talajtani Helyszínelők V. évad" Helyszín: Miskolci Egyetem, Középiskolás diákok számára megrendezett (60 fő) talajtani vetélkedő, <https://fb.me/e/2ssymBqtU>

Táj kutatások – Természetvédelem Tehetségműhely, Nemzeti Tehetség Program (Tehetséggondozás) – Eszterházy Károly Katolikus Egyetem: **Online megvalósuló TDK-kurzus, 2024 folyamán több időpontban**, az albizottság-tudományos utánpótlás nevelés, (Dobos Anna előadásai)

A **Talajföldrajzi Albizottság** a 2024. júliusban megtartott választást követően augusztusban alakult meg, 2024 során még nem ülésezett és rendezvényeket sem szervezett.

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

- Csikós Nándor Szádeczky-Kardoss Elemér díjat kapott a mezőgazdasági peremterületek talaj minőség szempontú vizsgálataiért.
- Jung András az ELTE Informatikai Kar kiváló oktatója díjat kapta
- Kapusi János, a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógus Kutatói Pályadíja
- Sütő László, Apáczai Csere János-díj
- Valánszki István, MATE, sikeres habilitáció
- Filepné Kovács Krisztina, MATE, sikeres habilitáció
- Bertalan László a Magyar Földrajzi Társaság Pro Geographia díját kapta meg
- Szilassi Péter és Telbisz Tamás megszerezték az MTA doktora fokozatot
- Február 5-én az Európai Unió Erasmus+ Irodája „jó gyakorlat” minősítést adományozott az albizottság két tagjának a részvételével lezajlott „Biographical Map Library of European Authors” nemzetközi kutatási projektnek.
- November 14-én: Az Európai Földtudományi Unió (European Geosciences Union - EGU) kihirdette 2024-es konferenciájának díjazott posztereit, melyeket nívós anyagot bemutató hallgatók és PhD jelöltek számára ítéltek oda (Outstanding Student and PhD candidate Presentation Awards - OSPP). Pál Márton (ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet, albizottságunk tagja) részesült ebben a kitüntetésben (egyben ő az egyetlen magyar díjazott). Az összes díjazott névsora és rövid méltatása ezen a linken érhető el: <https://www.egu.eu/awards-medals/ospp-award/2024/>

7. A bizottság kiadványai (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

A Geoinformatikai Albizottság részéről:

- A XV. Térinformatikai Konferencia és Szakkiállítás konferenciakötete: https://giskonferencia.unideb.hu/arch/GIS_Konf_kotet_2024.pdf
- Telbisz, T., Mari, L., & Székely, B. (2024). LiDAR-Based Morphometry of Dolines in Aggtelek Karst (Hungary) and Slovak Karst (Slovakia). *Remote Sensing*, 16(5), 737.
- Virág, Lovász; Halmai, Ákos: LSTM-based DEM generation in riverine environment *Applied Computing and Geosciences* 23 Paper: 100187, 9 p. (2024)
- Lóki József (2024): *Geográfia a Debreceni Egyetemen 1914-2024*, Kiadó: Debreceni Egyetem, Debrecen, ISBN 978-963-490-640-7 Debrecen
- Halmai, Á. (2024). *Térinformatikai Iránytű I.* 139 p, Pécsi Tudományegyetem, Pécs, ISBN: 978-963-626-347-8, <https://doi.org/10.15170/TERINF-I-TTK-2024>.

<https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/45446/TerinformatiaiIranytuHA.pdf>

- Diószegi, G., Molnár, V., Nagy, L., Enyedi, P., Török, P., Szabó, S.: A new method for individual treetop detection with low-resolution aerial laser scanned data. *Modeling Earth Systems and Environment*. 10 5225-5240, 2024.
- Szabó, L., Bertalan, L., Szabó, G., Grigorszky, I., Somlyai, I., Dévai, G., Nagy, S., Holb, I., Szabó, S.: Aquatic vegetation mapping with UAS-cameras considering phenotypes. *Ecol. Inform.* 81, 102624
- Szabó, S., Holb, I., Molnár, V., Szatmári, G., Singh, S., Abriha, D.: Classification Assessment Tool: A program to measure the uncertainty of classification models in terms of class-level metrics. *Appl. Soft. Comput.* 155 1-15, 2024.
- Likó, S., Holb, I., Oláh, V., Burai, P., Szabó, S.: Deep learning-based training data augmentation combined with post-classification improves the classification accuracy for dominant and scattered invasive forest tree species. *Remote Sens Ecol Conserv.* 10 (2), 203-219, 2024.
- Nagy, L., Szabó, S., Burai, P., Bertalan, L.: Improving Urban Mapping Accuracy: Investigating the Role of Data Acquisition Methods and SfM Processing Modes in UAS-Based Survey Through Explainable AI Metrics. *J Geovis Spat Anal.* 8 (1), 2024.

A Geomorfológiai Albizottság részéről:

- Eder, M., Habersack, H., Preiml, M., Perosa, F., Scheuer, S., Gelhaus, M., Cyffka, B., Kiss, T., Van Leeuwen, B., Tobak, Z. and Sipos, G., 2024. Floodplains along the Danube River evaluated with the Floodplain Evaluation Matrix (FEM) determining their importance for flood protection, ecology, and socio-economics. *Natural Hazards*, pp.1-38.
- Gábris Gy.–Árvai M.–Végh T. 2024: A Duna menti síkság Solt és Paks közötti szakaszának folyóvízi fejlődéstörténete. – In: Kókai S.–Csüllög G. (szerk.): Táj, társadalom, kultúra: Tiszteletkötet Frisnyák Sándor kilencvenedik születésnapjára. - Nyíregyházi Egyetem Turizmus és Földrajztudományi Intézet, pp. 181-191. ISBN: 978-615-6032-68-3
- Gammoudi, N., Kovács, J., Gresina, F. and Varga, G., 2024. Combined use of HYSPLIT model and MODIS aerosols optical depth to study the spatiotemporal circulation patterns of Saharan dust events over Central Europe. *Aeolian Research*, 67, p.100899.
- Kiss, T., Tóth, M., Török, G. T., & Sipos, G. (2024). Reconstruction of a Long-Term, Reach-Scale Sediment Budget Using Lateral Channel Movement Data as a Proxy: A Case Study on the Lowland Section of the Tisza River, Hungary. *Hydrology*, 11(5), 67.
- Király, Cs ; Jakab, G ; Páles, M ; Gresina, F ; Szeberényi, J ✉ ; Viczián, I ; Kónya, P ; Falus, Gy ; Cseresznyés, D ; Varga, Gy et al. Methods to identify and distinguish the effects of weathering and landslides on sediment granulometry SCIENTIFIC REPORTS 14 : 1 Paper: 26499 , 15 p. (2024)

- Lóczy, D., Dezső, J., Weidinger, T., Horváth, L., Pirkhoffer, E. and Czigány, S., 2024. Soil Moisture Conservation through Crop Diversification and Related Ecosystem Services in a Blown-Sand Area with High Drought Hazard. *Plants*, 13(4), p.494.
- Magyar, G., Bartyik, T., Marković, R.S., Filyó, D., Kiss, T., Marković, S.B., Homolya, V., Balla, A., Bozsó, G., Baranya, S., Alexanderson, H. and Sipos, G. 2024. Downstream change of luminescence sensitivity in sedimentary quartz and the rearrangement of optically stimulated luminescence (OSL) components along two large rivers. *Quaternary Geochronology*, 85, p.101629.
- Marković, R. S., Perić, Z. M., Gavrilov, M. B., Marković, S. B., Vandenberghe, J., Schaetzl, R. J., ... & Sipos, G. (2024). Aeolian dynamics at the northern edge of Deliblato (Banat) Sand Sea, Vojvodina, Serbia, at the time of the last deglaciation. *Quaternary Research*, 1-14.
- Telbisz, T., Mari, L., & Székely, B. (2024). LiDAR-Based Morphometry of Dolines in Aggtelek Karst (Hungary) and Slovak Karst (Slovakia). *Remote Sensing*, 16(5), 737.
- Telbisz, T., & Mari, L. (2024). The Role of National Parks in the Development of Disadvantaged Karst Areas in Some European Countries. In *The Changing Geography of National Parks and Protected Areas* (pp. 63-86). Cham: Springer Nature Switzerland.
- Unger, Z., & Veress, M. (2024). MIÉRT NINCSENEK AKTÍV, OLDÓDÁSOS (DRAWDOWN) DOLINÁK A DUNÁNTÚLI-KÖZÉPHEGYSÉGBEN?. *Földrajzi Közlemények*, 148(1), 18-31.
- Varga, G., Gresina, F., Szeberényi, J., Gelencsér, A. and Rostási, Á., 2024. Effect of Saharan dust episodes on the accuracy of photovoltaic energy production forecast in Hungary (Central Europe). *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 193, p.114289.
- Varga, G ; Pirkhoffer, E ; Czigány, Sz ; Balogh, R ; Fábrián, Sz Á (2024) A deráziós völgyek recens fejlődését befolyásoló természeti és antropogén tényezők: Bosta, Baranyai-dombság FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK 148 : 2 pp. 206-214. , 9 p. (2024)
- Veress, M. (2024). Limitations of Drawdown Doline Development on Mountainous Glaciokarst. *Glaciers*, 1(2), 111-129.
- Veress, M., Szunyogh, G., Péntek, K., Mitre, Z., Zentai, Z., Deák, G., ... & Széles, G. (2024). CSUPASZ LEJTŐK KARRJAINAK VIZSGÁLATA. *Földrajzi Közlemények*, 148(2), 104-116.
- Veress, M. (2024). Interaction Between the Epikarst and Surface Karstification (Case Studies). Springer Nature.
- Viczián, I ; Szeberényi, J ; Szávost-Vass, D ; Drusza, T (2024) A mohácsi teraszos sík felszínfejlődése a holocénben és az 1526-os mohácsi csata idején FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK 148 : 2 pp. 182-190. , 9 p.

A Kartográfiai Albizottság részéről:

- „Cartographia 70” című könyv: A 70. évforduló alkalmából a Kartográfiai Vállalattal kapcsolatos tudományos cikkeket, történeti írásokat, szakmatörténeti és személyes visszaemlékezéseket tartalmazó, 140 oldal terjedelmű, színes kötet, amelynek szerkesztői két albizottsági tag, szerzői között több albizottsági tag található.
- A bizottság több tagja részt vett a Magyar Nemzeti Atlasz újonnan megjelent Állam és nemzet (magyar és angol nyelven), valamint a már korábban, 2018-ban bemutatott, de 2024-ben javított változatban újra kiadott Természeti környezet c. kötetek szerkesztésében. A munka hatása jól érződik a korábbi kötetek szakmai és nagyközönség soraiból széles körben érkező pozitív visszajelzéseken.

Az Oktatási Albizottság részéről

- Az év során Makádi Mariann főszerkesztő (és a szerkesztőbizottság tagjai között található) Horváth Gergely, Pál Viktor áldozatos munkájának köszönhetően rendeződött a Geometodika folyóirat és a honlap sorsa. Az Albizottság által létrehozott folyóiratot a Magyar Földrajzi Társaság befogadta (újból) és (reményeink szerint) biztosítja a működtetés feltételeit. A 2024-es évben megjelent a normál ügymenet szerinti három (20., 21., 22.) szám.
- Kiemelt publikációk: Czimre, K., Teperics, K., Molnár, E., Kapusi, J., Saidi, I., Gusman, D., Bujdosó, Gy. (2024). Potentials in Using VR for Facilitating Geography Teaching in Classrooms: A Systematic Review. ISPRS INTERNATIONAL JOURNAL OF GEO-INFORMATION 13 : 9. pp. 1-44. 44 p. Q1
- Tankönyv:
 - Makádi, M., Angyal, Z., Mari, L., Seres, Z., Csizmadia, D., & Makádi, M. (2024). Terepi tanulás. (M. Makádi, Ed.). Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Környezettudományi Centrum. <http://doi.org/10.21862/978-963-489-710-1>
 - Makádi, M., & Ütőné, V. J. (2024). Földrajzi atlasz középiskolásoknak. Budapest: Oktatási Hivatal.

A Tájföldrajzi Albizottság részéről:

- **A X. Magyar Tájökológiai Konferencia,**
 - **a XIII, Tájéörténeti Tudományos Konferencia és**
 - **a XIX. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia**
- absztraktköteteibe albizottságunk tagjai közül sokan publikálták legújabb kutatási eredményeiket. Az absztraktkötetek teljes anyaga az alábbi linkekről letölthető:
- <https://konferencia.uni-mate.hu/absztraktkotet/>;
 - <https://uni-eszterhazy.hu/geonature-konferencia/m/tanulmanykotet/>;
 - <https://kmktk2024.atomki.hu/program/>
 - **Néhány, albizottsági tagtársaink szerzőségével megjelent nemzetközi publikáció:**
 - Szatmári, G.; Laborczy, A.; Mészáros, J.; Takács, K.; Benő, A.; Koós, S.; Bakacsi, Zs.; Pásztor, L. 2024. Gridded, temporally referenced spatial information on soil organic carbon for Hungary, SCIENTIFIC DATA 11 : 1 Paper: 1312 , 13 p.

- Szatmári, G.; Pásztor, L.; Takács, K.; Mészáros, J.; Benő, A.; Laborczi, A. 2024. Space-time modelling of soil organic carbon stock change at multiple scales: Case study from Hungary. *GEODERMA* 451 p. 117067
- Petrovszki, J.; Szilassi, P.; Erős, T. 2024. Mass tourism generated urban land expansion in the catchment of Lake Balaton, Hungary – analysis of long-term changes in characteristic socio-political periods *LAND USE POLICY* 142 Paper: 107185, 12 p. Q1, D1
- Sohrab, S.; Csikós, N.; Szilassi, P. 2024. Landscape Metrics as Ecological Indicators for PM10 Prediction in European Cities *LAND (BASEL)* 13 : 12 p. 2245 Q1
- Sohrab, S.; Csikós, N.; Szilassi, P. 2024. Effect of geographical parameters on PM10 pollution in European landscapes: a machine learning algorithm-based analysis *ENVIRONMENTAL SCIENCES EUROPE* 36 : 1 Paper: 152, 19 p. Q1
- Pinke, Z., Acs, T., Kalicz, P., Kern, Z., & Jambor, A. (2024). Hotspots in the EU-27 and Economic Consequences of the 2022 Spring-Summer Drought. *EuroChoices*. <https://doi.org/10.1111/1746-692X.12423>
- Pinke, Z., Decsi, B., Demeter, G., Kalicz, P. és Kern, Z. (2024b). Continental lowlands face rising crop vulnerability: structural change in regional climate sensitivity of crop yields, Hungary (Central and Eastern Europe), 1921–2010. *Regional Environmental Change*, 24, 33. <https://doi.org/10.1007/s10113-024-02192-w>
- Filepné Kovács, K.; Varga, D.; Kukulska-Kozieł, A.; Cegielska, K.; Noszczyk, T.; Husar, M.; Iváncsics, V.; Ondrejčka, V.; Valánszki, I. 2024. Policy instruments as a trigger for urban sprawl deceleration: monitoring the stability and transformations of green areas *SCIENTIFIC REPORTS* 14: 1 Paper: 2666
- Méndez-Garzón, F. A. ; Murillo-Sandoval, P. J. ; Valánszki, I. 2024. The unidirectional relationship between forest disturbance and armed conflict in the Andean Paramo *TREES FORESTS AND PEOPLE* 17 pp. 1-8. Paper: 100628, 8 p. (2024) Q1
- Dobos, A. ; Hegyi, P. T. ; Bujtor, L. D. ; Tolnai, Zs. ; Hegyi, B. 2024: Description of the Characteristic Soil Profiles and Indication of the Degree of Sheet Erosion in Verpelét, *JOURNAL OF ENVIRONMENTAL GEOGRAPHY* 17. : 1-4. pp. 73-90. , 18 p.
- Jakab, G ; Bede-Fazekas, Á ; Vona, V ; Madarász, B ; Karlik, M ; Zacháry, D ; Filep, T ; Dévény, Z ; Centeri, Cs ; Masoudi, M et al. Beyond land use: understanding variations in topsoil bulk versus recalcitrant organic matter. *CATENA* 244 Paper: 108232, 10 p. (2024)
- Tóth, A ; Sipos, P ; Jakab, G ; Szalai, Z ; Kalicz, P ; Madarász, B. Improving the reliability of using rare earth elements as soil erosion tracers. *CATENA* 243 Paper: 108175, 7 p. (2024)
- Vancsik, A ; Szabó, L ; Bauer, L ; Pirger, Zs ; Karlik, M ; Kondor, A Cs ; Jakab, G ; Szalai, Z. Impact of land use-induced soil heterogeneity on the adsorption of fluoroquinolone antibiotics, tested on organic matter pools. *JOURNAL OF HAZARDOUS MATERIALS* 474 Paper: 134704, 12 p. (2024)

Néhány, albizottsági tagtársaink szerzőségével megjelent hazai publikáció:

- Pinke, Z., Ács, T., Fabók, V., Kalicz, P., & Jámor, A. (2024). A magyar mezőgazdaság modernizációs törekvései és kudarcai az aszálykárok és a globális mezőgazdasági alapanyag-túlermelési válságkapcsán. *Gazdálkodás*, 6, 220–243. https://doi.org/10.53079/GAZDALKODAS.68.3.t.pp_220-243
- Kovalcsik, T.; Mezősi, G.; Boros, L.; Szilassi, P. 2024. „Így írunk mi, geográfusok” – a földrajzos szerzők publikációs trendjei 1990 és 2022 között *MODERN GEOGRÁFIA* 19 : 3 pp. 83-98., 16 p.
- Szilassi, P.; Mezősi, G.; Boros, L.; Kovalcsik, T. 2024. A táj- és környezetföldrajzi kutatások története Magyarországon az 1880-as évektől napjainkig a Földrajzi Közleményekben megjelent értekezések és az MTMT adatbázis bibliográfiai elemzése alapján *FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEK* 148 : 2 pp. 92-103, 12 p.

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):

- Horváth Erzsébet, A lösz-paleotalaj szelvények szerepe a pleisztocén környezetek és a klímaváltozások rekonstrukciójában, Támogatott
- Jakab Gergely, A szervesanyag összetételének tér- és időbeli változásai Magyarországot feltalajában; Támogatott
- Novák Tibor József, Tájváltozások hatása a talajok antropizációs folyamataira Magyarországon; Támogatott
- Szalai Zoltán: A tájmozaik, mint a talaj ásványi és szerves fázisok változékonyságának magyarázója (geoökológiai megközelítés); Támogatott

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

- Képviselő a Nemzetközi Térképészeti Társulás (International Cartographic Association, ICA) vezetőségében:
 - Dr. Gede Mátyás (a Cartographic Heritage bizottság vezetője),
 - Dr. Kerkovits Krisztián (a Map projections bizottság vezetője),
 - Dr. Reyes Nunez José Jesús (a Cartography and Children bizottság vezetőhelyettese)
- A Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaságon belül:
 - Az ICA Nemzeti Bizottság elnöke és az MFTTT Választmány tagja: Zentai László.
 - Kartográfiai Bizottság: Faragó Imre (elnök), Kiss Veronika Flóra (titkár)

- Szakmatörténeti Bizottság: Török Zsolt (elnök), Oláh Krisztina (titkár)
- A Magyar Földrajzi Társaságon belül:
 - Az MFT alelnöke: Nemerikényi Zsombor.
 - A Térképészeti Szakosztály elnöke: Török Zsolt
 - Megalakult az MTA Miskolci Területi Bizottságán belül a Földrajztudományi Munkabizottság, ami az Észak-Magyarországi Régió földrajzos szakembereire alapozva képviseli a geográfiai -és azon belül a GIS - területét.
 - Interjúorozat készítése földhasználati döntésekben érintett stakeholderekkel és régiós elemzés készítése összefoglaló tanulmány formájában (Fabók, V., Tormáné Kovács, E., Kalóczkai, A. és Pinke, Zs. (2023).
 - Társadalmi felmérés, attitűdvizsgálat a Beregben. Zárótanulmány. Budapest, WWF.) Wetland restoration in the Upper Tisza, H2o2o Mainstreaming Ecological Restoration of freshwater-related ecosystems in a Landscape context: INnovation, upscaling and transformation (MERLIN) project (<https://project-merlin.eu/>)
 - Az ELTE TTK Környezet- és Tájföldrajzi Tanszék bekapcsolódott a EUKI (Európai Klímavédelmi Kezdeményezésének) által finanszírozott RENewLand projektbe (<https://wwf.hu/renewland/>), aminek fókusza a megújuló energiaforrások alkalmazásához "könnyített térségek" kijelölése az Európai Bizottság ide vágó szabályozásának megfelelően a megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak felgyorsításáról és az energiavásárlási megállapodások elősegítéséről.
 - A Tájföldrajzi Albizottság tagjai rendszeresen tartottak ismeretterjesztő előadásokat a Magyar Földrajzi Társaság Miskolci, Szegedi, Dunántúli, Tiszántúli és Egri Osztályainak előadói ülésein
 - Szerkesztőbizottsági tagságok számos hazai és nemzetközi folyóiratban (a teljesség igénye nélkül):
 - Acta Geographica Debrecina, Landscape and Environment Series, Debrecen
 - Geosciences and Engineering
 - Geodetski vestnik
 - Tertiary & Quaternary Strata
 - Criminal Geographical Journal
 - International Journal of Geoinformatics
 - Baltic Journal of Real Estate Economics and Construction Management
 - Hungarian Geographical Bulletin
 - Journal of Soil and Water Conservation
 - Geocarto International
 - International Journal of Digital Earth
 - Pannonica Geographica
 - Az Oktatási Albizottság tagjai közül Pristyák Erika, Sütő László és Teperics Károly a földrajz tanárképzés megújítását célzó, KKK reformját jelentő pilot munkában vállaltak szerepet, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, a Nyíregyházi Egyetem és a Debreceni Egyetem képviselőiben. A Projekt

vezetésében Pajtókné Tari Ilona rektor asszony dolgozik az albizottság tagjai közül.

- Az Oktatási Albizottság tagjai köznevelési földrajz tanulmányi versenyek (Jakucs László Középiskolai Földrajzverseny, Szeged, Less Nándor Országos Földrajzverseny Debrecen, Teleki Pál Földtan-földrajzverseny, Eger; Tehetségútleveél tanulmányi verseny Természettudomány szekció, Eger,) szervezésében, lebonyolításában vállaltak szerepet.
- Földrajz szakmódszertani/környezeti nevelési témakörben három kollégánk, M. Császár Zsuzsanna PTE, Homoki Erika, EKKE és Sütő László EKKE, hallgatói szereztek PhD címet.

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)

- Április 8-án Csák János kulturális és innovációs miniszter részvételével átadják Kovásznán a Magyarország kormányának támogatásával épült Körösi Csoma Emlékház és Népfőiskola épületét. A megnyitó keretében Török Zsolt Győző egyetemi docens, kurátor bemutatja a központban „Térképes időutazás Körösi Csoma Sándorral” című térképkiállítását, amelynek a kurátora és az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézetének támogatásával készült. A kiállítást másnap a kovásznai Körösi Csoma Líceum diákcsoportjai interaktív vezetéssel tekintették meg.
- Rendszeres és szoros kapcsolat a Magyar Talajtani Társasággal és a Magyar Földrajzi Társasággal.
- Pődör Andrea és munkatársai (Óbudai Egyetem) részt vesznek a GINOP PLUSZ-2.1.1-21-2022-00040 projektben.
- Szabó György és Szabó Szilárd részt vesznek a SPADES Horizon programban (Grant Agreement No. 101146122)
- Pirkhoffer Ervin és munkatársai (Pécsi Tudományegyetem) részt vesznek a 2023-1.1.1-PIACI_FÓKUSZ-2024-00020 projektben.
- A Tájföldrajzi Albizottság tagjai rendszeresen tartottak ismeretterjesztő előadásokat a Magyar Földrajzi Társaság Miskolci, Szegedi, Dunántúli, Tiszántúli és Egri Osztályainak előadóülésein
- OTKA, kutatási együttműködés ELTE-BME-Corvinus-MATE-Soproni Egyetem-Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont - Hun-Ren és a Magyar Gabonafeldolgozók, Takarmánygyártók és Kereskedők Szövetsége
- Pages Floods Working Group együttműködés <https://pastglobalchanges.org/science/wg/floods/intro>
- Együttműködés a Zöld Küldetés kecskeméti civil szervezettel (szemléletformáló előadások tartása, faültetés)

- HUN-REN Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont; Földrajztudományi Intézet
- WWF Magyarország (RENewLand projekt)
- Környezeti Tervezési és Nevelési Hálózat (European Commission Energy Poverty Advisory Hub)
- International Network for Sustainable Energy
- United Nations Industrial Development Organisation (UNIDO) - World Small Hydropower project
- HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézet
- Universitatea Babeş-Bolyai, Facultatea de Biologie și Geologie
- Kulturális és Innovációs Minisztérium
- Nemzeti Tehetség Program
- Miniszterelnöki Hivatal
- MATE Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet – Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék
- Cserépfalu Önkormányzata
- Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Bükk Nemzeti Park Igazgatóság
- Bükk-vidék Geopark
- Rendszeres és szoros kapcsolat a Magyar Talajtani Társasággal
- Eötvös Loránd Tudományegyetem/ Természettudományi Kar/ Környezet- és Tájföldrajzi Tanszék – WWF Magyarország
- Prof. dr. Bagoly-Simó Péter a berlini Humboldt Egyetem Földrajzdidaktikai tanszékének tanszékvezető professzora „MTA-SZTE Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport” tagjaként dolgozik. A csoport két tagját, Dr. Kádár Anettet és Dr. Homoki Erikát bevonta a nemzetközi COMPOUNDS kutatási projektbe, amely az integrált tantárgyak, köztük a környezetismeret és a természettudomány, kutatásával foglalkozik. A kutatás adataiból egy összehasonlító tanulmánykötet és négy cikk készül. Szintén a kutatócsoport tagjaként dolgozik Dr. Molnár József tanszékvezető egyetemi docens és Székely Marianna (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Földtudományi és Turizmus Tanszék), valamint Oroszi Dóra doktorandusz, akik a határon túli, kárpátaljai magyar nyelven tanulók bevonásával kapcsolódnak a projekthez.

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

A bizottság szorosan együttműködik az ország és a Kárpát-medence vezető egyetemeinek Földtudományi Intézeteivel csakúgy mint a Kutatóintézetekkel, lefedve ezzel a régió földrajzi kutatóműhelyeinek egészét. A bizottság tökéletes fórum e műhelyek munkáinak összehangolására és a szinergiák kiaknázására. Az együttműködés napjaink legégetőbb társadalmi és természeti problémáira fókuszál a földrajz egységét

helyezve az előtérbe. Kiemelt célként jelöli meg az eredmények minél szélesebb körben történő bemutatást, a tudomány és az átlagember közötti szakadék áthidalását.

A Földtudományi Doktori Bizottság

beszámolója

a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Földtudományi Doktori Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Völgyesi Lajos, az MTA levelező tagja

Titkár: Szabó Szilárd, az MTA doktora

3. A bizottság ülései: Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalt ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel):

A bizottság 2024-ban csak online módon ülésezett és az alábbi habitusvizsgálatokat végezte el:

- 2024. június 5.:

Hatvani István Gábor

- 2024. szeptember 2.:

Lukács Réka

- 2024. október 8.:

Novák Tibor József

- 2024. november 13.:

Jakab Gergely Imre

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

Nem releváns

5. Az AI- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

Nem releváns

6. A bizottság köztestületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

Nem releváns

7. **A bizottság kiadványai** (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):
Nem releváns
8. **A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra** (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):
Lásd 3. pont
9. **Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény**
(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):
Nem releváns
10. **Kapcsolatok más szervezetekkel** (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)
Nem releváns
11. **A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján.** Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.
Nem releváns

Budapest, 2025. január 27.

Völgyesi Lajos s. k.
elnök

Szabó Szilárd s. k.
titkár

A Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság

beszámolója beszámolója
a 2024. évben végzett tevékenységéről

1. A bizottság neve:

Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság

2. A bizottság tisztségviselői:

Elnök: Dr. Hajnal Géza, BME Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék
Titkár: Dr. Torma Péter, BME Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék

3. A bizottság ülései: Időpont (online ülés is ide sorolandó), helyszín, a tárgyalt ügyek rövid ismertetése, eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel):

Önálló bizottsági ülést 2024-ben nem tartottunk.

4. A bizottság 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

Előadó ülést tartottunk 2024. december 10-én „A Hévízi tó jelene és jövője – a legújabb kutatások tükrében” témakörben a Műegyetemen. Az ülésen öt előadás hangzott el különböző témakörökben, beleértve a tó vízminőségi jellemzőit, áramlási rendszerét, turisztikai helyzetét, valamint további környezetvédelmi kihívásokat. Az előadáson élőben közel 30 fő vett részt.

Az előadást követően beszélgetés alakult ki, amelyben az egyes előadók és kapcsolódó intézményeik megerősítették együttműködési szándékukat, amelyet majd írásos formában megerősíteni terveznek 2025. év elején.

5. Az Al- és munkabizottságok (ha vannak) 2024. évi legfontosabb rendezvényei rövid leírással. A leírás a rendezvény címén, időpontján és helyszínén kívül tartalmazza a rövid szakmai értékelést, a program társadalmi hatását, amennyiben volt, akkor a visszajelzéseket – pl. sajtóban való megjelenés –, illetve a rendezvény látogatottsági, online nézettségi adatait. (Eseményenként maximum 1000 karakter szóközökkel)

A Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottságnak nincs sem al-, sem munkabizottsága.

6. A bizottság köztisztületi tagjainak díjai (állami és szakmai elismerések az év során)

Dr. Józsa János - Széchenyi díj

7. A bizottság kiadványai (a bizottság tagjai által megjelentetett könyvek, tankönyvek, kiemelt cikkek):

Czauner, B., Szijártó, M., Sztanó, O. *et al.* Re-interpreting renewable and non-renewable water resources in the over-pressured Pannonian Basin. *Scientific Reports* **14**, 24586 (2024). <https://doi.org/10.1038/s41598-024-76076-8>

Alivio, M.B., Radinja, M., Šraj, M., Gribovszki, Z., Bezak, N. Comparative analysis of event runoff coefficients and curve numbers in contrasting urban environments based on observed rainfall-runoff data, *Journal of Hydrology*, **645**, 132135, (2024). <https://doi.org/10.1016/j.jhydrol.2024.132135>

Szilagyi, J., Zhang, Y., Ma, N. *et al.* Diminishing control of evaporation on rising land surface temperature of the Earth. *Commun Earth Environ* **5**, 613 (2024). <https://doi.org/10.1038/s43247-024-01796-8>

Istvánovics, V., Honti, M., Clement, A., Kravinszkaja, G., Pósfai, M., Torma, P. Chloride and sodium budgets of a shallow freshwater lake – Current status and the impact of climate change, *Science of The Total Environment*, 957, 177616, (2024). <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2024.177616>.

Eid, M.H., Eissa, M., Mohamed, E.A. *et al.* New approach into human health risk assessment associated with heavy metals in surface water and groundwater using Monte Carlo Method. *Scientific Reports*, **14**, 1008 (2024). <https://doi.org/10.1038/s41598-023-50000-y>

8. A bizottság által lefolytatott habitusvizsgálatok MTA doktora cím pályázatokra (a pályázó neve, a pályázat címe, a habitusvizsgálat eredményessége):

A Bizottság habitusvizsgálatot nem folytatott le.

9. Tudományos munkában és azon túlmutatóan hasznosítható eredmény

(bármilyen, az előző pontokhoz nem sorolható, a tudományos/állandó/osztályközi bizottsághoz és tagjaihoz kötődő tudományos siker, közfeladathoz (Lsd. az Akadémia közfeladatai) kapcsolódó eredmény – pl. bírálatok, szakvélemények elkészítése, joganyagok (törvények, rendeletek, európai uniós szabályozások stb.) véleményezésében való közreműködés, szabadalmak, szerkesztőbizottsági tagságok, nemzetközi szervezetekben való tagságok, együttműködések stb. –, a magyar tudományos élet szempontjából jelentős esemény):

MTA feladatok:

Józsa János, VI. Műszaki Tudományok Osztálya osztályelnök, MTA Elnökség, tag
Gribovszki Zoltán: MTA Veszprémi Területi Bizottsága Erdészeti Szakbizottság titkára

Szűcs Péter: MTA Debreceni Területi Bizottsága, Hidrológiai Munkabizottság társelnöke

Szerkesztőbizottsági tagságok:

Journal of Hydrology: Szilágyi József
Hidrologiai Közlemények: Bakonyi Péter, Hajnal Géza, Honti Márk, Józsa János, Szűcs Péter
Vízügyi Közlemények: Krámer Tamás,
Periodica Polytechnica: Józsa János
Erdészettudományi Közlemények: Gribovszki Zoltán
Erdészeti Lapok: Gribovszki Zoltán
Journal of Hydrology and Hydromechanics: Gribovszki Zoltán
Journal in Water and Soil Conservation: Gribovszki Zoltán
Scientia et Securitas: Józsa János
Acta Geophysica: Baranya Sándor
Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences: Szűcs Péter
Geosciences and Engineering: Szűcs Péter
Discover Water, Geofluids, Italian Journal of Groundwater: Mádlné Szőnyi Judit

Tudományos szervezetekben tagságok:

OVF Vízügyi Tudományos Tanács: Bakonyi Péter (alelnök), Józsa János (tag), Szűcs Péter (tag), Baranya Sándor (tag)
Belügyi Tudományos Tanács: Józsa János (tag)
International Association of Hydrological Sciences: Gribovszki Zoltán nemz. képviselő
International Association for Hydro-Environment Engineering and Research: Baranya Sándor, Torma Péter (tagok)
American Meteorological Society: Torma Péter (tag)
Magyar Balneológiai Egyesület: Bender Tamás (tag)
Klebsberg Kuno Emléktársaság Pesthidegkút: G.-Tóth László (tag)
International Association of Hydrogeologists, IAH: Szócs Teodóra (pénzügyekért és tagságért felelős elnökhelyettes)
International Association of GeoChemistry, Applied Isotope Geochemistry Working Group: Szócs Teodóra (vezetőségi tagja)
UNECE Groundwater Working Group on Resource Management: Szócs Teodóra
European Federation of Geologists, Panel of Experts on Hydrogeology: Szűcs Péter (tag)
Földtani Tudományos Bizottság elnöke: Mádlné Szőnyi Judit
Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetsége IAH Groundwater Flow Commission elnöke: Mádlné Szőnyi Judit

10. Kapcsolatok más szervezetekkel (ipari kapcsolatok, kutatás-fejlesztési együttműködések, az államigazgatás különböző szerveivel, illetve azok háttérintézményeivel való együttműködések, civil szervezetekkel való együttműködések, oktatási intézményekkel való együttműködések, kulturális szervezetekkel való együttműködések, egyházakkal való együttműködések, bármilyen az előzőekben nem felsorolt társadalmi szervezetekkel való együttműködések)

2022-ben elindult a Víztudományi és Vízbiztonsági Nemzeti Laboratórium elnevezésű hazai interdiszciplináris kutatási program, amelyben hazai kutatóintézetek együttműködésben vizsgálják hazai szempontból kiemelten fontos vizes kapcsolódású témákat (folyók, tavak, felszín alatti vizek, vízgyűjtőgazdálkodás, települési vízgazdálkodás témakörökben).

11. A bizottság által legfontosabbnak tartott 1-3 nemzetközi és / vagy hazai kapcsolat, együttműködés bemutatása a közös célkitűzések-eredmények alapján. Ezek az adatok, ismertetőik képezik majd a Parlamenti beszámoló és a kormánytájékoztató háttéranyagát.

A Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság tagjai közül többen is hozzájárulnak szakmai tevékenységükkel a hazai vízgyűjtő-gazdálkodási terv célkitűzéseinek sikeres megvalósításához. Emellett együttműködnek a WWF Magyarország munkatársaival vízpótlás, vízvisszatartás és ismeretterjesztés témában

Tudományos bizottság	Kandidátus	PhD	"nagydoktor"	hazai akadémikus	tiszteleti tag	külső tag	köztestületi létszám:
Bányászati Tudományos Bizottság	15	38	4	3	0	0	60
Földtani Tudományos Bizottság	11	59	11	2	0	0	83
Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság	11	37	8	2	0	0	58
Geofizikai Tudományos Bizottság	21	47	9	4	0	0	81
Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság	12	84	14	6	0	0	116
Meteorológiai Tudományos Bizottság	19	62	11	5	0	0	97
Paleontológiai Tudományos Bizottság	5	27	12	3	0	0	47
Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság	16	160	15	3	0	0	194
Természetföldrajzi Tudományos Bizottság	11	112	21	1	0	0	145
Összesen	121	626	105	29	17	14	881

Tudományos és egyéb bizottság	Kandidátus	PhD	"nagydoktor"	hazai akadémikus	tiszteleti tag	külső tag	bizottsági létszám:
Bányászati Tudományos Bizottság	4	11	2	3			20
Földtani Tudományos Bizottság	2	12	5	6			25
Geodéziai és Geoinformatikai Tudományos Bizottság	1	11	5	3			20
Geofizikai Tudományos Bizottság	6	6	8	5			25
Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottság	0	13	4	6			23
Meteorológiai Tudományos Bizottság	5	6	8	5			24
Paleontológiai Tudományos Bizottság	0	8	8	3			19
Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság	6	8	8	4			26
Természetföldrajzi Tudományos Bizottság	0	12	11	3			26
Földtudományi Doktori Bizottság	0	0	9	9			18
Hidrológiai Osztályközi Állandó Bizottság	0	10	11	6			27